

Onderzoek van de dossiers

De cijfers van 2012

Analyse van de dossiers

Klachten van algemene strekking en vragen om informatie

Dit deel van het Jaarverslag bevat drie hoofdstukken.

De statistieken geven een algemeen beeld van de klachten die in het voorbije kalenderjaar werden ingediend.

Onder meer komen er in voor de top drie van de ombudsnormen per administratie die geschonden zijn evenals cijfers over de gegrondheid van de ontvankelijke klachten.

In het tweede hoofdstuk, de analyse van de dossiers, vindt u per pensioendienst de resultaten van het onderzoek naar de gegrondheid van de ontvankelijke klachten. Verder worden er per pensioendienst één of meerdere opmerkelijke dossiers besproken. Ook de aanbevelingen of suggesties die naar aanleiding van deze dossiers werden geformuleerd zijn per dossier weergegeven.

Wij sluiten dit hoofdstuk af met een transversaal thema. We worden immers vaak geconfronteerd met klachten die niet enkel betrekking hebben op één specifiek pensioenstelsel of één pensioeninstelling, doch die betrekking hebben op de verschillende pensioenstelsels of pensioeninstellingen.

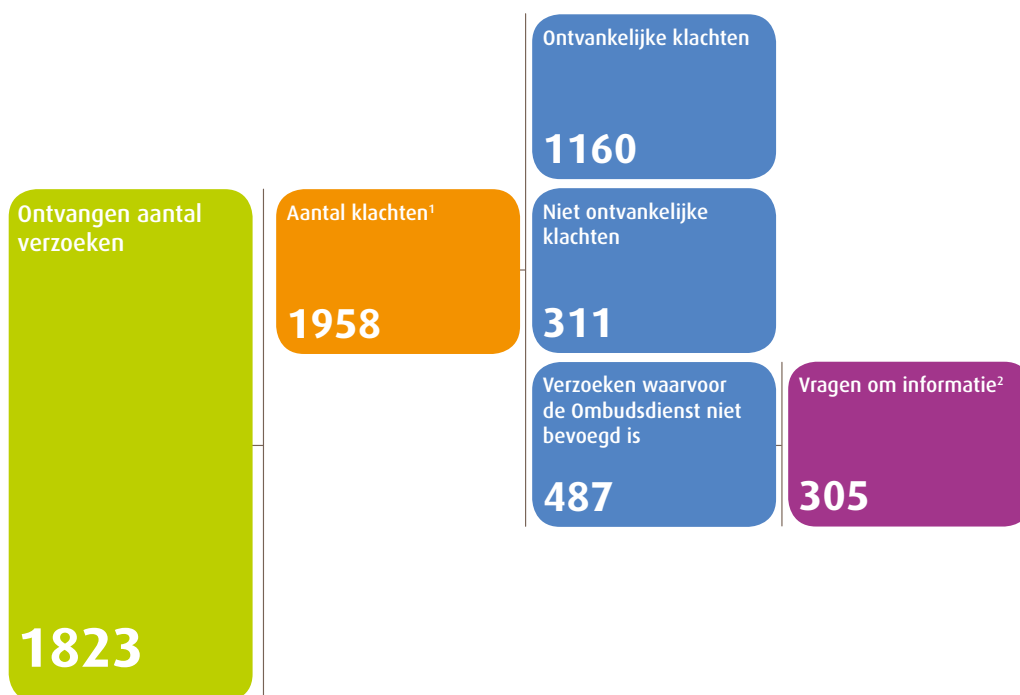
In het derde hoofdstuk ten slotte wordt aandacht besteed aan de manier van werken bij vragen en klachten die wij niet behandeld hebben omdat zij onder andere buiten ons bevoegdheidsdomein vallen.

Bij het lezen van dit tweede deel, moet de lezer voor ogen houden dat de besproken dossiers en thema's in het tweede hoofdstuk, ook al zijn ze betekenisvol, niet los kunnen gezien worden van de cijfers uit het eerste hoofdstuk noch van het werkvolume van de pensioendiensten.

Het zou dan ook onbillijk zijn hieruit overhaaste besluiten te trekken in verband met de kwaliteit van het geleverde werk in zijn geheel. Integendeel er bestaat geen twijfel over het feit dat over het algemeen de pensioendiensten goed werken.

De namen in de bespreking van de dossiers zijn fictief. Elke overeenkomst met een werkelijk bestaande persoon berust op louter toeval.

De verzoeken

De klachten

Het voorwerp van de ontvankelijke klachten

De top drie klachten in 2012

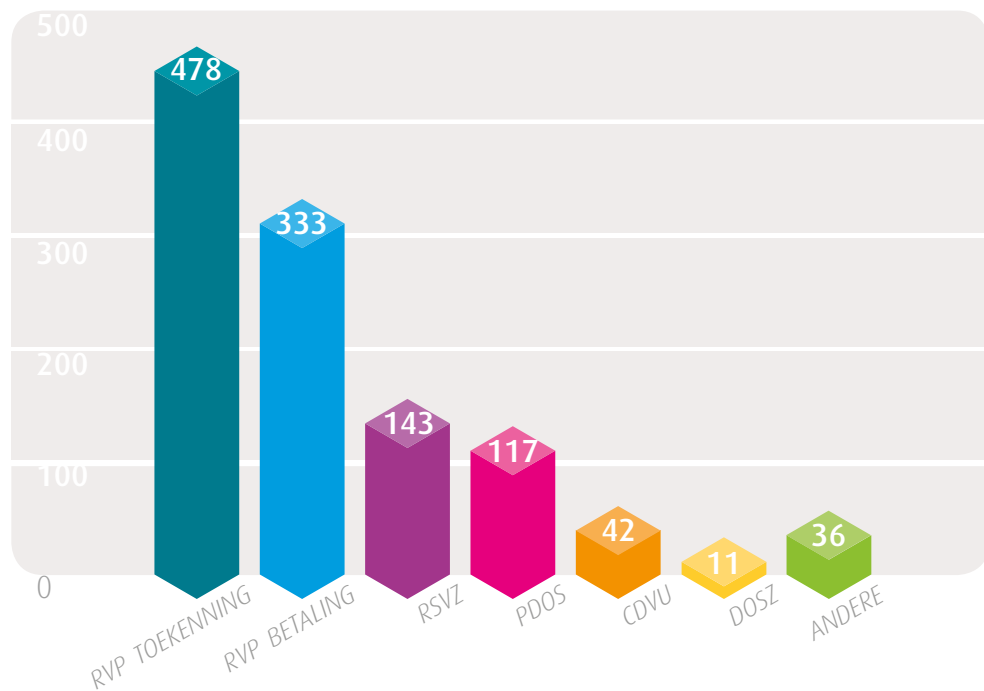
1. Achterstand in de betaling van het pensioen
2. De correctheid van de pensioenbeslissing: de in de pensioenberekening opgenomen periodes van de loopbaan, de berekening van het minimumpensioen, de berekening van het voordeligste pensioen: gezinspensioen versus pensioen van alleenstaande
3. De behandelingstermijn van de pensioendossiers en de vaststelling van het recht op de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO)

¹ Het onderscheid tussen verzoeken en klachten: een verzoek (dossier) kan meerdere klachten bevatten over meer dan 1 pensioendienst.

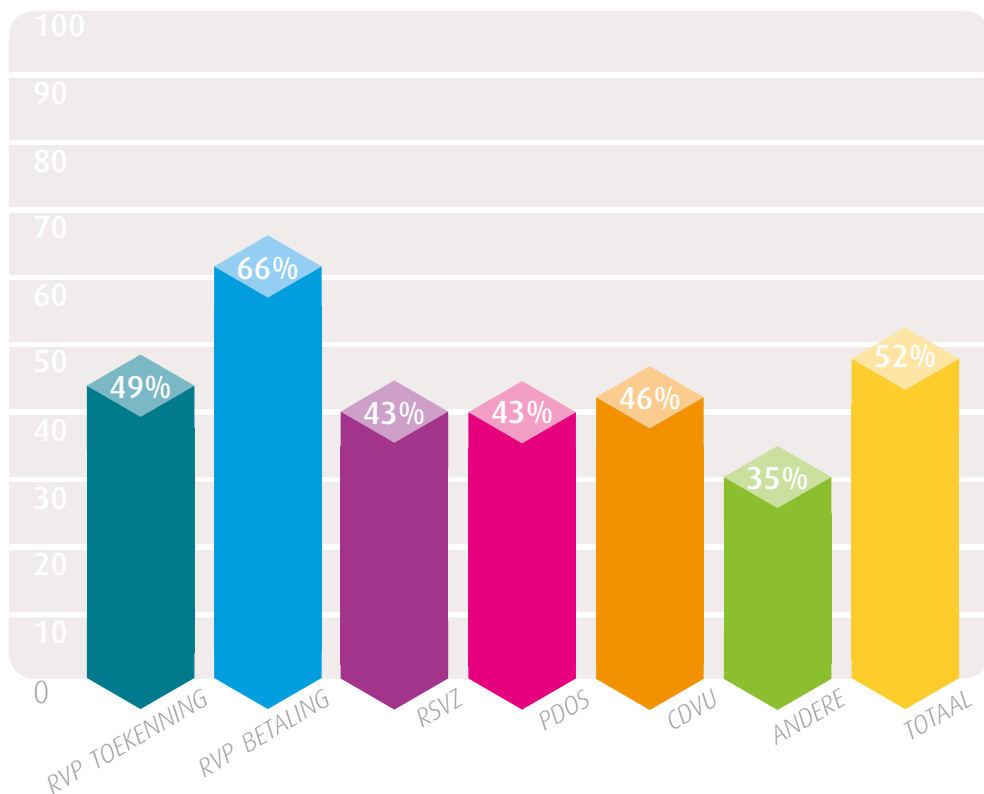
² Vragen om informatie zijn geen klachten.

De betrokken pensioendiensten

Nominale cijfers³

Gegrontheid van de ontvankelijke klachten per pensioendienst

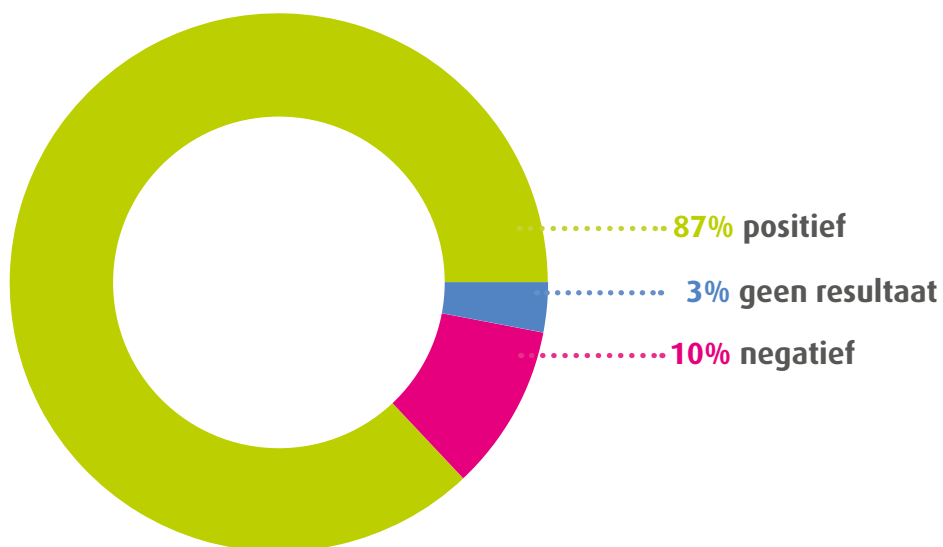
³ Deze cijfers moeten gerelativeerd worden in functie van het volume van pensioendossiers dat jaarlijks verwerkt wordt door de pensioendiensten (aantal nieuwe pensioendossiers en aantal betalingen)
De RVP: nieuwe dossiers 276.872; betalingen (werknemers en zelfstandigen): 1.952.939
Het RSVZ: nieuwe dossiers 84.299
De PDOS: nieuwe dossiers 40.072
De CDVU: betalingen 468.953
De DOSZ: nieuwe dossiers 2.100

Redenen voor de gegrondheid van de klachten: de ombudsnormen⁴

Top 3 van de geschonden ombudsnormen per pensioendienst

RVP - toekenning	Redelijke termijn Zorgvuldigheid Passieve informatieverstrekking
RVP - betaling	Redelijke termijn Zorgvuldigheid Passieve informatieverstrekking
RSVZ	Redelijke termijn Zorgvuldigheid Overeenstemming met de rechtsregels
PDOS	Redelijke termijn Zorgvuldigheid Overeenstemming met de rechtsregels
CDVU	Zorgvuldigheid Passieve informatieverstrekking Redelijke termijn
DOSZ	Zorgvuldigheid Redelijkheid en evenredigheid Redelijke termijn
ANDERE	Zorgvuldigheid Redelijke termijn Overeenstemming met de rechtsregels

Resultaat van de bemiddeling voor de gegronde klachten

⁴ Zie bijlage 3 – De ombudsnormen van de Ombudsdienst Pensioenen

Enkele gegevens over de verzoekers

 TAAL VAN DE VERZOEKERS		 GESLACHT VAN DE VERZOEKERS		 WOONPLAATS VAN DE VERZOEKERS		 WIJZE VAN INDIENEN VAN DE VERZOEKEN	
Nederlands	61 %	Vrouwen	43 %	België	80 %	Schriftelijk ⁶ :	96 %
Frans	35 %	Mannen	57 %	Buitenland	20 %	Mondeling ⁷ :	4 %
Duits	2 %						
Andere talen ⁵	2 %						

De klachtenbehandeling

De behandelingsduur

 AANTAL MAANDEN IN BEHANDELING	VERZOEK INGEDIEND IN	AANTAL
Minder dan 1 maand	december	31
1 maand en minder dan 2	november	32
2 maanden en minder dan 3	oktober	19
3 maanden en minder dan 4	september	18
4 maanden en minder dan 5	augustus	5
5 maanden en minder dan 6	juli	5
6 maanden en minder dan 7	juni	7
7 maanden en minder dan 8	mei	7
8 maanden en minder dan 9	april	6
9 maanden en minder dan 10	maart	7
10 maanden en minder dan 11	februari	6
11 maanden en minder dan 12	januari	6
Meer dan 12 maanden	vóór januari 2012	8
TOTAAL		157

⁵ Andere talen: Engels, Spaans, Italiaans, Pools, ...

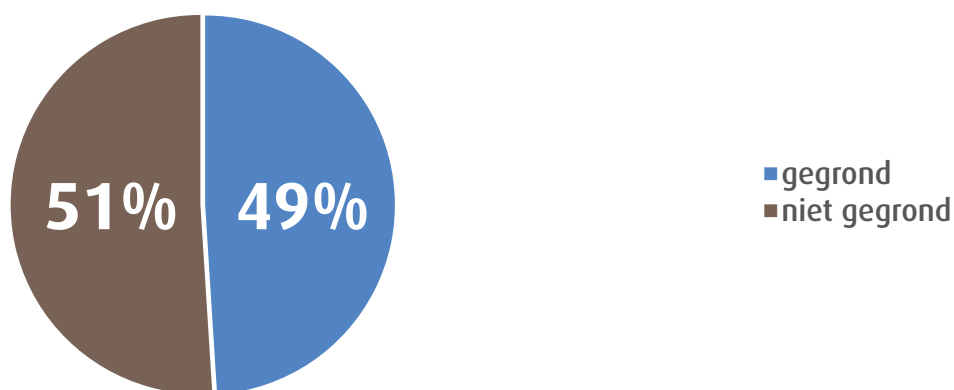
⁶ Per post, per mail, via het webformulier

⁷ Op het kantoor van de Ombudsdienst of op een zitdag

De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

De Rijksdienst vervult twee kernopdrachten in de pensioensector. Hij kent het pensioen toe aan de gewezen werknemers en betaalt de pensioenen uit aan de gepensioneerde werknemers en zelfstandigen. Deze afdeling is gewijd aan de toekenningsdiensten.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Eerste effectieve ingangsdatum van het pensioen uitgesteld omwille van een niet toegelaten beroepsactiviteit – Verplichting van de gepensioneerde om later een nieuwe aanvraag in te dienen om zijn rechten op pensioen opnieuw te onderzoeken – Negatieve effecten mogelijk – Naar een verbetering van de tekst van de beslissingen van de RVP

Dossiers 20561 – 22490

De feiten

1ste geval:

De RVP en het RSVZ onderzoeken ambtshalve de rechten van de heer Barrois op de pensioenleeftijd (1 augustus 2011). De pensioendiensten nemen een beslissing in februari en maart 2011.

In mei 2011 stuurt de heer Barrois zijn verklaring Mod. 74 (verklaring betreffende de beroepsactiviteit van de gepensioneerde) terug. Hij verklaart dat hij zijn beroepsactiviteit na zijn 65ste zal verder zetten en dat zijn inkomsten hoger zullen zijn dan de toegelaten grenzen.

De RVP en het RSVZ reageren op een verschillende manier. Het RSVZ stuurt aan de heer Barrois een beslissing waarin het zijn pensioen vanaf 1 augustus 2011 "niet betaalbaar" verklaart. De RVP daarentegen betekent hem een beslissing waarbij het onderzoek van zijn rechten wordt geschorst omdat hij "verzaakt" heeft aan zijn pensioenrechten. De RVP vermeldt in deze beslissing dat de heer Barrois een nieuwe aanvraag moet indienen wanneer hij in de toekomst wenst dat zijn pensioenrechten opnieuw onderzocht worden.

Betrokkene stelt zich vragen bij de beslissing van de RVP. Hij dacht louter gevraagd te hebben de "betaling" van zijn pensioenen te *schorsen* (zoals ook het RSVZ het correct interpreteerde) terwijl de RVP hem meldt dat hij verzaakt heeft aan het "recht".

Hij leidt uit de beslissing van de RVP af dat later alles vanaf nul moet herbegonnen worden op basis van een nieuwe aanvraag. Hij kan hiermee niet instemmen. Hij vreest immers op die manier dat zijn "verworven" rechten eventueel ter discussie zouden gesteld worden. Bovendien lijkt hem de procedure die het RSVZ aanvaardt, namelijk het louter bezorgen van een nieuw Mod. 74, eenvoudiger en sneller.

De heer Barrois vraagt aan de Ombudsman de RVP ervan te overtuigen om de werkwijze van het RSVZ over te nemen.

2de geval:

De heer Piraux is geboren in 1945. Hij wordt 65 jaar in november 2010. De RVP opent in oktober 2009 het dossier ambtshalve.

Begin 2010 meldt de heer Piraux aan de RVP dat hij na zijn 65ste voltijds zal blijven verder werken in de privé-sector.

Op 30 maart 2010 licht de RVP de heer Piraux erover in dat hij kennis genomen heeft van zijn verzaking aan het ambtshalve onderzoek van zijn pensioenrechten op leeftijdsgrens. De RVP voegt eraan toe dat hij in de toekomst een nieuwe aanvraag moet indienen om zijn pensioenrechten te laten onderzoeken.

In december 2011 wordt de heer Piraux ziek. In januari 2012 ontvangt hij nog zijn loon van zijn werkgever.

De heer Piraux verwacht om in februari 2012 ziektevergoedingen te ontvangen van zijn mutualiteit. Maar het ziekenfonds deelt hem mee, na een onderzoek van zijn dossier en dus na enige tijd, dat hij geen recht heeft op ziektevergoedingen gelet op zijn leeftijd (ouder dan 65 jaar).

Zodra hij dit verneemt dient de heer Piraux een pensioenaanvraag in via het gemeentebestuur. Wij zijn ondertussen 29 mei 2012.

De RVP stuurt hem een beslissing toe met als ingangsdatum 1 juni 2012 (de maand volgend op zijn aanvraag). Deze beslissing wordt genomen op 19 juni 2012. Ook het RSVZ kent hem een pensioen toe vanaf 1 juni 2012.

De heer Piraux kan met deze ingangsdatum geen genoeg nemen. Hij heeft geen enkel inkomen, noch pensioen, noch ziektevergoeding ontvangen tussen februari en mei 2012.

Omdat de pensioendiensten geen gevolg geven aan zijn verzoek neemt hij in juli 2012 contact op met de Ombudsman.

Bedenkingen

In het dossier van de heer Barrois ondervroegen wij de RVP aangaande zijn administratieve praktijk om een weigerende beslissing ingevolge een niet toegelaten activiteit te motiveren door het inroepen van de “verzaking” (in dit geval impliciet) aan het onderzoek van de pensioenrechten.

In zijn antwoord stelt de RVP dat de vraag naar de motivering van een dergelijke weigerende beslissing hem reeds lang bezighoudt en bron is van moeilijkheden. Algemeen moet de motivering van een beslissing, welke dan ook, zo correct mogelijk zijn en geen enkele twijfel veroorzaken bij de aanvrager over de exacte draagwijdte ervan, zeker wanneer het een beslissing tot afsluiten van een dossier betreft.

Er is natuurlijk artikel 3 bis van het KB nr. 50 van 24 oktober 1967 dat stelt dat een pensioen effectief en voor de eerste keer ingaat wanneer het voordeel betaald wordt.

Deze ingangsdatum bepaalt welke wetgeving er van toepassing is op de berekening van het pensioen. Dit kan zowel in het voordeel als in het nadeel van betrokkene spelen. Als de wetgeving van toepassing op de latere ingangsdatum voordeliger is dan doet de gepensioneerde zich voordeel doordat hij verzaakt heeft aan het onderzoek van zijn rechten¹. Het omgekeerde kan zich natuurlijk ook voordoen.

Voor de RVP wordt door het afsluiten van het dossier met een definitieve beslissing tot verzaking met daarop de vermelding dat het indienen van nieuwe aanvraag vereist is om zijn pensioenrechten opnieuw te onderzoeken, het voor de gepensioneerde duidelijk welke wetgeving moet toegepast worden.

De RVP erkent evenwel dat in het merendeel van de gevallen bij het verder zetten van een beroepsactiviteit de gepensioneerde niet “verzaakt” aan zijn pensioen maar enkel de betaling wil uitstellen.

In het dossier van de heer Piraux vroeg de Ombudsdienst aan de RVP om de beslissing van de heer Piraux te herzien en het pensioen toe te kennen vanaf 1 februari 2012, met name de 1ste van de maand volgend op de stopzetting van de beroepsactiviteit.

Het onderzoek door de Ombudsdienst toonde immers aan dat de RVP, toen die een beslissing inzake verzaking verstuurde, zich louter baseerde op een document

---

¹ Men moet er ook rekening mee houden dat door zijn activiteit verder te zetten na de leeftijd van 65 jaar zonder een pensioen te genieten, de betrokkene bijkomende pensioenrechten opbouwt, weliswaar rekening houdende met het principe van de eenheid van loopbaan. Dit heeft in principe een positieve invloed op het latere bedrag van het pensioen.

waarin enkel vermeld staat dat de heer Piraux een beroepsactiviteit wil verder zetten. Dit document, dat overigens niet ondertekend werd, vermeldt niet dat betrokkene verzaakt aan het onderzoek van zijn rechten.

Volgens de Ombudsdienst moet een dergelijk document niet beschouwd worden als een verzaking aan het recht op pensioen. Het betreft louter een verklaring van betrokkene die tot gevolg heeft dat het pensioen niet betaald wordt ingevolge een niet toegelaten activiteit. De Ombudsdienst stelt dan ook dat een nieuwe aanvraag via de gemeente, ter plaatse bij de RVP of via MyPension of www.pensioenaanvraag.be niet noodzakelijk is. Het verzenden van een Model 74, zijnde de verklaring betreffende de al dan niet uitoefening van een toegelaten activiteit, met vermelding van de stopzettingsdatum moet volgens de Ombudsdienst een betaling met terugwerkende kracht mogelijk maken. Deze werkwijze wordt immers ook door het RSVZ aanvaard.

Conclusie 1

De gesprekken die plaats hadden met de RVP naar aanleiding van het dossier van de heer Barrois leiden tot een wijziging van de bestaande praktijk.

De tekst van de beslissingen die in die gevallen aan de gepensioneerden worden toegestuurd zal gewijzigd worden ter gelegenheid van een update van de toekenningprogramma's.

Ondertussen zal het formulier Model 74 aanvaard worden om de dossiers die om dezelfde reden werden afgesloten opnieuw te onderzoeken.

Conclusie 2

De RVP volgt de Ombudsdienst en zendt op 28 augustus 2012 een nieuwe beslissing aan de heer Piroux.

De RVP zendt een kopie van de nieuwe beslissing aan het RSVZ. Op 25 oktober 2012 neemt ook het RSVZ een beslissing met als ingangsdatum 1 februari 2012.

Betrokkene ontvangt meer dan 3.750 euro achterstallen voor een periode van vier maanden.

Onze bemiddeling had een positief resultaat tot gevolg. De ingangsdatum werd gewijzigd en het nadeel dat betrokkene oorspronkelijk ondervonden heeft (vier maanden zonder inkomen) wordt rechtgezet.

Conclusie 3

Een gepensioneerde doen verzaken aan het onderzoek van zijn pensioenrechten omdat hij een beroepsactiviteit boven de leeftijd van 65 jaar verder zet, is vrij radicaal en kan tot problemen leiden.

De verzaking aan het recht heeft tot gevolg dat het net is of het dossier nooit bestaan heeft. Dit betekent dat (bijna) alles volledig moet herbegonnen worden.

De beslissing van de gepensioneerde brengt het afsluiten van het onderzoek van het dossier met zich mee.

In de praktijk onderbreekt de RVP onmiddellijk het onderzoek van het dossier en betekent hij een weigerende beslissing. Deze beslissing vermeldt geen pensioenbedrag. Er wordt akte genomen van het feit dat de gepensioneerde beslist heeft om de ingangsdatum van zijn pensioen uit te stellen. Wat is in een dergelijk geval een correcte motivering, zonder enige dubbelzinnigheid?

De Ombudsman meent dat het beter zou zijn dat de pensioendienst het onderzoek stopzet en een beslissing betekent met vermelding van het pensioenbedrag zonder dit in betaling te stellen ingevolge een niet toegelaten beroepsactiviteit. Tevens argumenteert de Ombudsdienst dat een heropening van het dossier mogelijk zou moeten zijn met de indiening van Model 74² en dat het mogelijk zou moeten zijn op basis van dit Model 74 het pensioen met terugwerkende kracht betaalbaar te stellen – indien natuurlijk aan de betalingsvereisten voldaan is³ zodat er geen risico meer is op het verlies van pensioenrechten omdat de aanvraag laattijdig werd ingediend. Deze werkwijze wordt ook door het RSVZ aanvaard. Bij de heer Piraux werd deze werkwijze door de RVP na bemiddeling van de Ombudsdienst ook aanvaard. Deze werkwijze verhindert evenmin de toepassing van artikel 3 bis van het KB nr. 50 van 24 oktober 1967 dat stelt dat een pensioen effectief en voor de eerste keer ingaat wanneer het voordeel betaald wordt. Wij volgen deze problematiek verder op.

Conclusie 4

De wetgeving op de ziekte- en invaliditeitsvergoedingen stelt dat er geen ziekte- of invaliditeitsvergoeding kan toegekend worden zodra betrokkene 65 jaar oud is. Dit betekent dat een persoon die na de leeftijd van 65 jaar zijn activiteit verder zet zonder zijn pensioen te nemen (dus met inkomsten boven de toegelaten grenzen) bij ziekte geen enkel inkomen heeft.

Het is dan ook aan te raden tijdens de eerste maand van ziekte reeds een pensioenaanvraag in te dienen teneinde te vermijden dat men geen aanspraak kan maken op enig inkomen. Een pensioenaanvraag kan immers maar ingaan de maand volgend op de aanvraag.

Evenwel blijven zich problemen stellen voor de betrokkene die na zijn ziekte opnieuw aan het werk wenst te gaan.

Nemen wij het voorbeeld van een betrokkene, ouder dan 65 jaar, die op 1 februari ziek wordt. Ingevolge het feit dat zijn werkgever in februari zijn loon nog uitbetaalt, heeft betrokkene geen inkomen meer vanaf maart, want geen recht op ziektevergoedingen. Hij bekomt zijn pensioen voor de maand maart. In april is hij

² De RVP merkt op dat het volgens hem administratief niet moeilijker is om een nieuwe aanvraag in te dienen dan om een formulier Model 74 in te vullen en te ondertekenen. Volgens de RVP zou het zelfs nog eenvoudiger zijn, zeker voor zij die over een PC en internet beschikken. De pensioenaanvraag kan immers ingediend worden via MyPension of www.pensioenaanvraag.be.

³ Voor een gepensioneerde die naast zijn pensioen nog een activiteit als zelfstandige wil uitoefenen is het bijvoorbeeld niet altijd evident in te schatten of zijn inkomsten al dan niet de wettelijk toegelaten grens zullen overschrijden. Zijn pensioen aanvragen, een toekenningsbeslissing ontvangen en pas na de definitieve vaststelling door de fiscus een Model 74 invullen waardoor het pensioen betaalbaar dient gesteld te worden met terugwerkende kracht, zou derhalve ook mogelijk moeten blijven.

genezen en zou opnieuw aan de slag willen. Vermits hij in de loop van het jaar een pensioen genoten heeft (in de maand maart), bouwt hij voor het ganse jaar geen pensioenrechten meer op (KB nr. 50, artikel 7, 8ste lid).

In tijden waar men de bevolking wil aansporen om langer actief te blijven zou ook aan dit aspect van werken na de pensioenleeftijd de nodige aandacht moeten besteed worden. Gelet op het feit dat het hier om een wetgeving inzake ziekte- en invaliditeitsvergoedingen gaat, ligt dit buiten het activiteitsdomein van het College.

Pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot in de regeling voor werknemers – Ambtshalve toekenning niet in alle gevallen mogelijk – Algemene aanbeveling: de wettelijke bepalingen in die zin aanpassen zodat de ingangsdatum altijd vastgesteld wordt op de eerste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand – Harmonisering met het stelsel der zelfstandigen te voorzien

Dossiers 19470 – 21876

De feiten

Naar aanleiding van het onderzoek van twee klachten betreffende het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot in de regeling voor werknemers heeft het College vastgesteld dat in het ene geval dit pensioen ambtshalve werd toegekend door de RVP maar niet in het andere geval. Wij poogden te weten te komen waarom er een verschil in behandeling was tussen beide dossiers en hoe het mogelijk is om een einde te stellen aan deze ongelijke behandeling van gepensioneerden.

1ste geval:

Op 1 december 2010 bekomt mevrouw Renoir op de leeftijd van 65 jaar een rustpensioen als werknemer. Het pensioen wordt vastgesteld op basis van het gezinsbedrag. Omdat mevrouw Renoir feitelijk gescheiden leeft van haar tweede man, wordt het gezinspensioen verdeeld tussen beide echtgenoten. Zij en haar tweede echtgenoot ontvangen elk de helft ervan.

In juli 2011 volgt de echtscheiding. De RVP stopt de betaling van het gezinspensioen vanaf augustus 2011. Vanaf dan ontvangt mevrouw Renoir een pensioen als alleenstaande. Dit voordeel wordt haar toegekend op basis van een provisioneel onderzoek en omvat uitsluitend haar persoonlijke rechten op een pensioen.

Mevrouw Renoir was al eerder gehuwd geweest. Haar eerste echtgenoot werkte als werknemer. Tijdens het huwelijk had mevrouw Renoir tijdelijk haar activiteiten stopgezet voor de opvoeding van haar kinderen. Mevrouw Renoir meent dan ook recht te hebben op een rustpensioen als uit de echt gescheiden echtgenote van haar eerste echtgenoot. Zij verwacht dat de RVP deze rechten ambtshalve zou onderzoeken.

Echter, na een paar maanden was dit nog niet gebeurd. Mevrouw Renoir vraagt inlichtingen aan de RVP. De RVP deelt haar mee dat er geen ambtshalve onderzoek

voorzien is in haar geval⁴ en dat zij een aanvraag moet indienen. Zij dient een aanvraag in januari 2012 in.

De RVP betekent de beslissing op 16 februari 2012. Deze beslissing bevestigt het persoonlijk rustpensioen als alleenstaande (1.251,54 euro per maand) en kent het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote (68,97 euro per maand) toe. Beide pensioenen gaan in vanaf 1 augustus 2011.

Het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot lijkt dan ook ambtshalve onderzocht geweest te zijn (ingangsdatum vastgesteld de maand volgend op de echtscheiding en niet de maand volgend op de aanvraag). Mevrouw Renoir is tevreden maar stelt zich toch de vraag waarom zij verplicht was om een aanvraag in te dienen als dit klaarblijkelijk niet nodig was.

2de geval:

De heer Verbist heeft zijn persoonlijk rustpensioen als werknemer bekomen op zijn 65ste, dit is 1 augustus 2009. Hij was toen feitelijk gescheiden van zijn echtgenote die een beroepsactiviteit uitoefende. Zijn pensioen werd bijgevolg vastgesteld op basis van het bedrag als alleenstaande.

De RVP was over de feitelijke scheiding ingelicht in januari 2009. In maart 2009 deelde de RVP aan de heer Verbist mee dat de feitelijke scheiding geen invloed heeft op zijn pensioen. Immers, hij had geen recht op een pensioen als feitelijk gescheiden echtgenoot omdat zijn echtgenote nog niet gepensioneerd was en zijn echtgenote vroeg geen deel van zijn pensioen omdat zij nog een beroepsactiviteit uitoefende.

De echtscheiding werd uitgesproken op 22 december 2009 en werd in de registers van de burgerlijke stand overgeschreven op 8 februari 2010.

Vanaf dat ogenblik kon de heer Verbist een herziening van zijn rechten vragen met het oog op de toekenning van een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot. De heer Verbist was hiervan niet op de hoogte en de RVP heeft hem niet ingelicht.

We merken op dat de heer Verbist zich zelf niet tot de RVP heeft gewend om inlichtingen over zijn pensioenrechten te bekomen. Het is blijkbaar via zijn ex-echtgenote, die zelf met de RVP contact had opgenomen, dat de heer Verbist eind 2011 vernam dat hij een afzonderlijke aanvraag kon indienen tot het bekomen van een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot.

De heer Verbist dient zijn aanvraag via de gemeente in op 25 januari 2012. Met zijn beslissing van 21 maart 2012 kent de RVP hem een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot toe vanaf 1 februari 2012, dit is de eerste dag van de maand volgend op zijn aanvraag.

Vanaf dan ontvangt de heer Verbist een supplement van 115 euro per maand.

⁴ De verklaring hiervoor luidt: de wet op het rustpensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot voorziet enkel een ambtshalve onderzoek voor de "ontvanger" van het deel als feitelijk gescheidene en niet voor de "rechtgever" op dit deel.

De heer Verbist is evenwel fel teleurgesteld door het feit dat hij zo'n twee jaar "verloren" heeft. Hij kon zijn pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot reeds bekomen hebben vanaf 1 maart 2010 (eerste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand).

Hij komt bij de Ombudsman aankloppen met twee vragen.

Waarom heeft de RVP zijn rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot niet ambtshalve onderzocht en indien een dergelijk onderzoek niet ambtshalve kan waarom heeft de RVP hem dan niet ingelicht dat hij uitdrukkelijk een aanvraag moest indienen?

Bedenkingen

Hoe verklaart men dat twee situaties met gemeenschappelijke kenmerken toch verschillend behandeld worden?

De wetgever heeft de situaties waarin de pensioendiensten de pensioenrechten ambtshalve moeten onderzoeken uitdrukkelijk in de reglementering voorzien. In andere teksten werden verplichtingen inzake actieve en passieve informatieverstrekking opgenomen.

Wij bekijken beide aspecten van dichtbij.

1) Het ambtshalve onderzoek van de rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot

De huidige wetgeving⁵ voorziet een ambtshalve onderzoek van het recht op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot in de volgende gevallen:

1. wanneer de uit de echt gescheiden echtgenoot op het moment van de overschrijving van de echtscheiding reeds een gedeelte van het pensioen van de andere echtgenoot genoot als feitelijk of als van tafel en bed gescheiden echtgenoot EN voor zover de uit de echt gescheiden echtgenoot de pensioenleeftijd heeft bereikt op de 1ste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding;
2. wanneer uit het ambtshalve onderzoek van het recht op een persoonlijk rustpensioen blijkt dat de ex-echtgenoot een activiteit als werknemer heeft uitgeoefend.

De reglementering (artikel 76, 3de lid) voorziet verder: de uit de echt gescheiden echtgenoten van een werknemer die niet hertrouwd zijn "kunnen vanaf de datum waarop zij in kennis zijn gesteld van de rechterlijke beslissing waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken, een aanvraag indienen in de vormen voorzien bij (de afdelingen 2 en 3 van hoofdstuk II van dit besluit). Voor zover het onderzoek van ambtswege niet mogelijk is heeft deze aanvraag uitwerking op de eerste dag van de maand die volgt op deze waarin de aanvraag is ingediend en ten vroegste

5 Artikel 76 van het KB van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

op de eerste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand.”

De vraag die zich stelt is te weten of er al dan niet een ambtshalve onderzoek is wanneer betrokkene op het ogenblik van de overschrijving van de echtscheiding al een persoonlijk rustpensioen geniet. Zoals het dossier van mevrouw Renoir aantoonst lijkt hierover bij de RVP enige onduidelijkheid.

Wij hebben dit punt met de RVP uitgeklaard. De RVP heeft bevestigd dat het ambtshalve onderzoek had moeten gebeuren.

De RVP schreef ons in februari 2013 dat een nieuw onderzoek van het recht op een rustpensioen automatisch het ambtshalve onderzoek van het recht op het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot tot gevolg heeft omdat het rustpensioen op basis van de persoonlijke loopbaan en het rustpensioen op basis van de loopbaan van de ex-echtgenoot tijdens de duur van het huwelijk een enig rustpensioen vormt ten voordele van betrokkene.

In het dossier van mevrouw Renoir is de RVP vergeten om de beslissing inzake haar persoonlijke rustpensioen vanaf de echtscheiding te betekenen (de voorlopige beslissing werd niet gevolgd door een definitieve) en vervolgens werd er geen ambtshalve onderzoek naar haar rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote uitgevoerd. Beide vergissingen werden rechtgezet.

Het geval van de heer Verbist is verschillend. De heer Verbist bleef tijdens de periode van feitelijke scheiding zijn persoonlijk rustpensioen als alleenstaande verder genieten. Zijn echtgenote werkte immers en had bijgevolg haar rechten op een gedeelte van het gezinspensioen niet laten gelden.

Op het ogenblik van de echtscheiding moesten de pensioenrechten van de heer Verbist niet opnieuw onderzocht worden. Enkel de wijziging in de burgerlijke staat moest genoteerd worden.

Wanneer er echter geen nieuw onderzoek van de persoonlijke pensioenrechten gebeurt, wordt er ook geen onderzoek naar eventuele rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot gevoerd.

De heer Verbist, net als alle andere in dezelfde situatie, moest bijgevolg de juiste reflex hebben.

Hij kon een aanvraag indienen tot het bekomen van een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot vanaf het moment dat hij kennis had van de rechterlijke beslissing die de echtscheiding uitspreekt, dit is vanaf 22 december 2009. Indien hij deze aanvraag had ingediend dan had de RVP een beslissing genomen tot toekenning van het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot vanaf 1 maart 2010, maand volgend op de overschrijving⁶ van de echtscheiding.

⁶ De overschrijving is de daad waarbij de definitieve uitspraak van de echtscheiding tegenstelbaar wordt aan derden. De griffie van de rechtbank bezorgt de definitieve uitspraak aan de ambtenaar van de burgerlijke staat zodat deze kan overgeschreven worden in de bevolkingsregisters. Vanaf dan wordt de echtscheiding raadpleegbaar en bruikbaar voor de pensioendiensten die toegang hebben tot deze gegevens via de KZS.

In werkelijkheid zijn slechts weinig gepensioneerden op de hoogte van de “mogelijkheden” die de wetgeving voorziet. De meesten weten vaag iets, vaak zaken die zij links en rechts hebben opgevangen. In het beste geval weten ze toch dat zij op iets recht hebben maar kennen zij niet de volledig draagwijdte ervan.

De heer Verbist dacht dat hij pas recht had op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot nadat zijn ex-echtgenote zelf gepensioneerd zou zijn (voorzien op 65 jaar, dit is november 2014).

2. De verplichtingen inzake actieve en passieve informatieverstrekking

De verplichtingen inzake informatieverstrekking die aan de pensioendiensten worden opgelegd vindt men terug in hoofdstuk 2 (artikel 3 tot 7) van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het “handvest” van de sociaal verzekerde.

Artikel 3 stelt: “De instellingen van sociale zekerheid zijn verplicht aan de sociaal verzekerde die daar schriftelijk om verzoekt, alle dienstige inlichtingen betreffende zijn rechten en verplichtingen te verstrekken en uit eigen beweging de sociaal verzekerde alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten, onverminderd het bepaalde in artikel 7.”

Artikel 4 bepaalt dat “de instellingen van sociale zekerheid moeten inzake de materies die hun aanbelangen aan (ieder sociaal verzekerde) die erom verzoekt, raad geven in verband met de uitoefening van zijn rechten en het vervullen van zijn plichten en verplichtingen.”

Bijgevolg moet de sociaal verzekerde die aan een instelling van sociale zekerheid vragen stelt over zijn rechten en verplichtingen ingelicht worden en raad krijgen.

De pensioendienst is voornamelijk gehouden tot de passieve informatie (antwoorden op een schriftelijke vraag). De preciese rol die de pensioendienst heeft op het vlak van actieve informatieverstrekking is minder duidelijk afgelijnd. De wet heeft het enkel over “uit eigen beweging de sociaal verzekerde alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten.” Dit veronderstelt dat betrokkene vooraf informatie heeft gevraagd.

Wanneer een sociaal verzekerde uit de echt scheidt en aan de pensioendienst vraagt naar de impact van deze scheiding op zijn pensioenrechten dan zal de pensioendienst hem een antwoord verstrekken dat de nuttige inlichtingen bevat of zelfs een antwoord dat hem raad geeft over de uitoefening van zijn rechten. Beperkt de betrokkene zich tot de loutere melding van zijn echtscheiding dan bestaat er een reële kans dat hij geen verdere informatie zal bekomen.

Momenteel is er geen enkele bepaling die de pensioendiensten ertoe zou verplichten om meer te doen dan wat het Handvest voorschrijft⁷.

⁷ Men kan zich de vraag stellen of in het kader van de administratieve vereenvoudiging het spontaan nagaan van de eventuele rechten van betrokkene op basis van de in het netwerk van de sociale zekerheid beschikbare gegevens eenvoudigweg niet een verplichting van de pensioendiensten zou moeten zijn?

Er bestaat wel rechtspraak met een ruimere interpretatie van het Handvest⁸.

Het College van de Ombudsmannen is van mening dat de rechten van de sociaal verzekerde inzake het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot beter gewaarborgd zouden zijn door een uitbreiding van het toepassingsgebied van de ambtshalve toekenning dan door een versterking van de wettelijke verplichting tot actieve informatieverstrekking.

Wij gingen ook na wat er in het stelsel der zelfstandigen voorzien is inzake het ambtshalve onderzoek van de rechten op het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot.

Immers, indien het aanbevolen is om het toepassingsgebied van het ambtshalve onderzoek in de pensioenregeling voor werknemers uit te breiden moet erover gewaakt worden dat de rechten van de zelfstandigen in dezelfde lijn liggen.

Artikel 92 § 4 van het KB van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen bepaalt dat “de rechten op het pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot worden ambtshalve onderzocht wanneer de belanghebbende, op het ogenblik van de overschrijving van de echtscheiding, als van tafel en bed of feitelijk gescheiden echtgenoot een gedeelte genoot van het rustpensioen van zijn echtgenoot en indien hij de leeftijd bedoeld in § 1 heeft bereikt op de eerste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding.”

Verder voorzien artikel 133 sexies en 133 octies dat “Het ambtshalve onderzoek van de rechten op een rustpensioen (...) heeft een ambtshalve onderzoek tot gevolg (...) van de rechten op een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot (...) wanneer in hoofde van (...) de ex-echtgenoot een beroepsbezigheid vallend onder de pensioenregeling voor zelfstandigen vastgesteld wordt tijdens het onderzoek van de rechten op een rustpensioen of naar aanleiding van een verhaal.

De beslissing van het Rijksinstituut gaat in: (...)

2° wanneer het gaat om een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot, de eerste dag van de maand volgend op deze in de loop waarvan de echtscheiding werd overgeschreven. (...)

Artikel 133 octies stelt dat het ambtshalve onderzoek van het recht op een rustpensioen in de regeling voor werknemers meer bepaald leidt tot het ambtshalve onderzoek van het recht op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot wanneer in hoofde van de ex-echtgenoot een beroepsbezigheid als zelfstandige vastgesteld wordt tijdens het onderzoek van de rechten op een rustpensioen als werknemer of naar aanleiding van een verhaal. Ook in dit geval gaat het pensioen in op de eerste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding.

Het onderzoek gebeurt bijgevolg ook ambtshalve wanneer er een onderzoek is naar

⁸ Het Handvest stelt dat de instelling van sociale zekerheid aan de sociaal verzekerde die daar schriftelijk om verzoekt alle dienstige inlichtingen betreffende zijn rechten en verplichtingen moet verstrekken. Het Arbeidshof te Brussel leidt hieruit af: “een geschreven bericht van adreswijziging moet als een dusdanig verzoek worden beschouwd, ingeval die adreswijziging gevolgen heeft voor de rechten en verplichtingen van de persoon met een handicap” (Arbh. Brussel AR 45.205, 30 april 2007).

de rechten op een pensioen als zelfstandige (ambtshalve op of op vraag) of, in het kader van de polyvalentie, wanneer een onderzoek gebeurt in de pensioenregeling voor werknemers.

Zou het geval van de heer Verbist onderzocht moeten worden in de regeling voor zelfstandigen dan zou men ook daar vaststellen dat het RSVZ er niet toe gehouden zou zijn om de rechten als uit de echt gescheiden echtgenoot ambtshalve te onderzoeken indien er geen onderzoek loopt ofwel in het stelsel der zelfstandigen of in dat der werknemers.

Conclusie 1

Mevrouw Renoir heeft al haar rechten bekomen, zowel haar recht op een rustpensioen als op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenote. Deze laatste werden toegekend vanaf de maand volgend op de maand waarin het vonnis werd overgeschreven in de bevolkingsregisters.

Het liep echter niet vlot. Zij is ertoe verplicht geweest een aanvraag in te dienen alvorens de RVP zich realiseerde dat hij vergeten was het onderzoek ambtshalve te doen.

Zoals de RVP ons bevestigt, kan het gebeuren dat men niet voldoende aandacht schenkt aan de historiek van de burgerlijke staat van een betrokkene en men hierdoor over het hoofd ziet dat de rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot moeten onderzocht worden.

In het andere dossier was er geen vergissing. De RVP was er wettelijk niet toe gehouden om de rechten van de heer Verbist op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot ambtshalve te onderzoeken in 2010. De echtscheiding werd uitgesproken na zijn pensionering in 2009. Er was geen reden om zijn pensioenrechten opnieuw te onderzoeken. Een aanvraag is bijgevolg noodzakelijk.

De RVP was er ook niet toe verplicht om betrokkene ambtshalve in te lichten over zijn pensioenrechten als uit de echt gescheiden echtgenoot. Het Handvest van de sociaal verzekerde spreekt inzake individuele informatie hoofdzakelijk over de verplichting tot passieve informatie. De actieve individuele informatieverstrekking is beperkter en weinig uitgewerkt (met uitzondering van de automatische verzending van pensioenramingen).

Het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot werd aan de heer Verbist toegekend vanaf 1 februari 2012 ingevolge zijn aanvraag van 25 januari 2012 die zelf het gevolg was van inlichtingen die in het derde kwartaal van 2011 aan de RVP werden gevraagd.

De beslissing van de RVP is juridisch correct en kan niet worden gewijzigd.

Het College blijft evenwel achter met het idee dat het ook anders kan. Voor de heer Verbist is het te laat. Voor hem en nog anderen kunnen wij niets meer doen. Voor de toekomstige uit de echt gescheiden gepensioneerden zijn er wel

nog mogelijkheden. Een verandering is meer dan wensbaar.

Conclusie 2

Om te vermijden dat personen door hun misvattingen of hun onwetendheid zekere rechten zouden verliezen zijn er slechts 2 mogelijkheden: ofwel het aantal gevallen waarin een ambtshalve onderzoek mogelijk is uitbreiden ofwel de eventuele gerechtigden inlichten over hun rechten die de wetgeving voorziet.

Het College meent dat de uitbreiding van de situaties waarin een ambtshalve onderzoek kan gebeuren het meest aangewezen antwoord is op deze vraag. Enkel op die manier worden alle rechten van de gepensioneerden het best gewaarborgd.

Wij richten dan ook volgende algemene aanbeveling aan de bevoegde instanties.

Algemene aanbeveling

In de regeling voor werknemers wordt het recht op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot ambtshalve onderzocht in volgende gevallen:

wanneer de uit de echt gescheiden echtgenoot op het moment van de overschrijving van de echtscheiding reeds een gedeelte van het pensioen van de andere echtgenoot genoot als feitelijk of als van tafel en bed gescheiden echtgenoot en voor zover de uit de echt gescheiden echtgenoot de pensioenleeftijd heeft bereikt op de 1ste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding; wanneer uit het ambtshalve onderzoek van het recht op een persoonlijk rustpensioen blijkt dat de ex-echtgenoot een activiteit als werknemer heeft uitgeoefend.

Er is bijgevolg een specifieke aanvraag noodzakelijk wanneer de overschrijving van de echtscheiding gebeurt na het onderzoek van het recht op een persoonlijk rustpensioen en voor zover er op dat ogenblik geen reden is tot een nieuw onderzoek van de persoonlijke pensioenrechten in de regeling voor werknemers.

Het behoud van deze beperking veroorzaakt vaak een tijdelijk of definitief verlies van het recht van sommige gepensioneerden op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot⁹.

Om aan deze situatie te verhelpen en om in zo veel mogelijk gevallen te waarborgen dat de ingangsdatum van het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot wordt vastgesteld op de 1ste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding, beveelt het College aan de bevoegde overheden aan:

Om artikel 76 van het KB van 21 december 1967 (algemeen reglement) te wijzigen door aan de situaties waarin een ambtshalve onderzoek moet gebeuren het ambtshalve onderzoek van het recht op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot toe te voegen voor de personen die een rustpensioen als werknemer genieten op het ogenblik van de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand.

⁹ Merk op dat de gepensioneerden uiteraard ook onmiddellijk van "gehuwd" kunnen overgaan naar "gescheiden" zonder eerst feitelijk gescheiden te zijn.

Om de gelijke behandeling tussen werknemers en zelfstandigen te waarborgen beveelt het College ook aan:

Om de gelijkaardige bepalingen in het algemeen reglement inzake de pensioenen voor zelfstandigen (dit is artikel 92 van het KB van 22 december 1967) te wijzigen zodat in de regeling voor zelfstandigen het ambtshalve onderzoek naar het recht op het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot mogelijk is in dezelfde situaties als in de regeling voor werknemers¹⁰.

Verder uitoefenen van de functie van bijzonder rekenplichtige na de ingangsdatum van de rustpensioenen – Verschillende interpretatie over de aard van de functie: administratief mandaat (volgens de RVP) of administratieve functie (volgens de PDOS) – De RVP volgt het advies van de PDOS – Voorrang voor de expertise en de onderzoeksmethodes van elke pensioendienst in zijn bevoegdheidsdomein – Meer overleg tussen administraties voor een betere controle van de toegelaten arbeid

Dossier 20208

Zie deel De Pensioendienst voor de overheidssector (PDOS)

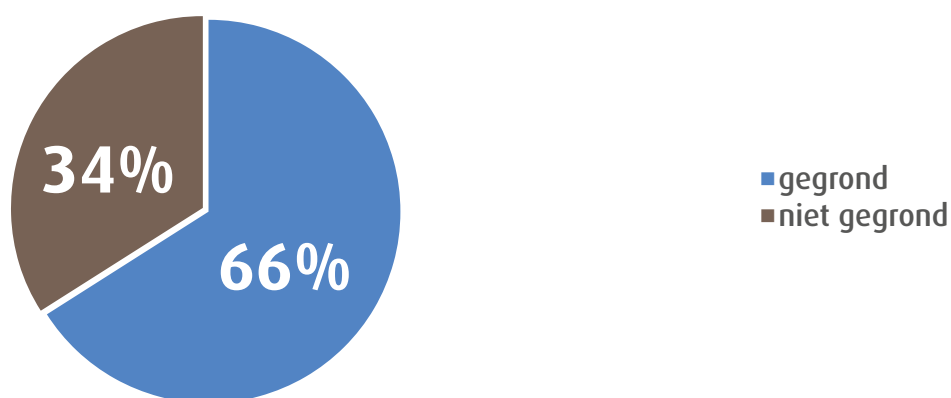
---

¹⁰ En derhalve het ambtshalve onderzoek niet uitsluitend uit te voeren voor zover betrokkene een gedeelte van het pensioen van de andere echtgenoot ontvangt.

De betalingsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

De Rijksdienst vervult twee kernopdrachten in de pensioensector. Hij kent het pensioen toe aan de gewezen werknemers en betaalt de pensioenen uit aan de gepensioneerde werknemers en zelfstandigen. Deze afdeling is gewijd aan de betalingsdiensten.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Algemene inleiding

De lezer zou zich kunnen verbazen over het groter aantal besprekingen onder de rubriek betalingsdiensten van de RVP en hieruit de foutieve conclusie trekken dat de betalingsdiensten meer problemen ondervinden dan andere diensten.

Dit is niet het geval. Verschillende elementen spelen immers een rol in het feit dat er meer teksten handelen over de betalingen van de pensioenen in de regeling voor werknemers en zelfstandigen.

Ten eerste is de RVP de grootste pensioendienst, in aantal te behandelen dossiers. Op 1 januari 2012 waren er 1.922.163 gerechtigden waaronder 1.738.234 gepensioneerde werknemers, 501.378 gepensioneerde zelfstandigen en 96.249 gerechtigden op de IGO. De maandelijkse uitgaven bedragen bijna 1,9 miljard euro.

In het algemeen beheert de RVP de betalingen professioneel en stipt.

Evenwel is voor velen het pensioen of de IGO het enige inkomen. Voor hen ligt de betaling van het pensioen zeer gevoelig. De minste vertraging of onderbreking voelen ze direct met een onmiddellijke reactie tot gevolg "Waar blijft mijn pensioen?", "Ik heb deze maand niets ontvangen, wat gebeurt er?", en andere.

De betrokkenen aarzelen niet om zich te wenden tot het contactcenter (vooral het nummer 1765) voor meer informatie. Zijn deze inlichtingen niet precies of bieden

ze weinig zekerheid dan wenden de gepensioneerden zich meteen tot het College van de Ombudsmannen. Dit duidt zeker op het belang van het stipt ontvangen van het pensioen en de grote zorgen die ontstaan bij niet tijdige betaling van het pensioen.

De Ombudsdienst Pensioenen heeft onder andere een signaalfunctie. Een eerlijk Jaarverslag gebiedt een weergave van de klachten die wij ontvangen. In 2012 heeft het College 333 ontvankelijke klachten ontvangen die verband hielden met de betalingsdiensten van de RVP. Dit betekent 29 % van het aantal ontvangen ontvankelijke klachten (en 89 % van het aantal klachten die over een betalingsprobleem handelen). 66 % van de klachten over de betalingsdiensten van de RVP zijn gegrond.

Het groot aantal klachten over de betaling van het pensioen is in verband te brengen met de economische crisis die wij reeds enige tijd kennen en informaticaproblemen.

Net zoals de andere lagen van de bevolking maken ook de gepensioneerden zich zorgen over hun toekomst. Zoals bij iedereen bestaat de angst om op een dag de eindjes niet meer aan elkaar te kunnen knopen¹¹. Vergeten wij ook niet dat meer dan 180.000 gepensioneerden hun pensioen in het buitenland ontvangen. De afstand op zich kan al de vrees om niet meer in de behoeften te kunnen voorzien, vergroten.

In 2012 heeft de RVP "Theseos betalingen", één van de meest ambitieuze projecten die de RVP ooit heeft ondernomen (RVP, Jaarverslag 2011, p. 6), in gebruik genomen. De opstart van nieuwe toepassingen brengt altijd ongemak en problemen mee (testen, uitproberen, kinderziektes, ...).

Toch bewijst de RVP dat hij zijn dienstverlening verder ontwikkelt in een geest van professionalisme, zoals het hoort voor een openbare dienst in de 21ste eeuw.

De ombudsman wil de betalingsdiensten van de RVP niet met de vinger wijzen. Ontvangen wij elk jaar wel een aantal klachten met betrekking tot de betaling van het pensioen, dan nog geniet de overgrote meerderheid van gepensioneerden een uitstekende dienstverlening van de RVP.

---

¹¹ Op 1 januari 2012 ontvingen zo'n 500.000 gepensioneerde werknemers (2/3 vrouwen, 1/3 mannen) een gemiddeld bedrag tussen de 1.000 en 1.250 euro per maand; ongeveer 200.000 gepensioneerde zelfstandigen ontvingen tussen 875 en 1.125 euro per maand; zij die een IGO ontvangen krijgen gemiddeld nog minder (het maximumbedrag voor een alleenstaande gepensioneerde is 991,86 euro op 1 december 2012). Bron: RVP, Jaarlijkse statistiek van de uitkeringsgerechtigden, 2012.

Onderbreking in de betaling 1 – IGO – Tijdelijke schorsing noodzakelijk ingevolge een niet toegelaten verblijf in het buitenland of ingevolge een nieuw onderzoek naar de bestaansmiddelen – Vanaf 2013 zal de RVP door een betere informaticatoepassing de IGO kunnen schorsen zonder de betaling van de andere maandbedragen te onderbreken

Dossiers 21496 – 21546 – 21694

De feiten

Twee koppels ontvangen een gezinspensioen. Zij ontvangen ook een IGO. Het bedrag van de IGO ligt veel lager dan het pensioenbedrag (50 euro in het ene geval, 140 euro in het andere).

Zij verblijven in de loop van 2011 meer dan 29 kalenderdagen in het buitenland. Hierdoor moet de IGO geschorst worden voor elke maand tijdens dewelke zij niet ononderbroken in België verbleven.

Een andere gepensioneerde geniet een IGO van 470 euro per maand op een totaal pensioenbedrag van 1.129 euro per maand.

De RVP verneemt dat hij recent een eigendom verkocht heeft. De RVP moet een nieuw onderzoek naar de bestaansmiddelen voeren. In afwachting van de definitieve beslissing en om te vermijden dat een schuld zich opbouwt, moet de IGO geschorst worden.

In alle gevallen schorst de RVP echter niet alleen de IGO maar ook alle andere voordelen die hij aan betrokkenen betaalt.

Bovendien duurt de schorsing vrij lang. Pas na 3 tot 4 maanden worden de betalingen hervat. De betrokken gepensioneerden ondervinden hierdoor grote financiële moeilijkheden.

Ten einde raad en zonder financiële reserve richten zij zich tot de Ombudsman, temeer daar de antwoorden van de RVP weinig geruststellend zijn. Het steeds wederkerende antwoord luidt: “Wij zijn met uw dossier bezig ...”.

Bedenkingen

De Ombudsdienst Pensioenen neemt voor deze drie dossiers contact op met de RVP. De betalingen worden korte tijd na onze interventie hernomen. Opluchting bij de gepensioneerden maar de gevolgen van de onderbreking in de betaling zullen zich nog geruime tijd laten voelen.

Het College vraagt aan de RVP om zijn procedures aan te passen zodat de voordelen die kunnen verder betaald worden niet langer geschorst worden bij een schorsing van de IGO.

De RVP erkent dat de huidige informaticatoepassing niet toelaat om de andere voordelen verder te betalen bij de schorsing van de IGO.

Een structurele oplossing wordt in het vooruitzicht gesteld.

Begin 2013 wordt een nieuw betalingsprogramma (Theseos V2) opgestart. Dit programma laat toe om voordeel per voordeel te schorsen. Bijgevolg zullen bij de schorsing van de IGO eventuele andere voordelen verder en zonder onderbreking betaald worden.

In afwachting van de ingebruikname van dit nieuwe programma heeft de RVP tijdens de rest van 2012 erover gewaakt om zoveel mogelijk de schorsing van het totale pensioenbedrag te vermijden wanneer de IGO geschorst moest worden.

Conclusie

Het betreft hier een aanzienlijke technische verbetering die reeds geruime tijd verwacht werd. Het College kan hier alleen maar blij om zijn en hoopt dat de gepensioneerden in de toekomst verlost zijn van onnodige onderbrekingen in de betaling van hun voordelen.

Onderbreking in de betaling 2 – Schorsing van het pensioen ingevolge een (verondersteld) laattijdig ingediend levensbewijs – Te veel tijd nodig om de betaling te hervatten na ontvangst van het document

Dossiers 21834 – 21865

De feiten

De heer Rollin woont in Spanje en ontvangt een pensioen van de RVP. Elk jaar ontvangt hij een levensbewijs dat hij moet invullen. Hij moet dit document binnen de 30 dagen terugsturen naar de RVP.

De RVP stuurt hem begin november 2011 een levensbewijs. Hij vergeet om dit document eind november 2011 terug te sturen. De RVP ziet zich verplicht om het pensioen eind januari 2012 te schorsen.

De heer Rollin zendt het levensbewijs op 23 februari 2012 naar de RVP. Hij denkt dat hierdoor vanaf maart 2012 alles in orde zal zijn. Half april heeft hij nog steeds geen pensioen ontvangen. Hij neemt contact op met de Ombudsman.

Ongeveer op hetzelfde tijdstip ontvangen wij een gelijkaardige klacht uit Thailand. Mevrouw Chamchai geniet een overlevingspensioen. De RVP heeft het levensbewijs op 29 september 2011 aan haar toegestuurd. Zij heeft dit ontvangen op 25 oktober 2011.

Omdat de RVP begin november 2011 nog geen levensbewijs ontvangen heeft, stuurt hij een herinnering aan mevrouw Chamchai.

Mevrouw Chamchai heeft echter eind oktober 2011, na ontvangst van het eerste levensbewijs, het document onmiddellijk ingevuld, laten valideren door de plaatselijke overheid en via aangetekende zending teruggestuurd naar de RVP.

Bovendien zendt zij voor alle zekerheid een kopie per fax.

Ondanks alles zet de RVP de betaling van haar overlevingspensioen eind januari 2012 stop. Begin april 2012 heeft mevrouw Chamchai nog altijd geen pensioen ontvangen.

Bedenkingen

In het eerste geval ligt de oorzaak van de schorsing van het pensioen bij de gepensioneerde. In het tweede geval daarentegen ligt de RVP aan de basis van het niet verder uitbetalen van het pensioen.

Het levensbewijs van mevrouw Chamchai is met veel vertraging eind januari 2012 op de juiste dienst van de RVP (de cel "levensbewijzen") toegekomen.

Deze vertraging in de verzending is niet het enige probleem. Door een menselijke (?) fout werd het levensbewijs dat mevrouw Chamchai per fax bezorgde niet correct verwerkt en werd het bijgevolg niet gevalideerd door de cel "levensbewijzen" van de betalingsdiensten.

De onderbreking in de betaling is duidelijk niet te verantwoorden en een dringende oplossing is noodzakelijk.

Ondanks een eerder contact van mevrouw Chamchai in februari 2012 met de RVP en een bezoek ter plaatse van de heer Rollin aan de RVP doet de RVP pas na onze bemiddeling het nodige in beide dossiers. De pensioenachterstallen worden in beide dossiers half mei vereffend.

Conclusie

Beide gepensioneerden ontvingen gedurende drie maanden geen pensioen, wat op zich toch wel lang is. Voor één van beiden lag de oorzaak van de schorsing bij de RVP.

Bovendien stellen wij vast dat de tijd die verlopen is tussen de ontvangst van het levensbewijs of de validatie ervan en de effectieve betaling van de achterstallen (2 maanden) te lang is.

Met de huidige menselijke en technische middelen zou de RVP een regularisatie binnen de maand moeten kunnen verzekeren.

Onderbreking in de betaling 3 – Pensioen geschorst omwille van de veronderstelling dat er een werkloosheidsvergoeding betaald wordt waaraan verzaakt was – Dossier gecodeerd als jaarlijkse in de plaats van maandelijkse betaling

Dossiers 22091 – 21402

De feiten

Eind januari 2012 wendt mevrouw Nielsen zich met volgend probleem tot de Ombudsman. Zij is sedert een jaar weduwe en zij ontving in 2011 steeds haar overlevingspensioen. Zonder enige verwittiging heeft de RVP het overlevingspensioen begin december 2011 geschorst.

Deze onderbreking zou het gevolg zijn van het feit dat mevrouw Nielsen naast haar overlevingspensioen nog een werkloosheidsvergoeding geniet. Nochtans heeft zij vanaf 1 december 2011 verzaakt aan deze werkloosheidsvergoeding. Zij begrijpt dan ook niet waarom haar overlevingspensioen niet opnieuw in betaling wordt gesteld. Zij heeft al twee maanden geen inkomen meer, wat het voor haar niet gemakkelijk maakt.

Begin mei 2012 contacteert mevrouw Botte de Ombudsdienst Pensioenen omdat zij sedert februari 2012 haar vervroegd rustpensioen niet meer ontvangt. Eigenlijk werd dit rustpensioen haar enkel de eerste maand (januari 2012) betaald. De RVP meldt haar telefonisch dat er een verkeerde code werd ingegeven maar dat alles weldra zal geregulariseerd zijn. Ondanks deze beloftes ontvangt zij al drie maanden geen pensioen.

Bedenkingen

Het dossier van mevrouw Nielsen is vrij ingewikkeld. Om alles goed te begrijpen moeten we terugkeren naar het jaar 1985.

In dat jaar werd haar echtgenoot gepensioneerd op de leeftijd van 65 jaar. Zijn pensioen werd berekend op basis van het gezinsbedrag omdat mevrouw Nielsen geen inkomsten had.

Mevrouw Nielsen begint in 1989 een beroepsactiviteit zonder de RVP hierover in te lichten. Tussen 1989 en 1997 lagen haar inkomsten hoger dan de toegelaten grenzen. Vanaf 1998 is zij werkloos en geniet zij werkloosheidsvergoedingen. Dit alles betekent dat het pensioen van haar echtgenoot op een te hoge basis (gezinpensioen in de plaats van pensioen als alleenstaande) werd uitbetaald sedert 1989.

Op het moment van het overlijden van de echtgenoot van mevrouw Nielsen wist de RVP nog steeds niet dat zij werkloosheidsvergoedingen genoot. De RVP kende haar het volledige overlevingspensioen toe.

Het is pas in november 2011 dat de RVP verneemt dat mevrouw Nielsen werkloosheidsvergoedingen geniet. Hij nam op dat ogenblik een bewarende

maatregel en schorste het overlevingspensioen vanaf 1 december 2011. Deze beslissing werd niet aan betrokkene meegedeeld.

Mevrouw Nielsen is zelf op zoek moeten gaan naar informatie. Zij vernam als reden dat haar vroegere activiteit en het feit dat zij werkloosheidsvergoedingen genoot niet werden verklaard aan de RVP en dat hierdoor zowel haar dossier als dat van haar overleden man moesten herbekeken worden.

Om het dossier te deblokken beslist mevrouw Nielsen meteen om aan haar werkloosheidsvergoedingen te verzaken¹². Ondanks deze beslissing die op 21 december 2011 werd bevestigd, herneemt de RVP de betaling van het overlevingspensioen niet.

Het dossier van mevrouw Botte werd verkeerd gecodeerd. Zij had vanaf 1 januari 2012 recht op een maandbedrag van 19,89 in de regeling voor werknemers en van 509,83 euro als zelfstandige aangevuld met een pensioenbonus als zelfstandige van 57,41 euro.

Het pensioen van de RVP werd als eerste ingevoerd. Omdat het bedrag van het pensioen lager lag dan het bedrag voor een maandelijkse betaling (36,82 euro) werd het pensioen gecodeerd als een jaarlijks te betalen voordeel. Het pensioen van de maand januari 2012 werd uitbetaald, de andere bedragen zouden in december 2012 betaald worden.

Enkele dagen later werd het dossier herzien en werden de gegevens van het RSVZ ingevoerd. Op dat ogenblik vergeet men de code "jaarlijkse betaling" te wijzigen in "maandelijkse betaling".

Ondanks het feit dat deze vergissing de volgende maand (februari 2012) werd gesignaleerd en het gemak waarmee deze vergissing kon recht gezet worden (louter aanpassen van een code in het systeem) werd er geen actie ondernomen, noch in maart, noch in april 2012.

Het is pas op 16 mei 2012 dat de achterstallen voor de maanden februari, maart, april en mei 2012 worden berekend.

Mevrouw Botte ontvangt einde mei 2012 een bedrag van 2.680 euro. Vanaf juni 2012 ontvangt zij haar pensioen normaal. Op 24 mei 2012 biedt de RVP haar zijn verontschuldiging aan.

Conclusie 1

Op 17 februari 2012 heeft de RVP de beslissing inzake de pensioenrechten van mevrouw Nielsen vanaf 1 december 2010 betekend. Het RSVZ deed dit een paar dagen later.

Van 1 december 2010 tot eind november 2011 kon zij het overlevingspensioen

12 Het overlevingspensioen, beperkt tot het bedrag van de IGO, kan gedurende twaalf maanden samen genoten worden met vervangingsinkomens. Na afloop van deze termijn kan het overlevingspensioen enkel nog betaald worden wanneer betrokkene verzaakt aan het vervangingsinkomen.

cumuleren met haar werkloosheidsvergoeding. Het pensioen werd in toepassing van de wetgeving beperkt tot het bedrag van de IGO.

Vanaf 1 december 2011 ontvangt zij het volledige bedrag van het overlevingspensioen omdat zij vanaf die datum verzaakte aan haar werkloosheidsuitkeringen.

Op 1 december 2012 wordt haar op 65 jaar een rustpensioen als werknemer toegekend. Gelet op de cumulatieregels inzake rust- en overlevingspensioenen werd haar overlevingspensioen zelfstandige verminderd tot het vastgestelde plafond.

Voor wat betreft de periode voorafgaand aan 1 december 2010 tijdens dewelke haar echtgenoot ten onrechte gedurende jaren het gezinspensioen heeft ontvangen in de plaats van het pensioen als alleenstaande hebben de pensioendiensten (RVP en RSVZ) een schuld aan mevrouw Nielsen betekend. Ondanks de toegepaste verjaringstermijn van drie jaren bedroeg de schuld 6.529,43 euro. Deze schuld wordt nog verhoogd door het bedrag van de persoonlijke schuld (3.017 euro) doordat het overlevingspensioen niet beperkt werd tot het bedrag van de IGO gedurende 12 maanden.

Vanaf december 2012 betaalt mevrouw Nielsen de schuld terug met 50 euro per maand.

Conclusie 2

In beide gevallen hadden de gepensioneerden gedurende meerdere maanden geen enkel inkomen. In één dossier was de schorsing van de betaling het gevolg van een simpele vergissing. De tijd om deze recht te zetten is niet te verantwoorden.

In het andere geval had de RVP aanvankelijk alle reden om de betaling te schorsen (niet toegelaten cumulatie tussen een pensioen en een vervangingsinkomen). Zodra echter betrokkene het nodige gedaan had (verzaken aan de werkloosheidsvergoeding) heeft de RVP het dossier te lang laten aanslepen alvorens het te regulariseren.

Vertraging in de betaling – Voorlopige beslissing ingevolge het overlijden van een gehuwde gepensioneerde – Overdreven termijn om dossiers af te werken

Dossiers 21142 – 21206 – 21353 – 21404 – 215424 – 21805 en andere

De feiten

Alle hieronder besproken klachten hebben hetzelfde vertrekpunt. Een echtpaar geniet ofwel van een gezinspensioen ofwel van twee pensioenen als alleenstaande. Eén van beiden overlijdt. De RVP wordt hiervan onmiddellijk op de hoogte gebracht (alle dossiers betreffen personen die in België wonen).

Tijdens de behandeling van de dossiers duiken er geen bijzondere problemen op. De loopbanen zijn gekend en het pensioen wordt sedert jaren uitbetaald. Het

enige wat moet gebeuren is het gezinspensioen herleiden tot het pensioen als alleenstaande of een overlevingspensioen berekenen.

Echter de behandeling van de dossiers loopt niet vlot. De gepensioneerden wachten meerdere maanden op de afwerking van het dossier. In sommige gevallen stelt men een onderbreking in de betaling vast van twee maanden en meer.

Drie voorbeelden illustreren dit.

1ste geval:

De heer Beaumont (70 jaar) ontvangt een gezinspensioen. Zijn echtgenote overlijdt eind november 2011. Het pensioen moet herleid worden tot het bedrag als alleenstaande vanaf december 2011.

De heer Beaumont ontvangt geen pensioen, noch in december 2011, noch in januari 2012. Eind januari 2012 wendt hij zich tot de Ombudsman.

2de geval:

Mevrouw Vanhove (65 jaar) verliest haar echtgenoot op 10 oktober 2011. Het echtpaar genoot sedert 2004 een gezinspensioen. De RVP moet vanaf 1 november 2011 een overlevingspensioen toekennen.

Midden februari 2012 is de pensioentoestand nog niet geregeld. Mevrouw Vanhove heeft in november 2011 niets ontvangen. In december 2011 heeft zij voorschotten ontvangen (1.200 euro bruto). In januari en februari 2012 werd de betaling opnieuw onderbroken.

Betrokkene zag zich verplicht om bij het OCMW van haar gemeente terugvorderbare voorschotten te vragen. Zij ontving gedurende 3 maanden 770 euro.

Mevrouw Vanhove vraagt zich af wanneer haar dossier definitief zal afgewerkt zijn. Zij roept de hulp in van de Ombudsdienst.

3de geval:

De heer en mevrouw Kosters (beiden 70 jaar oud) genieten beiden een klein pensioen. De heer Kosters ontvangt 800 euro per maand, zijn echtgenote zo'n 350 euro.

De heer Kosters overlijdt in februari 2012. Hij genoot een rustpensioen als werknemer en als zelfstandige. De RVP moet de overlevingspensioenen in beide stelsels berekenen.

Maart 2012 gaat voorbij zonder dat mevrouw Kosters ingelicht wordt over haar dossier. Begin april 2012 neemt zij contact op met de RVP. Het contactcentrum meldt haar dat haar dossier vertraging heeft opgelopen. Zij zal nog 3 à 4 maanden geduld moeten hebben.

Mevrouw Kosters slaat in paniek. Hoe moet zij met 350 euro per maand al die tijd overleven. Zij dient een klacht in bij de Ombudsman.

Bedenkingen

De aanpassing van het gezinsbedrag ingevolge het overlijden van een echtgenoot is een weinig ingewikkelde taak voor de RVP. Het is daarentegen, om nogal evidente redenen, een dringende opdracht. Het doel is ervoor te zorgen dat de langstlevende echtgenoot niet zonder inkomsten valt. Ideaal zou hij vanaf de maand volgend op het overlijden zijn nieuwe pensioenbedrag (als alleenstaande) moeten ontvangen.

Onder normale omstandigheden worden dergelijke dossiers geregeld binnen de twee maanden. Er is geen of haast geen onderbreking in de betaling.

Het College van de Ombudsmannen evalueert de kwaliteit van de behandeling van het dossier op basis van het criterium "redelijke termijn". Dit is de termijn die normaal nodig is om een dossier in zijn geheel te behandelen, rekening houdende met alle bijzonderheden.

De redelijke termijn wordt beoordeeld op basis van de concrete situatie in functie van het dringende karakter van de aanvraag, de moeilijkheidsgraad, de tijd nodig om de noodzakelijke inlichtingen te verzamelen, en de eventuele negatieve gevolgen voor de gepensioneerde van een late behandeling of laat antwoord.

In de aangehaalde voorbeelden is de maximumtermijn voor het nemen van een beslissing bepaald in het Handvest van de sociaal verzekerde (4 maanden) niet gepast, en wel om twee redenen.

Enerzijds is en blijft, in het geval van het overlijden van een gepensioneerde, het zo veel mogelijk vermijden van een onderbreking in de betaling de prioriteit. Anderzijds voorziet de bestuursovereenkomst van de RVP in een kortere termijn (21 werkdagen of ongeveer 1 kalendermaand).

Conclusie 1

De heer Beaumont ontvangt zijn pensioenachterstallen voor een periode van 3 maanden rond half februari 2012. Vanaf maart 2012 ontvangt hij zijn rustpensioen als alleenstaande (1.293,32 euro netto per maand). Hij had twee maanden geen inkomen.

Mevrouw Vanhove wordt half januari 2012 ingelicht over het bedrag van haar overlevingspensioen. Haar toestand wordt slechts begin maart geregulariseerd. Zij ontvangt een saldo voor drie maanden, namelijk januari, februari en maart 2012. Haar overlevingspensioen van 1.166,17 euro per maand wordt vanaf april 2012 betaald.

Haar dossier is echter nog niet afgewerkt. De RVP moet immers haar rustpensioen toekennen dat geschorst was om haar echtgenoot toe te laten het gezinspensioen te ontvangen (meest voordelige voor het gezin).

Dit onderzoek duurt nog enige maanden. De achterstallen inzake rustpensioen worden in augustus 2012 betaald. Vanaf september 2012 geniet zij haar definitieve pensioenbedragen. Het vroeg bijna één jaar om haar dossier af te werken.

De RVP stuurt op 7 mei 2012 aan mevrouw Kosters de beslissing inzake haar pensioenrechten. De achterstallen vanaf maart 2012 (2.404,97 euro) worden op 29 mei 2012 betaald.

Conclusie 2

In principe garandeert de RVP een termijn van twee maanden om een rustpensioen om te zetten in een overlevingspensioen of om een gezinspensioen te herleiden tot een pensioen als alleenstaande.

Tussen half 2011 en half 2012 dienden wij vast te stellen dat in vele gevallen deze termijn opliep tot meer dan drie maanden.

De RVP erkende dat hij moeilijkheden heeft ondervonden om tijdens die periode zich te houden aan de termijnen waartoe hij zich verbonden had. Hij weet dit echter aan de omstandigheden. Enerzijds waren er in die periode meer dossiers te behandelen dan voorheen en anderzijds heeft de installatie van nieuwe informaticaprogramma's gezorgd voor een aantal moeilijkheden.

Deze problematiek werd reeds uitgebreid besproken in ons Jaarverslag 2011 (p. 74-77). Wij zagen ons ertoe verplicht om hierop in dit Jaarverslag terug te komen omdat het aantal klachten over deze problematiek hoog bleef, ondanks de inspanningen van de RVP en omdat de verhoopte normalisering van de situatie in februari 2012 wat op zich heeft laten wachten.

De eerlijkheid gebiedt ons te vermelden dat vanaf half 2012 de klachten over de vertraging in de betaling eerder zeldzaam werden.

Overigens heeft de RVP nagegaan hoe overlevingspensioenen vlotter kunnen worden betaald. Deze analyse heeft geleid tot een voorontwerp van wet. Hierdoor kan de procedure voor het toekennen van het overlevingspensioen verregaand geautomatiseerd worden. De werkwijze die de RVP voortaan moet volgen voor de omzetting van een rustpensioen naar een overlevingspensioen zal uit minder stappen bestaan. Zo zal de RVP nog beter in staat zijn om de pensioenaanpassing binnen de termijn van 21 dagen af te werken.

Vertraging in de betaling – Niet te verantwoorden terugval van de pensioeninkomsten op de leeftijd van 65 jaar – Een gedeelte van het overlevingspensioen niet betaald gedurende 9 maanden – Verontschuldigen en betaling van intresten

Dossier 21575

De feiten

Mevrouw Franck ontvangt een overlevingspensioen in de regeling voor werknemers sinds 1976. Zij geniet ook een Nederlandse ANW¹³ uitkering. In totaal bedraagt haar maandinkomen, zo'n 900 euro. In juni 2011 wordt zij 65 jaar. Vanaf 1 juli 2011 verliest zij haar overlevingspensioen uit Nederland. Immers, op

---

¹³ Algemene Nabestaandenwet

de leeftijd van 65 jaar wordt de ANW uitkering gestopt en eventueel vervangen door een AOW uitkering. Dit is echter voor mevrouw Franck niet mogelijk omdat zij nooit in Nederland woonde, noch werkte. De Nederlandse pensioeninstelling (SVB) heeft reeds een jaar eerder, namelijk op 9 juni 2010 mevrouw Franck hierover ingelicht. De RVP ontving een kopie op 8 juli 2010.

De RVP moet het overlevingspensioen van mevrouw Frank herzien door het wegvallen van haar voordeel uit Nederland vanaf 1 juli 2011. Overigens heeft zij vanaf dezelfde datum recht op een klein persoonlijk Belgisch rustpensioen omdat zij korte tijd werkte als werknemster.

Op 5 mei 2010 ontvangt mevrouw Franck twee voorlopige beslissingen betreffende haar rechten op een rustpensioen en een overlevingspensioen.

Het volledige onderzoek is afgerond op 17 december 2010. De RVP zendt haar op die datum twee definitieve beslissingen. Het bedrag van het overlevingspensioen is echter niet correct omdat bij de vaststelling ervan de RVP rekening houdt met een AOW pensioen dat mevrouw Franck zou genieten. Nederland kent echter geen AOW pensioen toe.

Vanaf juli 2011 ontvangt mevrouw Franck nog ongeveer 650 euro.

De RVP beseft dat het dossier moet herzien worden en hij neemt op 12 september 2011 een verbeterde beslissing. Hij bevestigt de toekenning van het rustpensioen en verhoogt het bedrag van het overlevingspensioen.

Deze beslissing wordt echter niet uitgevoerd. Mevrouw Franck contacteert meermaals de RVP. Het antwoord van de RVP is steeds hetzelfde: "Uw dossier wordt herberekend, nog even geduld ...".

In februari 2012 is haar geduld op. Zij wendt zich tot de Ombudsman.

Bedenkingen

In de loop van 2010 heeft de RVP het ambtshalve onderzoek opgestart van de pensioenrechten van mevrouw Franck op de leeftijd van 65 jaar.

In juli 2010 heeft de Nederlandse SVB de RVP erover ingelicht dat mevrouw Franck vanaf juli 2011 geen ANW uitkering meer zou genieten.

Ondanks dit alles werd de correcte beslissing pas genomen in september 2011 en heeft de uitvoering hiervan nog eens meerdere maanden op zich laten wachten.

De RVP heeft ons geen duidelijke uitleg kunnen geven over deze aanzienlijke vertraging die nadelige gevolgen had voor de gepensioneerde. Mevrouw Franck heeft immers gedurende acht maanden moeten rondkomen met ongeveer 650 euro per maand terwijl zij recht had op 1.080,18 euro.

Conclusie

De achterstallen van 4.626,13 euro, waarop mevrouw Franck sedert juli 2011 recht had zijn gestort in maart 2012.

De RVP hield een ziekte- en invaliditeitsbijdrage af terwijl het maandelijkse pensioenbedrag waarop mevrouw Franck vanaf juli 2011 recht heeft, lager ligt dan het drempelbedrag¹⁴ waarop een ZIV inhouding mag gebeuren. De RVP betaalt op onze vraag de ingehouden ZIV bijdrage terug (406,41 euro).

Vanaf april 2012 ontvangt mevrouw Franck 1.124,25 euro netto per maand.

De RVP betaalde op de laattijdig uitbetaalde bedragen bijna 100 euro intresten uit. In juni 2012 ontvangt mevrouw Franck een brief met verontschuldiging.

Verjaringstermijn bij onverschuldigde betaling van het pensioen – Noodzakelijke coördinatie tussen de RVP en het RSVZ voor de keuze van de toe te passen termijn – Toepassing van het principe van de billijkheid bij twee keuzemogelijkheden

Dossier 20350

De feiten

De heer Praet is gepensioneerd sedert april 2009 en geniet een gezinspensioen voor een gemengde loopbaan (werknemer en zelfstandige). Zijn echtgenote ontvangt vanaf 1 mei 2010 een pensioen als ambtenaar. De RVP blijft het gezinspensioen verder betalen.

Pas een jaar later, in juni 2011, wordt zijn pensioensituatie geregeld. In september 2011 deelt de RVP hem mee dat hij een som van 2.170,74 euro moet terugbetalen.

De heer Praet aanvaardt deze terugvordering niet. Hij meent dat de RVP al vanaf 2010 op de hoogte was van het ambtenarenpensioen van zijn echtgenote. Het is toch niet zijn schuld dat de RVP talmde bij het nemen van de aangewezen maatregelen. De heer Praet vraagt de tussenkomst van de Ombudsman.

Bedenkingen

Het onderzoek van de Ombudsman versterkt nog de beweringen van betrokkene.

Eenzijds heeft de echtgenote van de heer Praet in februari 2010 de RVP erover ingelicht dat zij een loopbaan als ambtenaar heeft gehad. De RVP had op dat moment de PDOS moeten ondervragen. Dit is niet gebeurd.

Anderzijds werd de RVP er in augustus 2010 over ingelicht via de gegevensstroom van het pensioenkadaster dat de echtgenote een rustpensioen in de openbare sector genoot. Ook hier heeft de RVP deze informatie niet gebruikt¹⁵.

¹⁴ Op 1 februari 2012 bedraagt dit drempelbedrag 1.386,11 euro.

¹⁵ De instellingen van sociale zekerheid (waartoe de pensioendiensten behoren) zijn ertoe gehouden om de in het netwerk van de sociale zekerheid aanwezige gegevens bij de KSZ op te vragen (en te gebruiken) – artikel 11 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid. Een gelijkaardig geval werd uitvoerig besproken in ons Jaarverslag 2011, p. 134-136

De RVP heeft in 2010 niet de bewarende maatregel genomen die zich opdrong (beperking van het pensioen tot het bedrag alleenstaande). Hij heeft bovendien het RSVZ niet ingelicht over de toekenning van een pensioen in de openbare sector aan de echtgenote.

Men kan de RVP dan ook gedeeltelijk verantwoordelijk noemen voor het oplopen van de schuld van betrokkene. Een snellere reactie had de schuld tot een minimum kunnen beperken.

De RVP heeft zijn beslissing tot vermindering slechts genomen in juni 2011. Dit is één maand nadat hij de beslissing van de PDOS van de toekenning van een pensioen aan de echtgenote heeft ontvangen.

De RVP beseft dat hij het dossier niet correct heeft opgevolgd. Hij neemt een beslissing waarbij hij het pensioen van de heer Praet herleidt tot het pensioen als alleenstaande maar hij beperkt de terugvordering tot de teveel betaalde sommen in de laatste 6 maanden.

Omdat deze beslissing pas in september 2011 wordt uitgevoerd kan hij enkel nog de sommen die teveel betaald werden vanaf maart 2011 recupereren. De bedragen betaald vóór deze datum zijn verjaard.

Spijtig genoeg heeft het RSVZ een andere visie. Het RSVZ heeft in dit dossier geen fout gemaakt. Het RSVZ werd op 23 juni 2011 over de pensioentoestand ingelicht. Op 30 juni 2011 herleidt het RSVZ het pensioen tot het bedrag als alleenstaande.

Inzake verjaring maakt het RSVZ gebruik van Artikel 36, §2, 2de lid van het KB nr. 72 van 10 november 1967:

“De in het vorige lid bedoelde verjaringstermijn wordt op 3 jaar gebracht wanneer de onverschuldigde bedragen werden verkregen : (...)
2° wegens het niet overleggen, door de schuldenaar of zijn echtgenoot, van een verklaring die is voorgeschreven door een wets- of verordenende bepaling of die uit een vroeger aangegane verbintenis volgt.”

Het RSVZ stelt vast dat het echtpaar een verbintenis (Model 74) heeft ondertekend op 23 juni 2008. Het Model 74 omvat volgende verbintenis: “Ik verbind mij ertoe elke wijziging van mijn gezins- en/of beroepstoestand en het genot van sociale uitkeringen die ik in de toekomst zou genieten onmiddellijk te melden”. Volgens het RSVZ werd deze verbintenis niet gerespecteerd.

Het echtpaar heeft nagelaten om het pensioen van de echtgenote in de openbare sector vanaf mei 2010 te verklaren. Het RSVZ besluit hieruit dat de verjaring van 3 jaar moet toegepast worden.

Wij vragen niettemin aan het RSVZ een nieuw onderzoek van het dossier van de heer Praet rekening houdende met de gegevens uit het dossier van de RVP.

In het antwoord stelt het RSVZ dat de RVP het dossier niet correct heeft beheerd ten aanzien van de betrokkene en dat hij bovendien zijn informatieplicht ten aanzien van het RSVZ niet is nagekomen. Het gevolg van dit alles was het verder betalen van het gezinspensioen gedurende meer dan een jaar.

De RVP opteerde voor de terugvordering van 6 maanden. Men komt hier in een toestand terecht die weinig duidelijk is en moeilijk te begrijpen valt voor betrokkene.

Uiteindelijk aanvaardt het RSVZ, rekening houdende met de billijkheid en om te vermijden dat er een verschillende terugvordering is naargelang het pensioenstelsel, om de terugvordering te beperken tot 6 maanden.

De verjaringstermijn wordt uniform op 6 maanden gebracht.

Dit dossier toont aan dat een coördinatie tussen de RVP en het RSVZ noodzakelijk is om de verjaringstermijn vast te stellen wanneer er een schuld ontstaan is in het stelsel der werknemers en in het stelsel der zelfstandigen.

Deze coördinatie beperkt zich idealiter niet tot het vaststellen van de verjaringstermijn (6 maanden of 3 jaar). Het overleg zou ook betrekking moeten hebben op wat men noemt "de daad die de verjaring stuit". Deze datum laat immers toe om te bepalen vanaf welk ogenblik de termijn moet berekend worden (of het nu om de verjaring van 6 maanden of 3 jaar gaat).

De RVP en het RSVZ gebruiken momenteel formulieren waarop de datum voor de berekening van de verjaringstermijn moet ingevuld worden. Het formulier dat het RSVZ aan de RVP bezorgd is het "Formulier XIII".

Het RSVZ geeft toe dat op dit formulier de datum van de daad die de verjaring stuit niet altijd wordt vermeld. Dit kan voor problemen zorgen ook al beschikt de RVP in het merendeel van de gevallen over voldoende gegevens in zijn bestanden om de schuld te behandelen zonder te wachten op bijkomende informatie van het RSVZ.

Conclusie 1

Eind juli 2012 zendt het RSVZ een advies aan de RVP waarbij de verjaringstermijn wordt teruggebracht op 6 maanden.

De schuld van betrokkene vermindert hierdoor van 2.170,74 euro naar 917,05 euro.

Rekening houdende met de reeds op het pensioen ingehouden bedragen ontvangt de heer Praet begin 2013 een som van 939,59 euro.

Conclusie 2

De RVP en het RSVZ onderhandelen over de procedure die het gebruik van het Formulier XIII regelt teneinde deze eenvoudiger en betrouwbaarder te maken.

Wij komen eventueel in een volgende Jaarverslag terug op de resultaten van dit overleg.

Gezinspensioenen – Vanaf mei 2012 betaalt de RVP nog uitsluitend op naam van de titularis

Dossiers 22214 – 22264 – 22270

De feiten

Bij de betaling van de maand mei 2012 heeft de RVP zijn betalingswijze voor gehuwden gewijzigd. Voortaan worden de gezinspensioenen nog uitsluitend betaald op naam van de titularis van het pensioen. Dit betekent dat voor een betaling op een zichtrekening het niet langer noodzakelijk is dat de rekening op naam van beide echtgenoten staat. Bij een betaling via assignatie verdwijnt de naam van de partner van de titularis: een enkele handtekening volstaat om het pensioen te ontvangen.

Deze wijziging blijft niet onopgemerkt bij de betrokken gepensioneerden, in eerste instantie bij hen die via assignatie betaald worden (nog 75.000). De Ombudsdienst Pensioenen heeft meerdere klachten ontvangen, merendeels van echtgenoten van gepensioneerden.

Zo vindt mevrouw Petit de nieuwe betalingswijze niet correct. Zij vindt dat zij evenveel recht heeft op het betaalde bedrag. Mevrouw Samain is evenmin tevreden. Haar echtgenoot doet moeilijk om haar een deel van het pensioen te geven voor haar onderhoud. Tenslotte is er mevrouw Bock die haar ongerustheid uit. Wat zal er gebeuren als haar echtgenoot gehospitaliseerd wordt?

Bedenkingen

Tot 2011 beperkte België in zijn reglementering de mogelijkheid de betaling via overschrijving te bekomen, meer bepaald voor de gerechtigden die in het buitenland woonden (binnen of buiten de E.E.E.). Een gemotiveerd advies¹⁶ van de Europese Commissie heeft België evenwel ertoe verplicht bepalingen in te voeren die de gelijkheid van behandeling van gerechtigden op een pensioen waarborgen door elke clause inzake verblijf op te heffen.

Het KB van 13 augustus 2011 betreffende de betaling van de door de RVP betaalde uitkeringen geeft uitwerking aan deze bepalingen. Dit besluit trad in werking op 24 augustus 2011, datum waarop het in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd.

De betaling gebeurt in principe door overschrijving op een persoonlijke zichtrekening. De betaling per overschrijving is de regel, de betaling via assignatie in handen van de gerechtigde, de uitzondering (in het geval de RVP niet over een correct rekeningnummer beschikt).

Wat zijn nu de praktische gevolgen van deze wetgeving? Voor zij die gerechtigd zijn op een gezinspensioen en op een zichtrekening betaald worden, kan de betaling gebeuren op een persoonlijke zichtrekening van de titularis van het pensioen. De betaling van een gezinspensioen moet dus niet meer verplicht gebeuren op een rekening geopend op naam van beide echtgenoten.

---

¹⁶ Europese Commissie, gemotiveerd advies nr. 2008/4328 van 6 april 2011

Wat met de betaling van het gezinspensioen via een assignatie? Dezelfde “ratio legis” wordt gehanteerd. De assignatie wordt uitgegeven uitsluitend op naam van de titularis van het pensioen. De inning gebeurt voortaan zonder de handtekening van de echtgenoot van de titularis.

Het nieuwe systeem is over het algemeen coherent en zorgt voor minder problemen dan het vroegere systeem.

De moeilijkheden die zich zouden kunnen voordoen tussen de echtgenoten voor wat betreft de verdeling van het pensioen behoren tot de privésfeer. Eventuele rechtszaken moeten uitgesproken worden door de Vrederechter¹⁷.

De bescherming van het pensioen tegen elk risico van beslag is gemakkelijker uitvoerbaar.

Wellicht zou de echtgenoot, niet titularis van het pensioen zich “berooft” kunnen voelen van zijn deel van het pensioen. Dit gevoel zou nog versterkt kunnen worden door het feit dat de betaling op twee namen teruggaat op een praktijk van meer dan 40 jaren. Het is altijd moeilijk om gewoontes te veranderen, zeker bij een ouder publiek. Men kan zich ook de vraag stellen of de RVP aan zijn cliënteel voldoende informatie heeft verschaft op het ogenblik van de wijziging in de betaling.

De Ombudsdienst Pensioenen wijst echter op een belangrijker moeilijkheid, de wettelijke basis. Immers, artikel 66 van het KB van 21 december 1967 (het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers) stelt in zijn 4de lid nog steeds:

“Indien de betaling termijnen van een gezinsuitkering bevat en de gerechtigde dezelfde hoofdverblijfplaats heeft als zijn echtgenoot, wordt de assignatie evenwel opgemaakt op naam van beide echtgenoten.”

Dit lid had gewijzigd moeten worden bij de publicatie van het KB van 13 augustus 2011. Dit is niet gebeurd. Er werd ons bevestigd dat het om een vergetelheid gaat.

Conclusie

Volgens onze inlichtingen zou een nakende wijziging in de bepalingen een wettelijke basis moeten geven aan de betaling via assignatie op één naam.

Het College van de Ombudsmannen verdedigt het principe dat elke door een pensioendienst ingestelde procedure moet steunen op een duidelijke wettelijke basis. Het is nooit aan te raden dat een praktijk in tegenstrijd is met wat de wet voorschrijft. In dit geval is de (tijdelijke) afwijking van de letter van de wet ingegeven door het respect van de geest van de wet.

---

¹⁷ In het geval van de afwezigheid van de pensioentitularis op het ogenblik van de uitbetaling thuis (bijvoorbeeld bij een hospitalisatie) levert de vermelding van slechts één naam geen bijkomende moeilijkheid op. Ook in het vroegere geval dat er twee namen vermeld werden, mocht de postbode de betaling niet (meer) doen aan de echtgenoot die nog thuis was. In beide gevallen is een terugzending van de assignatie aan de uitgever de enige mogelijkheid. De betaling via overschrijving laat toe dergelijke moeilijkheden te vermijden.

Wij hopen dat de rechtzetting van de wet niet op zich zal laten wachten zodat letter en geest van de wet zo snel mogelijk weer in overeenstemming zijn.

Klachten in verband met het gebruik van nieuwe informatietechnologieën door de RVP

De RVP is de pensioendienst die het verst gevorderd is in de informatisering van zijn activiteiten (toekenning en betaling). In het verlengde van de informatisering van zo veel mogelijk taken heeft de RVP "MyPension" ontwikkeld. In deze beveiligde ruimte vindt de gepensioneerde de belangrijkste stukken uit zijn dossier en alle informatie die hem aanbelangt.

MyPension is innoverend en betekent een belangrijke voortuitgang. Het opent nieuwe mogelijkheden in de relatie tussen de pensioendienst en zijn publiek. Sommigen ondervinden ongemakken waarmee zij zich tot de Ombudsman richten. Een afspiegeling.

Loopbaangegevens beschikbaar in MyPension – Gegevens verdwijnen na het indienen van de pensioenaanvraag

Dossiers 20345 – 21348

De feiten

De heer De Rop is gewend om met MyPension te werken. Hij stelt vast dat hij sedert zijn pensionering geen toegang meer heeft tot de gedetailleerde loopbaangegevens in MyPension. Hij vraagt zich af of dit wel normaal is?

Het is voor hem belangrijk om deze gegevens ter beschikking te hebben omdat hij een geschil heeft met de RVP over een aantal niet in aanmerking genomen jaren voor de pensioenberekening.

Bedenkingen

De RVP geeft ons enige toelichting over de mogelijkheden van MyPension.

MyPension is het online pensioendossier van de burger die een loopbaan als werknemer heeft gehad. Deze toepassing geeft de mogelijkheid aan de burger om gegevens met betrekking tot zijn (toekomstig) pensioen te consulteren en mee te delen.

De toegang tot MyPension is strikt persoonlijk en enkel mogelijk na identificatie via de elektronische identiteitskaart of een token¹⁸.

---

¹⁸ Deze toegangswijze kan problemen veroorzaken voor de personen die geen Belg zijn of die in het buitenland wonen. Zie onze bespreking verderop.

Momenteel¹⁹ bestaat de onthaalpagina van MyPension uit 5 verschillende rubrieken:

- Mijn gegevens;
- Mijn briefwisseling;
- Mijn betalingen;
- Mijn loopbaanrekening;
- Mijn dossierstatus.

De RVP bevestigt in april 2012 dat “Mijn loopbaanrekening” enkel zichtbaar is voor de personen die nog geen toekennings- of betalingsdossier hebben bij de RVP.

Deze beperking in toegang is het gevolg van de oorspronkelijke opdeling van het doelpubliek in twee categoriën:

De nog actieven: zij zijn vooral geïnteresseerd in hun loopbaangegevens; Zij die al een pensioenaanvraag indienden of al een pensioen ontvangen: zij zijn vooral geïnteresseerd in de stand van het onderzoek of in de betalingsgegevens. Zij hebben minder interesse voor de loopbaangegevens. Deze gegevens zijn niet meer zichtbaar²⁰.

De RVP legt verder uit dat deze keuze verbonden is aan de zorg om op een coherente wijze te communiceren enerzijds over de opgebouwde rechten, anderzijds over het toegekende pensioen.

Conclusie

Naar aanleiding van onze bemiddeling beloofde de RVP om na te gaan op welke wijze hij aan de nood kan tegemoet komen om ook na het indienen van de pensioenaanvraag of na de toekenning van het pensioen de loopbaangegevens te kunnen consulteren. De RVP werd ook rechtstreeks met deze vraag geconfronteerd door andere gepensioneerden.

Vanaf eind juni 2012 werd de mogelijkheid gecreëerd voor alle burgers om op gelijk welk moment de loopbaangegevens te consulteren, ook nadat een pensioenaanvraag werd ingediend.

Moeilijkheden om toegang te krijgen tot MyPension voor de (toekomstig) gepensioneerden die in het buitenland wonen

Dossier 21290

De feiten

Meerdere klagers die zich tot ons wendden omdat er problemen waren met de behandeling van hun dossier vermeldden in hun verzoek ook dat het moeilijk,

---

¹⁹ De RVP werkt verder aan nieuwe mogelijkheden. De volgende stap beoogt de invoeging van de volledige toekenningfase in MyPension. Dit moet onder meer aan de gepensioneerde de mogelijkheid beide om online alle formulieren in te vullen die bij de vaststelling van zijn rechten worden gebruikt. In een volgende fase zal de huidige simulatie (die al een vereenvoudigde raming van het toekomstige pensioen mogelijk maakt) vervangen worden door een meer performant systeem gebaseerd op het berekeningsprogramma dat de RVP zelf gebruikt. De ramingen zullen van een nog hogere kwaliteit zijn. Op middellange termijn zullen deze mogelijkheden ook worden uitgebreid voor de zelfstandigen en de openbare sector.

²⁰ In de rubriek "Mijn briefwisseling" blijven de loopbaan uittreksels die op papier verzonden werden raadpleegbaar.

zelfs onmogelijk was om toegang te krijgen tot MyPension vanaf hun woonplaats.

Deze problemen waren rechtstreeks verbonden aan de toegangsprocedure tot MyPension die voorbehouden is aan de houders van een Belgische elektronische identiteitskaart (en kaartlezer) of zij die over een token beschikken. Personen die in het buitenland wonen beschikken vaak noch over het ene, noch het andere. Zij hebben geen toegang tot de gegevens in MyPension.

Bedenkingen

De RVP bevestigt ons dat ook voor zij die in het buitenland wonen het mogelijk is om via de elektronische identiteitskaart of de token toegang te hebben tot MyPension.

De token kan enkel bekomen worden door uitwisseling van 3 uniek gekende gegevens: het rijksregisternummer, het nummer van de SIS kaart en het nummer van de identiteitskaart.

Indien de betrokkene niet over een Belgische identiteitskaart of een SIS kaart beschikt (de twee indien betrokkene niet over een kaartlezer beschikt) is het momenteel technisch niet mogelijk om zich te registreren op het portaal van de FOD Informatie en communicatie (Fedict) en om toegang te krijgen tot MyPension.

Fedict biedt echter de mogelijkheid om zich persoonlijk aan te bieden bij het "registratiekantoor" van Fedict, zich manueel te registreren en een gebruikersnaam, een paswoord en een token te bekomen. Om te beletten dat iemand anders zich valselyk uitgeeft voor de belanghebbende moet de persoon zich persoonlijk aanbieden bij Fedict. Na bevestiging van de identiteit geeft Fedict de gebruikersnaam en het paswoord mee. De token wordt automatisch verzonden per post op dezelfde manier als gebruikelijk in de online procedure. Het registratiekantoor van Fedict, Maria-Theresiastraat 1/3 te 1000 Brussel is enkel na afspraak toegankelijk van maandag tot vrijdag van 8 uur tot 16.30 uur.

Conclusie

Voor de personen die in het buitenland wonen en al een pensioen van de RVP genieten werd het probleem opgelost. Zij ontvingen in januari 2013 een persoonlijke toegangscode tot MyPension.

De sociaal verzekerden die nog niet gepensioneerd zijn kunnen hun toevlucht nemen tot de procedure die hierboven beschreven werd, ook al is deze nogal omslachtig en vergt het een verplaatsing naar België.

De Ombudsman hoopt dat de RVP voor deze categorie een eenvoudiger en meer toegankelijke identificatieprocedure zal vinden zonder evenwel de veiligheid van de persoonlijke gegevens in het gedrang te brengen.

Update van de loopbaangegevens in MyPension – Termijn tussen de correctie van de gegevens en de terbeschikkingstelling online

Dossier 22083

De feiten

In de loop van 2011 heeft de heer Dewit van de RVP de toelating gekregen om studieperiodes te regulariseren in het stelsel der werknemers.

Begin 2012 consulteert de heer Dewit MyPension. Het verwondert hem dat de aangepaste gegevens niet terug te vinden zijn in “Mijn loopbaanrekening”. Meer nog alle loopbaangegevens werden gewist.

Betrokkene vraagt om meer uitleg aan de RVP. De RVP vraagt aan de heer Dewit om de 3 maanden de gegevens te consulteren. Dit is momenteel de frequentie voor een update in MyPension.

Begin mei 2012 stelt de heer Dewit vast dat er nog niets werd gewijzigd.

Bedenkingen

De RVP erkent dat het geheel nog niet optimaal functioneert. Hij werkt voortdurend aan verbeteringen.

De RVP is zeer begaan met de correctheid van de beschikbare gegevens in MyPension. Daarom verkiest hij ervoor om bij een aanpassing van de loopbaangegevens de rubriek “Mijn loopbaanrekening” tijdelijk onbeschikbaar te maken in afwachting van de definitieve verwerking van de nieuwe gegevens. Hierdoor wordt volgens de RVP vermeden dat niet actuele gegevens te zien zijn.

De RVP doet dit door tijdelijk alle gegevens in “Mijn loopbaanrekening” te wissen. Bij de volgende update worden de gecorrigeerde gegevens ter beschikking gesteld. Deze updates gebeuren om de drie maanden.

De werknemer blijft in tussentijd echter niet volledig verstoken van zijn loopbaangegevens. De RVP bezorgt hem ambtshalve of op vraag een gecorrigeerd papieren loopbaanuitreksel. Indien de betrokkene het wenst kan hem ook een pensioenraming op basis van de nieuwe gegevens bezorgd worden.

Conclusie

Het is bij de update van juli 2012 dat de heer Dewit de nieuwe geactualiseerde gegevens kan consulteren in MyPension. Deze houden rekening met de regularisatie van zijn studieperiodes. Hij heeft in totaal 9 maanden moeten wachten vooraleer deze gegevens zichtbaar waren²¹.

---

²¹ De heer Dewit stelt vast dat de gegevens in MyPension de geregulariseerde studieperiodes bevatten. Echter de aan deze periode verbonden (fictieve) bezoldigingen worden niet vermeld. De RVP verzekert hem dat dit geen invloed zal hebben op de latere berekening van zijn pensioen.

MyPension is nog in volle ontwikkeling en de informaticadiensten van de RVP werken constant aan de verbetering ervan. Een snellere update van de gegevens in MyPension zou een opmerkelijke vooruitgang betekenen.

De RVP moet er rekening mee houden dat de burger die zich de gewoonte heeft aangemeten om zijn dossier online te consulteren (en wij mogen aannemen dat hun aantal in de komende jaren nog zal stijgen) veeleisend wordt wat betreft de kwaliteit van de gegevens die hij ter beschikking krijgt. Hij maakt zich zorgen wanneer sommige gegevens (zelfs tijdelijk) verdwijnen of ontoegankelijk worden. Wij zijn ervan overtuigd dat de RVP hiervoor oog zal hebben.

Tijdelijk geen gedetailleerde inlichtingen meer bij de betaling van het pensioen – Gegevens beschikbaar via “MyPension” – RVP keert terug naar vroegere situatie na vele klachten van gepensioneerden – Digitale kloof – Veel gepensioneerden hebben nog geen toegang tot internet

Dossiers 22550 – 22563 – 22599 – 22723 – 22725 – 22747 en andere

De feiten

Na de betalingen van augustus en september 2012 heeft de Ombudsdienst Pensioenen plotseling een reeks klachten over hetzelfde onderwerp ontvangen.

De gepensioneerden verzetten zich tegen de unilaterale beslissing van de RVP om bij de storting van het pensioen geen details meer te vermelden in de zone “mededeling” op het rekeninguittreksel. Normaal werd hier naast het pensioennummer ook de sociale bijdragen (ZIV en solidariteit) en de bedrijfsvoorheffing vermeld. De RVP verwijst voor deze details naar zijn site “MyPension”.

Wat stoorde de gepensioneerden die bij ons een klacht indienden? Enerzijds, het feit dat zij niet vooraf schriftelijk werden ingelicht over deze wijziging en anderzijds het feit dat de beslissing van de RVP veronderstelde dat zij over informatica beschikken en vlot toegang hebben tot het internet, wat niet altijd het geval is.

Zij wensten dan ook dat de RVP op zijn stappen zou terugkomen en vroegen de hulp van de Ombudsman om deze vraag te ondersteunen.

Bedenkingen

De communicatie tussen de burger en de administratie verloopt via verschillende kanalen. Tot zo’n tien jaar geleden werd de algemene informatie verschaft via folders en diverse brochures. Voor persoonlijke inlichtingen kon de gepensioneerde zich ter plaatse aanbieden, bellen of schrijven. De administratie zelf gaf voorrang aan het schriftelijk uitwisselen van informatie.

Vandaag is er veel veranderd. Meer en meer gedetailleerde inlichtingen (zowel de algemene als de persoonlijke) zijn beschikbaar op de website van de administraties en de gepensioneerde zelf neemt steeds meer virtueel contact met de administraties via mail of online formulieren.

De administraties bieden nu hun diensten aan via verschillende media. Wij kunnen spreken van een multichannelbeleid.

Al verschillende jaren werkt de RVP aan de modernisering van zijn procedures en aan de aanpassing van de communicatie met de gepensioneerden aan de technologische mogelijkheden van dit moment. Het College van de Ombudsmannen juicht dit uiteraard toe.

Het is duidelijk dat steeds meer gepensioneerden (vooral dan de jongeren onder hen) gebruik maken van het elektronisch mailverkeer in hun contacten met de administratie. Elk jaar neemt het aantal dat actief is op het web en dat online inlichtingen zoekt op de website van de RVP of via de gespecialiseerde site "MyPension"²² toe.

De RVP dringt er bij zijn klanten op aan om bij voorkeur deze kanalen te gebruiken. Dit geeft overigens aan de administratie ook de mogelijkheid om de kosten te beperken (minder portkosten).

Het College treedt deze "wens" van de administratie bij maar meent dat de RVP niet mag overgaan naar het digitale platform zonder dat een andere mogelijkheid wordt aangeboden. De RVP moet rekening houden met het geheel van zijn doelpubliek.

De beslissing in het midden van 2012 om niet langer op de rekeninguittreksels de gebruikelijke details in verband met de inhoudingen op het pensioen te vermelden is daar een voorbeeld van.

De vele negatieve reacties die zowel de RVP als de Ombudsdienst ontvangen heeft over deze afschaffing tonen aan dat nog lang niet alle senioren overgeschakeld zijn naar het digitale tijdperk.

Het College heeft uiteraard meteen de vele klachten voorgelegd aan de RVP. Na analyse van de argumenten van de gepensioneerden heeft de RVP terecht beslist om de vroegere situatie te herstellen.

Vanaf de derde betalingsperiode van oktober 2012 worden alle vroegere inlichtingen opnieuw vermeld in de zone "vermelding" van het rekeninguittreksel.

Een ander voorbeeld is de afschaffing, in mei 2012, van de papieren afrekening bij wijziging in de betalingsgegevens (indexering, storting van het vakantiegeld, verhoging buiten index, aanpassing van de inhoudingen, ...). Deze maatregel beoogde de gepensioneerden van minder dan 70 jaar die in België wonen. De 70plussers blijven deze afrekeningen per brief ontvangen behalve indien zij het anders wensen.

Het grote verschil is wel dat in dit geval de gepensioneerde kan vragen om nog verder de papieren afrekening te ontvangen via de post. Bovendien werd

---

²² Van mei tot september 2011 heeft Testaankoop bij ongeveer 1.550 burgers een bevraging gedaan naar de meest geapprecieerde sites van de overheid. De site "MyPension" van de RVP behaalde een "zilveren medaille" (Testaankoop, mei 2012).

de gepensioneerde over deze mogelijkheid geïnformeerd. Ongeveer 60.000 gepensioneerden van minder dan 70 jaar oud hebben gevraagd om de papieren afrekening verder te kunnen ontvangen.

De gepensioneerde kon zijn keuze aan de RVP kenbaar maken via brief of telefonisch. Velen kozen uiteraard voor het telefonisch contact. Sommigen onder hen konden, gelet op de toevloed aan telefonische oproepen, het contactcentrum niet bereiken. Dit zorgde voor heel wat kritiek. Wanneer men aan een groot aantal gepensioneerden vraagt om hun keuze kenbaar te maken dan mag men verwachten dat er voldoende voorzieningen zijn om deze toevloed op te vangen.

Conclusie

De snelle technologische vooruitgang van de laatste jaren en het veralgemeende gebruik van steeds gebruiksvriendelijkere informaticatoepassingen laten toe om de senioren mee te nemen in de digitale wereld.

Veel gepensioneerden werpen zich enthousiast op de digitale mogelijkheden. Het is dan ook evident dat de pensioendiensten gebruik maken van de digitale vooruitgang om hun dienstverlening zekerder, completer, sneller, economischer en ecologischer te maken.

Men mag echter de digitale kloof niet uit het oog verliezen. Hieronder verstaat men de ongelijke toegang en het ongelijke gebruik tot de informatie en communicatie (ICT) zoals de GSM, de PC, internet, multimedia, ...

De digitale kloof omvat verschillende ongelijkheidsniveaus.

Het eerste niveau of de digitale kloof van de eerste graad is de ongelijkheid in materiële toegang tot ICT zoals de toegang tot een computer, internet, ...²³. De digitale kloof van de tweede graad betreft de mogelijkheid om te kunnen omgaan met multimedia: het verschil in vaardigheden om met ICT en de informatie die ICT genereert om te gaan.

De gepensioneerden zijn uitermate gevoelig voor de digitale kloof. Velen, en niet alleen de vierde generatie, kenden deze nieuwe technieken niet tijdens hun beroepsleven en de omschakeling naar het "digitale pensioendossier" vergt van hen tijd en inspanningen.

Vergeet ook niet dat voor de minst bedeelde gepensioneerden de aanschaf van het materieel en de kosten verbonden aan het internet een obstakel vormen.

Het College blijft de inspanningen die de RVP levert tot het ontwikkelen van een

---

²³ Dit roept de vraag op naar de geleidelijke instelling van een fundamenteel recht tot internettoegang ten bate van de burger welke ook zijn leeftijd of zijn sociale omgeving is. De publieke initiatieven in die zin zijn de laatste jaren sterk vermeerderd onder meer door het oprichten van publieke digitale ruimtes (PDR) op verschillende plaatsen in België. Een PDR is een ruimte die toegankelijk is voor het publiek, zonder winstoogmerk, ter bevordering van de toegankelijkheid, kennismaking en kennis over het internet, de multimedia en de computertoepassingen met als doel een zo groot mogelijk aantal burgers die deelnemen aan de "informatiemaatschappij". De diensten zijn uiteraard gratis.

Een ander voorbeeld is de aankondiging enige maanden geleden door de Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid (KSZ) van de oprichting van een e-Box voor elke burger.

De toegang tot het internet thuis blijft evenwel nog problematisch.

interactief platform met de gepensioneerden aanmoedigen. Het staat buiten twijfel dat de toekomst verdere informatisering vraagt.

Het College vraagt evenwel aan de RVP om tenminste tijdens een welbepaalde en duidelijk gecommuniceerde overgangperiode te voorzien in begeleidende maatregelen. Zelfs met begeleidende maatregelen bestaat er een reëel risico dat sommige gepensioneerden niet in staat zullen zijn om gebruik te maken van deze nieuwe communicatievormen. Het digitale kanaal mag niet als enige mogelijkheid worden aangeboden zolang het risico bestaat dat hierdoor de dienstverlening voor sommige gepensioneerden erop zal achteruit gaan.

Verzending door de RVP van de fiscale fiches met foutieve gegevens in het begin van 2012 – Laattijdige verzending van de correcte belastbare bedragen

Dossier 22090

De feiten

Mevrouw Patrice geniet een overlevingspensioen dat betaald wordt door de RVP. Vanaf 1 januari 2012, zij is dan 65, ontvangt zij ook een klein rustpensioen van de RVP van zo'n 30 euro per maand.

De RVP zendt haar de afrekening van haar pensioenen op 14 december 2011. Het maandbedrag van januari 2012 dat in principe rond half januari 2012 moest betaald worden, wordt reeds eind december 2011 betaald.

Mevrouw Patrice heeft uiteraard niets tegen het feit dat haar pensioen te vroeg gestort werd. Zij is minder te spreken over wat er een paar maanden later gebeurt.

In de loop van de maand mei 2012 zendt de belastingdienst haar een aanslagbiljet voor haar inkomsten 2011²⁴. Terwijl zij elk jaar geld terugkrijgt, moet zij dit jaar 449 euro betalen. Zij begrijpt niet hoe dit mogelijk is. Haar overlevingspensioen is in 2011 niet verhoogd, buiten de indexaanpassing.

Mevrouw Patrice neemt er haar fiscale fiche 281.11 bij die zij van de RVP in maart 2012 ontvangen heeft. Zij stelt vast dat er op de fiche 13 maanden zijn verklaard in de plaats van 12. Het pensioen van de maand januari 2012, dat betaald werd in december 2011, werd opgenomen in de cijfers.

Mevrouw Patrice vraagt aan de RVP schriftelijk om een nieuwe fiscale fiche. Omdat de pensioendienst niet meteen reageert en zij zich zorgen maakt omdat zij nog maar over één maand beschikt om te reageren naar de fiscus toe, wendt zij zich tot de Ombudsdienst.

²⁴ Mevrouw Patrice is één van de belastingplichtigen aan wie de belastingdienst elk jaar in het voorjaar een "voorstel van vereenvoudigde aangifte" stuurt in het kader van de administratieve vereenvoudiging. Zij moet dan ook geen belastingaangifte meer doen. Indien de belastingplichtige niet kan instemmen met het voorstel dan heeft hij tot 30 juni de tijd om een antwoordformulier aan de belastingdienst terug te sturen.

Bedenkingen

Het College vraagt aan de RVP om meer uitleg.

Met het oog op het in gebruik nemen van een nieuw betalingsprogramma vanaf januari 2012 heeft de RVP in december 2011 testen uitgevoerd. Zo'n 800 à 900 dossiers werden geselecteerd voor deze testen. Al deze gepensioneerden hebben het maandbedrag van januari 2012 een beetje te vroeg ontvangen. Het was echter de bedoeling dat de fiscale gegevens automatisch zouden aangepast worden zodat het maandbedrag van januari 2012 niet zou opgenomen worden in de inkomsten van het jaar 2011.

Om een onbekende reden is deze correctie niet onmiddellijk gebeurd. Hierdoor bevatten de fiscale fiches van de in de test betrokken gepensioneerden die in maart 2012 verstuurd werden een te hoog inkomen voor het jaar 2011.

De fiscus gebruikt deze verkeerde gegevens en berekent de belastingen op basis van deze te hoge inkomsten. Voorstellen tot aanslag op basis van deze gegevens zijn bijgevolg verkeerd.

Conclusie

De RVP heeft het nodige gedaan om aan de gepensioneerden en aan de FOD Financiën de correcte gegevens betreffende de inkomsten voor het jaar 2011 te bezorgen. Om de betrokken gepensioneerden in te lichten over de correcte cijfers nog voor dat zij hun belastingaangifte moesten indienen (of antwoorden op het voorstel tot aanslag) werden de verbeterde fiscale fiches verzonden einde mei - begin juni 2012.

Hopelijk hebben alle betrokkenen een correcte belastingaanslag ontvangen.

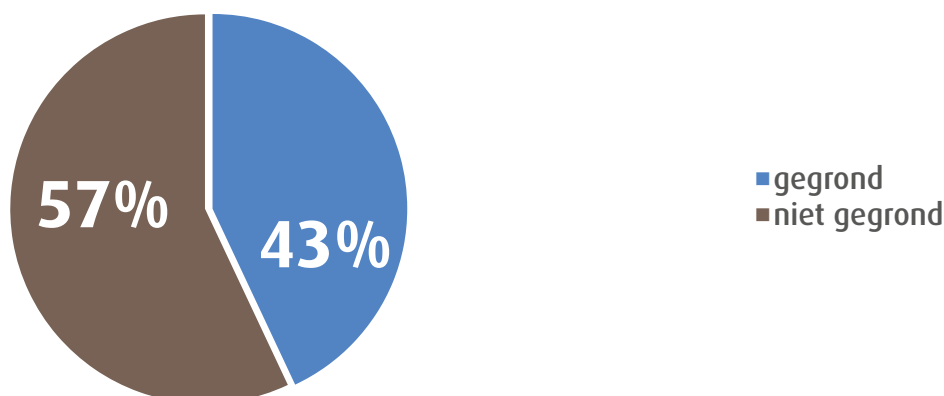
Het laattijdig rechtzetten van de fiscale gegevens heeft voor betrokkene, en misschien nog voor anderen, heel wat ongerustheid veroorzaakt. Gelukkig was zij zich bewust van het feit dat de belastingaanslag niet correct kon zijn en heeft zij onmiddellijk stappen ondernomen om tot een oplossing te komen.

Het is volkomen normaal en het getuigt van goed beheer dat de RVP nieuwe informaticatoepassingen uittest alvorens deze in gebruik te nemen. De RVP moet echter ook alle mogelijke gevolgen die deze testen op de geselecteerde dossiers kunnen hebben vooraf oplijsten en na afloop van de testfase controleren op eventuele anomalieën of problemen en hieraan onmiddellijk verhelpen.

De Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS)

Deze pensioendienst staat in voor de toekenning van de rust- en overlevingspensioenen voor ambtenaren.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid – Ambtshalve onderzoek voorzien door de wetgeving sedert 1 april 2010 – De ongeschikt verklaarde ambtenaar moet bij de PDOS geen aanvraag meer indienen – Administratieve praktijk aangepast in 2012

Dossier 21616

De feiten

Na een geneeskundig onderzoek door de Pensioencommissie ontvangt de heer Brun, federaal ambtenaar, op 6 mei 2011 een aangetekende brief waarin hem wordt meegedeeld dat hij definitief ongeschikt is voor elke functie.

De heer Brun tekent beroep aan tegen deze beslissing. Ze wordt echter bevestigd op 10 oktober 2011. Vanaf november 2011 stopt de werkgever zijn wedde.

Het dossier wordt overgemaakt aan de PDOS die hem op 8 november 2011 een raming van het pensioenbedrag bezorgt.

Het pensioen wordt met terugwerkende kracht tot 1 juni 2011 toegekend.

De heer Brun ontmoet echter twee problemen. De PDOS verplicht hem om een aanvraagformulier te ondertekenen. In maart 2012 stuurt de PDOS hem een aanmaning. Indien hij zijn pensioenaanvraag niet ondertekent binnen het jaar na de ingangsdatum van het pensioen (dus ten laatste einde mei 2012) dan zal het pensioen slecht kunnen toegekend worden vanaf de maand volgend op de aanvraag.

Wat betreft de betaling van het pensioen vraagt de heer Brun zich af hoe lang hij nog moet wachten. Eind februari 2012 heeft hij nog niets ontvangen.

Bedenkingen

Met zijn brief van 2 maart 2012 heeft de PDOS de heer Brun erover ingelicht dat het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid niet ambtshalve wordt toegekend. De toekomstig gepensioneerde moet een aanvraag indienen. Bovendien kan het pensioen pas toegekend worden vanaf de maand volgend op de aanvraag indien deze aanvraag niet gebeurde binnen het jaar na de pensionering.

De inhoud van deze brief verbaast ons. De inhoud is immers in strijd met de bepalingen van het koninklijk besluit van 20 januari 2010 tot uitvoering van sommige bepalingen van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde. Artikel 20 van dit besluit vervangt vanaf 1 april 2010 artikel 6 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen door volgende bepaling: "De beslissing van lichamelijke ongeschiktheid die overgezonden wordt aan de PDOS heeft een ambtshalve onderzoek van het recht op rustpensioen tot gevolg (...)."

In het Verslag aan de Koning bij dit KB wordt een ambtshalve onderzoek als volgt gedefinieerd: "de situaties waarin de rechten van een sociaal verzekerde automatisch onderzocht worden zonder dat hij daartoe een aanvraag moet indienen."

Meer nog, als reden van de invoering van het ambtshalve onderzoek wordt het vermijden van het verlies van enig recht voor de sociaal verzekerde aangehaald.

Ingevolge deze bepaling volstaat het bijgevolg dat de Pensioencommissie de beslissing van lichamelijke ongeschiktheid aan de PDOS overmaakt om een ambtshalve onderzoek van de pensioenrechten aan te vatten.

De Pensioencommissie maakt de beslissing aan de PDOS over na het verstrijken van de beroepstermijn (1 maand) of nadat betrokkene zijn instemming met de beslissing heeft gegeven. Wordt er beroep aangetekend dan wordt de beslissing pas na de uitspraak in beroep aan de PDOS toegestuurd.

Na het beroep is het nog mogelijk voor betrokkene om een annulatieberoep in te stellen bij de Raad van State. In dergelijk geval behandelt de PDOS het dossier en worden voorschotten toegekend.

Conclusie

In het geval van de heer Brun moeten de pensioenrechten onderzocht worden vanaf 1 juni 2011, zelfs indien hij geen pensioenaanvraag indient. De heer Brun kan dus geen pensioenrechten verliezen door een laattijdige aanvraag.

Ingevolge onze interventie heeft de PDOS zijn standpunt herzien. Het onderzoek van de pensioenrechten in geval van lichamelijke ongeschiktheid gebeurt ambtshalve. Er is geen aanvraag meer nodig.

De PDOS lichtte betrokkene in mei 2012 hierover in.

Het pensioen was toen nog steeds niet betaald. Immers, de heer Brun had het cumulatief formulier, waarin hij moet bevestigen of hij al dan niet nog een

beroepsactiviteit zal uitoefenen, nog niet teruggestuurd. De PDOS had hem dit een eerste keer toegestuurd in november 2011 en een herinnering in februari 2012. Zodra betrokkene het cumulatief formulier terugstuurt aan de PDOS zal het pensioen betaald worden en zullen ook de achterstallen vereffend worden.

Ambtenaren die ongeschikt verklaard worden door de Pensioencommissie kunnen niet onmiddellijk hun pensioen ontvangen. De PDOS kan immers pas het onderzoek van de pensioenrechten starten na ontvangst van de medische beslissing. Het onderzoek vraagt een zekere tijd.

Over het algemeen ontvangt de ambtenaar in de tussentijd nog zijn (al dan niet beperkte) wedde. De werkgever is echter niet verplicht om de wedde verder te betalen en kan de betaling op elk moment stopzetten.

De PDOS staat hier volledig buiten. De PDOS waakt erover om het pensioen binnen een zo kort mogelijke termijn toe te kennen om te vermijden dat de gepensioneerde gedurende één of meer maanden geen inkomsten zou hebben.

Verder uitoefenen van de functie van bijzonder rekenplichtige na de ingangsdatum van de rustpensioenen – Verschillende interpretatie over de aard van de functie: administratief mandaat (volgens de RVP) of administratieve functie (volgens de PDOS) – De RVP volgt het advies van de PDOS – Voorrang voor de expertise en de onderzoeksmethodes van elke pensioendienst in zijn bevoegdheidsdomein – Meer overleg tussen administraties voor een betere controle van de toegelaten arbeid

Dossier 20208

De feiten

De heer Poortvliet zendt in juli 2011 een klacht naar de Ombudsdienst Pensioenen. Hij wil op zijn 60ste (juli 2012) met pensioen gaan.

Het grootste deel van zijn loopbaan situeert zich in de openbare sector als gemeenteontvanger. In het begin van zijn loopbaan werkte hij enkele jaren in de privé sector.

Sedert 2001 oefent hij bijkomend nog de functie uit van bijzonder rekenplichtige van een politiezone. Hiervoor ontvangt hij ongeveer 10.000 euro bruto per jaar. De heer Poortvliet wil deze bijkomende activiteit verder zetten na zijn pensionering als gemeenteontvanger. Hij vraagt in juni 2011 aan de PDOS of de cumulatie van deze activiteit met zijn rustpensioen toegelaten zal worden.

Het antwoord van de PDOS stelt hem enigszins teleur. Hij zal zijn inkomsten moeten beperken tot de toegelaten grens van 7.421,57 euro bruto per jaar. Hij zal bijgevolg zijn activiteit als bijzonder rekenplichtige van een politiezone moeten stoppen als hij zijn pensioen wil ontvangen.

De heer Poortvliet vraagt het advies van de Ombudsman. De RVP lijkt er immers

een andere mening op na te houden. Volgens de RVP moet zijn beroepsactiviteit als een mandaat beschouwd worden en kan hij dit onbeperkt cumuleren met zijn pensioen.

Bedenkingen

De wet van 5 april 1994 houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen bepaalt het volgende.

Artikel 4, § 5. "Voor de kalenderjaren die voorafgaan aan dat waarin hij de leeftijd van 65 jaar bereikt, en onverminderd de toepassing van § 4, eerste lid, mag de persoon die een rustpensioen geniet of een overlevingspensioen met een rustpensioen cumuleert, na voorafgaande verklaring:

(...)

4° iedere andere activiteit, mandaat, ambt of post uitoefenen, voor zover de bruto inkomsten die eruit voortvloeien, ongeacht de benaming ervan, 7.421,57 euro per kalenderjaar niet overschrijden.

Artikel 11. In afwijking van (artikel 4, § 1, eerste lid, 4°, artikel 4, § 5, eerste lid, 4° en artikel 7, § 1, eerste lid, 4°), mag de pensioengerechtigde:

(...)

2° een mandaat bij een openbare instelling, een instelling van openbaar nut, een vereniging van gemeenten of een mandaat van gewoon bestuurder bij een autonoom overheidsbedrijf uitoefenen tot het verstrijkt, voor zover dit mandaat vóór de ingangsdatum van het pensioen en uiterlijk de laatste dag van de maand van de 65e verjaardag van de mandataris is ingegaan. Deze afwijking vervalt uiterlijk de laatste dag van de maand tijdens welke de titularis de leeftijd van 67 jaar bereikt (...)"

De heer Poortvliet vraagt zich het volgende af. Kan mijn functie als bijzonder rekenplichtige van een politiezone beschouwd worden als een mandaat zoals bepaald in de wetgeving? Indien dit zo is dan kan hij zijn functie als bijzonder rekenplichtige onbeperkt verder zetten tot zijn 67ste. Zo niet dan volgen de inkomsten als bijzonder rekenplichtige de algemene regel en zal hij zijn inkomsten moeten beperken tot 7.421,57 euro bruto per jaar.

Betrokkene wordt geconfronteerd met beide versies. Volgens de RVP kan de functie van bijzonder rekenplichtige gelijkgesteld worden met een mandaat, volgens de PDOS daarentegen gaat het over een "administratieve functie" en niet over een mandaat. Wie heeft gelijk?

De Ombudsdienst Pensioenen contacteert beide pensioendiensten.

De PDOS geeft in zijn brief van juni 2011 aan de heer Poortvliet zijn argumenten

weer die hem tot de conclusie brengen dat de functie van bijzonder rekenplichtige van een politiezone niet kan gelijkgesteld worden met een mandaat.

De bijzonder rekenplichtige van een politiezone is de financieel adviseur en beheerder (boekhouder) van de politiezone. Zijn functie heeft geen of slechts weinig autonome beslissingsbevoegdheid op het vlak van financieel beheer.

De PDOS definieert het mandaat als elke beheersactiviteit zoals een activiteit als bestuurder of als commissaris of elke activiteit die de normale verlenging is van een politiek mandaat.

Het administratief mandaat vloeit voort uit het feit dat men verkozen wordt voor de uitoefening van het mandaat. Het wordt toegekend voor een bepaalde duur en wordt vergoed onder de vorm van zitpenningen of representatiegelden.

De administratieve functie is beperkter (bijna geen beheersautonomie) en wordt vergoed via een maandelijkse bezoldiging waarop sociale bijdragen en een bedrijfsvoorheffing wordt ingehouden.

De functie van de heer Poortvliet is eerder een administratieve functie. Overigens vindt men dit standpunt ook in de jurisprudentie van de hoven en rechtbanken en wordt het aanvaard door het Rekenhof.

In zijn antwoord van augustus 2011 lijkt de RVP de functie van bijzonder rekenplichtige van een politiezone (meergemeentenzone) te beschouwen als een mandaat bij een vereniging van gemeenten. Voor zover deze functie is aangevangen vóór de ingangsdatum van het pensioen kan zij onbeperkt verder gezet worden tot de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde 67 jaar oud wordt.

De RVP geeft haast geen andere argumenten om zijn standpunt te staven. Het verbaast ons enigszins een dergelijk definitief standpunt te bekomen terwijl het toch handelt over een functie binnen de openbare sector en dus losstaat van de bevoegdheid van de RVP. Meer nog, in 2010 heeft de RVP tijdens een contact met de heer Poortvliet aan hem meegedeeld dat de PDOS moest beslissen in deze zaak en dat de RVP zich zou schikken naar het advies van de PDOS.

Conclusie 1

In juni 2012 deelt de RVP ons mee dat na een grondig onderzoek van het dossier de functie van bijzonder rekenplichtige van een politiezone moet gelijkgesteld worden met een administratieve functie en niet met een mandaat.

De inkomsten uit deze functie moeten bijgevolg vanaf de ingangsdatum van het pensioen beperkt worden tot 7.421,57 euro bruto per jaar of tot een pro rata van dit bedrag²⁵.

25 Als betrokkene zijn pensioen neemt op 1 augustus 2012 dan mogen de inkomsten niet hoger zijn dan $7.421,57 \times 5/12 = 3.092,32$ euro.

De RVP volgt het standpunt van de PDOS. Beide pensioendiensten zitten op dezelfde golflengte.

De heer Poortvliet weet nu tenminste waaraan zich te houden.

Conclusie 2

Dit dossier heropent de discussie rond de controle van de toegelaten arbeid van de gepensioneerden. Wie controleert wat?

Bij de RVP en het RSVZ hangt de controlebevoegdheid af van de aard van de activiteit. De RVP controleert de activiteiten als werknemer, het RSVZ deze als zelfstandige, ongeacht in welk stelsel het pensioen wordt toegekend.

Vermits de dienst die het pensioen terugvordert de beslissing toch moet versturen, meent de PDOS dat de controlebevoegdheid het best de aard van het pensioen volgt.

In voorliggend geval is het noodzakelijk gebleken dat de RVP beroep deed op de expertise van de PDOS om uit te maken welke activiteit als een administratief mandaat kan beschouwd worden. De RVP erkende deze noodzaak en schikte zich naar het advies van de PDOS.

In verschillende vroegere Jaarverslagen heeft het College gepleit voor een betere samenwerking tussen de pensioendiensten inzake de cumulatie van een beroepsactiviteit met pensioenen uit verschillende stelsels.

In 2008 (p. 124-127) hebben wij enige vooruitgang inzake de harmonisering in de controle van de beroepsactiviteit gemeld. Het betrof hier, naast de reeds bestaande overeenkomst tussen de RVP en het RSVZ, de overeenkomsten gesloten door de PDOS en de NMBS met het RSVZ.

Voor de gepensioneerden ten laste van deze instellingen die nog een zelfstandige activiteit uitoefenen wordt de controle van deze activiteit, of tenminste de principiële vragen met betrekking tot deze controle, toevertrouwd aan het RSVZ. Dit waarborgt een uniforme interpretatie en praktijk in deze ingewikkelde materie. De verschillende pensioendiensten notificeren elk nog hun eigen beslissing.

Zonder ons uit te spreken over wie wat doet, lijkt het ons wenselijk te komen tot een duidelijke verdeling van de bevoegdheden inzake toegelaten arbeid tussen de drie grote pensioendiensten. Wij beogen hiermee volgende doelstellingen:

- Uniforme interpretatie: in het geval er pensioenen zijn in verschillende stelsels is er slechts één dienst bevoegd inzake de controle op de toegelaten arbeid in de plaats van 2 of 3;
- Systematische en gestructureerde uitwisseling van informatie van de pensioendiensten (RVP, RSVZ en PDOS) met een tot een minimum beperkte administratieve formaliteiten voor de gepensioneerde tot gevolg;
- Eenvoudigere controle doordat elke dienst werkt met de meest aangewezen

en de meest vertrouwde bron (zoals de DMFA aangiftes voor de RVP, de fiscale gegevens voor het RSVZ, ...). Voor de RVP zou dit op termijn leiden tot het afschaffen van de controleformulieren.

Overlevingspensioen – Verjaring van het recht na 10 jaar (volgens artikel 2262 bis van het Burgerlijk Wetboek) – Standpunt van de PDOS in tegenspraak met de rechtsleer – Geen verjaring van het recht bij de RVP en het RSVZ – Discriminatie van de gerechtigden in de openbare sector?

Dossiers 19579 – 20659 – 22317 – 22479

De feiten

1ste en 2de geval:

De echtgenote van de heer Paulus overlijdt in september 1992. De heer Paulus was toen 45 jaar oud en werkte voltijds in de privé-sector. Het was voor hem haast onmogelijk om het overlevingspensioen te bekomen gelet op zijn te hoge inkomsten.

Op het ogenblik dat hij in brugpensioen gaat en in afwachting van het bekomen van zijn rustpensioen vanaf 1 maart 2012 vraagt de heer Paulus in september 2011 het overlevingspensioen als langstlevende echtgenoot aan. Een maand later deelt de PDOS hem mee dat de toepassing van de verjaring uit het Burgerlijk Wetboek de toekenning van een pensioen in de weg staat.

De heer Lequime oefende al jaren een zelfstandige activiteit uit wanneer zijn echtgenote die onderwijzeres was in juli 1996 overlijdt. De heer Lequime wenst zijn activiteit in hoofdberoep verder te zetten zonder zijn inkomsten te beperken. Hij vroeg dan ook geen overlevingspensioen aan in de openbare sector. Vanaf 2004 cumuleert hij zijn zelfstandige bezigheid met een halftijdse tewerkstelling als werknemer.

In maart 2012 wordt de heer Lequime 65 jaar oud. Hij beslist om op 1 januari 2013 met pensioen te gaan. Omdat zijn echtgenote ook nog een aantal jaren als werknemster en als zelfstandige werkte, onderzoeken de RVP en het RSVZ zijn rechten op een overlevingspensioen in deze stelsels ambtshalve. Hij ontvangt een pensioenbeslissing inzake zijn rechten op een overlevingspensioen in beide regelingen.

Tegelijkertijd diende de heer Lequime een aanvraag in tot het bekomen van een overlevingspensioen in de openbare sector. Zijn aanvraag van april 2012 wordt verworpen met de beslissing van 1 juni 2012, reden: de aanvraag werd te laat ingediend.

Betrokkene begrijpt niet waarom twee pensioendiensten zijn recht op een overlevingspensioen onderzoeken en de derde niet.

3de en 4de geval:

Mevrouw Bernier was de echtgenote van een militair die gepensioneerd werd door de PDOS in 1982. Zij was uit de echt gescheiden in juni 1985. Een maand later overleed haar ex-echtgenoot.

Zij was toen 36 jaar oud. Omdat zij zelf als ambtenaar werkte vraagt zij geen overlevingspensioen als uit de echt gescheiden echtgenote aan. Overigens dacht zij hierop geen recht te hebben.

Inmiddels werd zij gepensioneerd als ambtenaar. Zij verneemt toevallig dat zij ook een overlevingspensioen als uit de echt gescheiden echtgenote zou kunnen bekomen. Zij dient haar aanvraag in februari 2011 in. De PDOS weigert haar dit pensioen toe te kennen. Volgens de pensioendienst is haar recht definitief uitgedoofd omdat zij geen aanvraag heeft ingediend binnen de 10 jaar volgend op de datum van overlijden van haar ex-echtgenoot.

Ook mevrouw Steels bevindt zich in een gelijkaardige situatie. Zij was tussen 1970 en 1984 gehuwd met een ambtenaar. Haar ex-echtgenoot is overleden in 1986. Op het ogenblik van dit overlijden is mevrouw Steels nog geen 50 jaar oud. Zij werkt als werkneemster. Zij vroeg haar overlevingspensioen als uit de echt gescheiden echtgenote niet aan omdat zij er de voorkeur aan gaf om verder te werken. Mevrouw Steels is nooit hertrouwd geweest.

Begin 2011 start de RVP het ambtshalve onderzoek naar haar pensioenrechten op 65 jaar, dit is 1 maart 2012. In juli 2011 dient mevrouw Steels een aanvraag in bij de PDOS tot het bekomen van een overlevingspensioen als uit de echt gescheiden echtgenote. Haar teleurstelling is groot wanneer de pensioendienst haar meedeelt dat zij haar aanvraag te laat heeft ingediend.

Alle betrokkenen wiens overlevingspensioen als langstlevende echtgenoot of als uit de echt gescheiden echtgenoot door de PDOS geweigerd werd, hebben zich tot het College gericht. Zij wensten hun recht dat zij door een onrechtvaardige beslissing verloren, terug te krijgen.

Bedenkingen

De vier dossiers hebben één punt gemeen: de aanvragers hebben allen hun echtgenoot (of ex-echtgenoot) op vrij jonge leeftijd verloren (tussen 35 en 50 jaar). Zij oefenden allen op dat ogenblik nog een beroepsactiviteit uit.

Geen van hen heeft een aanvraag tot het bekomen van het overlevingspensioen ingediend. Zij kozen ervoor om zelf in hun levensonderhoud te voorzien door verder te werken.

Het is pas wanneer ze de pensioenleeftijd naderden dat ze beseften dat ze niet alleen een rustpensioen op basis van hun eigen beroepsactiviteit konden bekomen maar eventueel ook een supplement onder de vorm van een overlevingspensioen.

Het is duidelijk dat allen diep teleurgesteld waren op het ogenblik dat ze van de

PDOS een weigerende beslissing ontvingen. Niet alleen de beslissing op zich stelde hen teleur, ook het feit dat zij nooit door enige overheid erover ingelicht werden dat zij slechts over een beperkte tijd beschikten om een aanvraag in te dienen, namelijk 10 jaar, valt hen zwaar.

De Ombudsdienst Pensioenen startte het onderzoek van deze belangrijke klachten door de PDOS te ondervragen over hun juridische en andere argumenten die aan de basis lagen van hun principiële beslissing.

Daarnaast zijn wij zelf op zoek gegaan in wetteksten, de rechtspraak, de rechtsleer en in juridische vakliteratuur wat het mogelijk moest maken om ofwel het standpunt van de PDOS bij te treden of tegen te spreken.

Eens een duidelijk standpunt kon worden ingenomen heeft het College de PDOS geïnterpelleerd om hem ervan te overtuigen zijn standpunt te wijzigen.

Deze onderhandelingen zijn nog niet afgesloten. Op het ogenblik dat wij deze tekst schrijven (februari 2013) hebben wij nog geen reactie van de PDOS ontvangen.

Wij wensen echter reeds in dit Jaarverslag de stand van zaken en onze bedenkingen die wij bij de PDOS verdedigen weer te geven.

In het begin van deze tekst hebben wij vier reële gevallen besproken die wij ontvangen hebben. Om de problematiek nog duidelijker voor te stellen gaan wij hieronder uit van twee fictieve situaties.

Mevrouw X heeft drie jonge kinderen, waarvan één zwaar gehandicapt. Het leven wordt voor haar nog moeilijker wanneer haar echtgenoot overlijdt. Geen van hen was op dat moment 35 jaar.

Na enige bezinning en gelet op haar behoeften beslist zij dapper om geen overlevingspensioen aan te vragen en verder te werken. Ze is echter nog niet op het einde van haar tegenslagen. Wanneer 15 jaar later haar gehandicapte kind meer zorgen vereist, kan zij niet anders dan minder te gaan werken. Zij dient een aanvraag in tot het bekomen van het overlevingspensioen. Haar verwondering is groot wanneer de PDOS haar meedeelt dat haar recht op een overlevingspensioen verjaard is.

De heer Y ervaart net hetzelfde wanneer ook hij eenzelfde antwoord ontvangt.

De heer Y beslist na het overlijden van zijn echtgenote (ambtenaar) op jonge leeftijd om verder voltijds te blijven werken. Op dat moment is het voor hem de beste therapie om het overlijden te kunnen verwerken. Overigens, op het ogenblik van het overlijden laten zijn fierheid en zijn professionele en geldelijke overwegingen niet toe om wat dan ook aan de Staat te vragen.

De betrokkenen weten niet hoe te reageren. Een beroep bij de Rechtbank van eerste aanleg betekent voor hen een aanzienlijke kost en bovendien riskeert het

beroep tegen een principie standpunt van een administratie een lange juridische strijd te worden (met eventuele beroepsprocedures of zelfs cassatie).

De beslissing van de PDOS is schokkend op het vlak van de logica en de billijkheid. Het College behandelt hier echter enkel het standpunt van de PDOS op juridisch vlak. Het is immers hierop dat de PDOS zijn argumentatie baseert.

Vragen die zich stellen op het vlak van de verjaring van het recht op een overlevingspensioen in de openbare sector²⁶:

De PDOS poneert twee stellingen.

De eerste juridische basisstelling van de PDOS bestaat erin het recht op een pensioen te beschouwen als een recht dat kan verjaren.

De tweede juridische basisstelling van de PDOS bestaat erin het artikel 2262 bis van het Burgerlijk Wetboek van openbare orde te beschouwen waardoor het moet toegepast worden op de pensioenen in de openbare sector.

Ter herinnering dit artikel stelt: "Alle persoonlijke rechtsvorderingen verjaren door verloop van tien jaar."

Het standpunt van de Ombudsdienst Pensioenen:

Behoudens de gevallen waarin een recht ambtshalve wordt toegekend of deze waarvoor de wet elke dubbelzinnigheid opheft kan het recht op een pensioen enkel geopend worden vanaf het ogenblik dat een aanvraag werd ingediend. Dit betekent impliciet dat het recht blijft verder bestaan, maand na maand, zelfs indien dit recht niet wordt uitgeoefend en dit tot het einde van het leven van de titularis van het recht²⁷.

Vandaar is het de logica zelf dat, zonder het indienen van een aanvraag, *conditio sine qua non* voor de uitoefening van het recht, een dergelijk recht ipso facto niet het voorwerp kan uitmaken van een verjaring indien er geen geldige en expliciete wettelijke bepaling voorzien is. Indien dit toch de bedoeling van de wetgever zou geweest zijn dan zou dit betekenen dat er een niet uitoefenbaar recht werd gecreëerd²⁸, tegenstrijdig aan het Romeinse adagium "Actioni non natae non currit praescriptio".

Inzake de aard van de verjaring bevestigen verschillende bronnen in de rechtsleer,

---

²⁶ De bedenkingen gelden *mutatis mutandis* ook voor het recht op een rustpensioen.

²⁷ Wij merken hier op dat de uit de echt gescheiden echtgenoot een aanvraag moet indienen binnen het jaar na het overlijden van de ex-echtgenoot indien er een langstlevende echtgenoot bestaat. Zo niet is het recht vervallen.

²⁸ Nog in verband met de wil van de wetgever merken wij op dat de PDOS, weliswaar in verband met het rustpensioen, in het verleden verdedigde dat door de wijzigingen die door de wet van 15 mei 1984 aangebracht werden in de vaststelling van de ingangsdatum van een rustpensioen er geen verjaringstermijn meer voorzien is inzake de aanvraag tot het bekomen van een rustpensioen (Nota van de Administratie der Pensioenen gericht aan het Rekenhof, ref. 56.11.14/14.240/IV-2, 2 juni 1987). Artikel 41 van de wet van 21 juli 1844, vóór de wijzigingen door de wet van 15 mei 1984, voorzag dat het recht op het pensioen vervallen was indien de aanvraag niet werd ingediend binnen de 3 jaar vanaf het moment dat betrokkene ophield zijn activiteitenwedde te ontvangen.

en niet de minste²⁹, dat de verjaring inzake de pensioenen van de openbare sector niet van openbare orde is.

Wij stellen vast dat in de reglementering inzake de toekenning van pensioenen in de openbare sector er geen enkele expliciete regel bestaat inzake verjaring. Mag men hieruit dan zomaar besluiten dat artikel 2262 bis van het Burgerlijk Wetboek dient toegepast te worden?

Eenzijds is het mogelijk dat de wetgever ervan uitging dat het niet nodig was om expliciet te voorzien dat het recht op het pensioen niet kan verjaren omdat dit voor hem de evidentie zelf is.

Anderzijds, en ab absurdo, als men ervan uitgaat dat artikel 2262 bis van het Burgerlijk Wetboek in casu kan toegepast worden en dat dit artikel van openbare orde is, wat ook niet aangetoond is, is het logisch dat ook artikel 2257, moet worden toegepast ("De verjaring loopt niet : Ten aanzien van een schuldvordering die van een voorwaarde afhangt, zolang die voorwaarde niet vervuld is"). Dit juridisch argument staft dan ook onze hoger genoemde stelling dat het pensioenrecht niet kan vervallen.

De aanvraag is een essentieel onderdeel bij de opening van het recht. Vandaar ook de redenering dat de verjaringstermijn pas begint te lopen vanaf het ogenblik dat de aanvraag ook daadwerkelijk is ingediend³⁰.

Bovendien stellen wij ook vast dat dergelijke verjaringstermijnen niet voorzien werden in de pensioenregelingen in de privé-sector (pensioenen voor werknemers en zelfstandigen). Er werd evenmin voorzien dat het recht op pensioen niet kon verjaren. Er worden daar dan ook geen verjaringstermijnen toegepast.

Ondanks het feit dat verschillende arresten bevestigen dat er fundamentele verschillen zijn tussen de pensioenstelsels zou deze situatie volgens ons door het Grondwettelijk Hof als een discriminatie worden beschouwd.

Overigens heeft de wetgever wel duidelijke verjaringstermijnen voorzien inzake betaling van de pensioenen (artikel 100, 3° van de wet op de Rijkscomptabiliteit voorziet: "Verjaard zijn (...) alle andere schuldvorderingen die niet zijn geordonnanceerd binnen een termijn van tien jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het jaar van hun ontstaan. (...)").

Wij stellen vast dat deze termijnen een vast gegeven zijn en ook voorzien zijn in de pensioenstelsels van de privé (werknemer en zelfstandige).

---

29 Leclercq J., La répétition de l'indu dans le droit de la sécurité sociale, TSR, 1976, 446 nr. 16 ; Vermote, Specifieke kenmerken van de verjaring in het sociale zekerheidsrecht, boekdeel 15 : « verjaring en sociale zekerheid », die Keure, 2011, p. 75 (Deze auteur stelt: "het openbare karakter van de verjaring is niet uitdrukkelijk door de wetgever omschreven". Verder vernoemt hij de pensioensector niet bij de sectoren waarvan men mag aannemen dat de betaling van sociale prestaties tot de openbare orde behoort).

30 Lindemans A., Verjaring in het sociale zekerheidsrecht, Antwerpen, Kluwer, 1994, p. 418

Conclusie

Volgens onze analyse is het huidige standpunt van de PDOS inzake verjaring niet degelijk juridisch onderbouwd. Het zou bovendien kunnen beschouwd worden als neigend naar rechtsmisbruik.

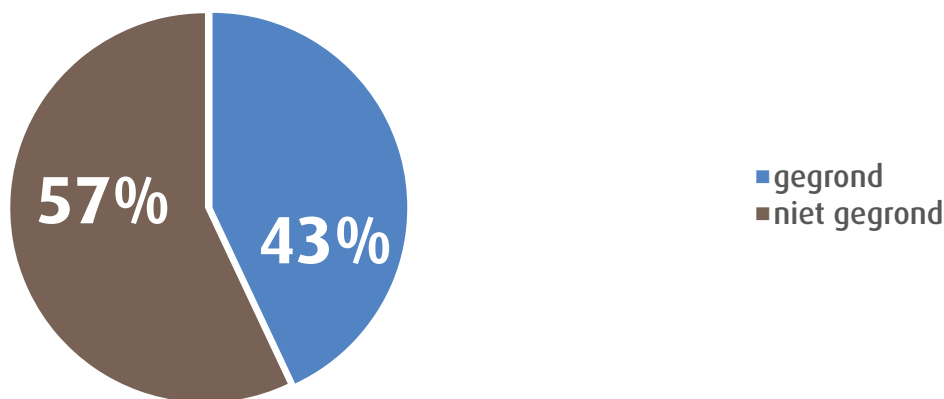
Wij hopen dat de PDOS oor heeft naar onze argumenten en maatregelen zal nemen om zijn praktijk erga omnes aan te passen.

Wij komen op deze belangrijke problematiek terug in ons Jaarverslag 2013.

Het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)

Deze pensioendienst kent het pensioenrecht toe aan gewezen zelfstandigen. Zoals hoger vermeld, verzekert de Rijksdienst voor Pensioenen de betaling van de pensioenen van de zelfstandigen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Het gezinspensioen kan in de regeling voor werknemers worden toegekend wanneer de echtgenote een klein pensioen geniet in de openbare sector – Deze cumulatie is niet mogelijk in het geval van een gezinspensioen in de regeling voor zelfstandigen – Ongeoorloofd onderscheid – Te harmoniseren wetgeving – Algemene aanbeveling

Dossier 21894

De feiten

De heer Arthur geniet sedert februari 2001 een gezinspensioen als werknemer en als zelfstandige. Omdat zijn echtgenote geen eigen inkomsten heeft, worden beide pensioenen vastgesteld op basis van het gezinsbedrag.

Op 1 september 2009 wordt aan zijn echtgenote een klein pensioen in de openbare sector toegekend voor haar vroegere prestaties in het onderwijs. Dit pensioen bedraagt 177 euro per maand.

Op 1 oktober 2011 wordt het pensioen van de heer Arthur geschorst omdat de toekenning van een rustpensioen in de openbare sector aan de echtgenote de verdere betaling van het gezinspensioen verhindert. Het pensioen als werknemer en als zelfstandige wordt teruggebracht op het bedrag als alleenstaande.

De heer Arthur meent dat het financieel voordeliger is om het gezinspensioen verder te ontvangen. Zijn vrouw is bereid om aan haar pensioen in de openbare sector te verzaken.

Uit de berekeningen blijkt dat wanneer beide echtgenoten hun eigen pensioenen behouden zij elke maand zo'n 60 euro in totaal verlies leiden.

De heer Arthur genoot op 1 september 2009 van een gezinspensioen van 1.105,65 euro per maand. Zijn pensioen als alleenstaande bedraagt nog 861,83 euro. Er is bijgevolg een verlies van 243,82 euro per maand. Dit verlies wordt slechts gedeeltelijk gecompenseerd door het pensioen van zijn echtgenote dat 184,99 euro bedraagt op 1 september 2009.

De heer Arthur wendt zich tot het RSVZ (hij geniet immers ook een pensioen als zelfstandige). Volgens het RSVZ is een verzekering door zijn echtgenote aan haar pensioen in de openbare sector wettelijk niet voorzien.

De heer Arthur heeft ook nog een ander probleem. De RVP heeft in oktober 2011 de betaling van zijn pensioen onderbroken. Zes maanden later, in april 2012, is zijn toestand nog steeds niet geregulariseerd.

Bedenkingen

Er stellen zich twee belangrijke vragen.

1. Kan er een gezinspensioen worden toegekend als werknemer en/of als zelfstandige wanneer de echtgenoot een pensioen in de openbare sector geniet?

In de regeling voor werknemers wordt de toekenning van een gezinspensioen geregeld door het KB van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenen.

Artikel 5 stelt het volgende:

“§ 1. Het recht op het rustpensioen wordt per kalenderjaar verkregen naar rata van een breuk van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen bedoeld bij de artikelen 7, 8 en 9bis van het koninklijk besluit nr. 50 en in aanmerking genomen ten belope van:

a) 75 t.h. voor de werknemers van wie de echtgenoot:

- elke beroepsarbeid, behalve die door de Koning toegestaan, heeft gestaakt;
- geen van de vergoedingen of uitkeringen bedoeld in artikel 25 van het KB nr. 50 geniet;
- geen rust- en overlevingspensioen en geen als dusdanig geldende uitkeringen geniet, toegekend krachtens dit besluit, krachtens de wet van 20 juli 1990, krachtens het KB nr. 50, krachtens een Belgische regeling voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden of zelfstandigen, krachtens een Belgische regeling toepasselijk op het personeel van de overheidsdiensten of van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, krachtens iedere andere Belgische wettelijke regeling, krachtens een regeling van een vreemd land of krachtens een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling;

b) 60 t.h. voor de andere werknemers.

(...)

§ 8. In afwijking van § 1, eerste lid, a), vormt het genot, in hoofde van een van de echtgenoten, van één of meer rust- of overlevingspensioenen of als zodanig geldende uitkeringen, toegekend krachtens één of meer Belgische regelingen, andere dan die voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden en werknemers krachtens een regeling van een vreemd land of krachtens een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling geen beletsel voor de toekenning aan de andere echtgenoot van een rustpensioen berekend met toepassing van § 1, eerste lid a), van dit artikel, voor zover het globale bedrag van bovenbedoelde pensioenen en van de als zodanig geldende uitkeringen van de eerstgenoemde echtgenoot kleiner is dan het verschil tussen de bedragen van het rustpensioen van de andere echtgenoot, respectievelijk berekend met toepassing van § 1, eerste lid, b), van dit artikel.

Evenwel wordt in dat geval het totale bedrag van bovenbedoelde pensioenen en van de als zodanig geldende uitkeringen, van eerstgenoemde echtgenoot in mindering gebracht op het bedrag van het rustpensioen van de andere echtgenoot."

Het genot van een pensioen in de openbare sector door de ene echtgenoot verhindert bijgevolg niet de toekenning van een gezinspensioen in de regeling voor werknemers aan de andere echtgenoot op voorwaarde dat het gezinspensioen voordeliger is en dat het pensioen in de openbare sector afgetrokken wordt van het gezinspensioen in de regeling voor werknemers.

In de regeling voor zelfstandigen heeft de wetgever deze mogelijkheid niet voorzien.

Het KB nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen stelt het volgende:

"Art.9.

§ 1. (Onverminderd de bepalingen van artikel 43, belooft het jaarlijks basisbedrag van het rustpensioen :

1° (6.100,24 euro), indien de gerechtigde gehuwd is en zijn echtgenoot elke beroepsbezigheid, behoudens die door de Koning toegelaten, heeft gestaakt en niet een van de volgende uitkeringen ontvangt :

- a) een rust- of overlevingspensioen krachtens het pensioenstelsel der zelfstandigen; een onvoorwaardelijk pensioen bedoeld in artikel 37;
- b) een rust- of overlevingspensioen krachtens een andere pensioenregeling of een uitkering die er door de Koning mee werd gelijkgesteld;
- c) een vergoeding wegens ziekte, invaliditeit, (onvrijwillige werkloosheid of loopbaanonderbreking) met toepassing van een wetgeving inzake sociale zekerheid.

De voordelen bedoeld onder a), c) en d) komen eveneens in aanmerking wanneer zij worden toegekend krachtens een buitenlandse wetgeving of krachtens het statuut dat op het personeel van een volkenrechtelijke instelling van toepassing is; 2° (4.880,21 euro) voor de andere gerechtigden.

Elk der echtgenoten kan afzien van de betaling van de uitkering waarop hij gerechtigd is ten einde de andere echtgenoot toe te laten een pensioen te verkrijgen dat berekend is met toepassing van het eerste lid, 1°, (...)

Dit geldt echter niet voor een rustpensioen dat krachtens dit besluit of krachtens de pensioenregeling der werknemers vervroegd werd toegekend, behalve wanneer dit pensioen niet verminderd werd ingevolge de vervroegde aanvang ervan of wanneer de betrokkene niet gehuwd was op de ingangsdatum van dit pensioen. Wanneer, krachtens een buitenlandse wetgeving, zijn echtgenoot een voordeel geniet zoals bedoeld in het eerste lid, 1°, a), c) of d), waarvan hij niet kan afzien, wordt het pensioen van de gerechtigde vastgesteld uitgaande van het basisbedrag opgenomen onder genoemd 1°; het voordeel dat de echtgenoot geniet wordt nochtans in mindering gebracht van het pensioen dat aan de gerechtigde kan worden toegekend, in de gevallen en volgens de regels bepaald door de Koning.”

Daar de echtgenote van de heer Arthur een pensioen in de openbare sector geniet is het RSVZ verplicht om het pensioen van de heer Arthur vast te stellen op basis van het bedrag als alleenstaande.

Het is dus enkel in de regeling voor werknemers mogelijk om het bedrag van het pensioen in de openbare sector van de ene echtgenoot af te trekken van het gezinspensioen als werknemer van de andere echtgenoot.

2. Bestaat de mogelijkheid om aan het pensioen in de openbare sector te verzaken om een voordeliger pensioen te bekomen in de privé sector?

Artikel 79 van de wet van 29 mei 1991 houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector voorzag oorspronkelijk:

“Elk persoon die een in artikel 78 bedoeld pensioen geniet, kan op elk ogenblik afstand doen van de uitbetaling van de totaliteit van dit pensioen, indien hij daardoor een ander voordeel verkrijgt in het kader van de toekenning of de berekening van een niet in dat artikel bedoeld pensioen of, indien het een overlevingspensioen betreft, een in hetzelfde artikel bedoeld overlevingspensioen verkrijgt waarvan de rechten echter voortvloeien uit een ander huwelijk.”

Het was bijgevolg mogelijk om aan het rustpensioen in de openbare sector te verzaken om de toekenning van een gezinspensioen aan de andere echtgenoot mogelijk te maken.

Artikel 79 werd echter gewijzigd door artikel 60 van de wet van 3 februari 2003 houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector dat in voege getreden is op 1 januari 2003.

Sindsdien luidt artikel 79 als volgt:

“Elkeen die een in artikel 78 bedoeld rust- of overlevingspensioen geniet, kan op elk ogenblik afstand doen van de uitbetaling van het geheel van dit pensioen, indien hij daardoor een vervangingsinkomen kan verkrijgen.

Elkeen die een in artikel 78 bedoeld overlevingspensioen geniet, kan op elk ogenblik afstand doen van de *uitbetaling* van het geheel van dit pensioen, **indien hij daardoor een al dan niet in hetzelfde artikel bedoeld overlevingspensioen**

kan verkrijgen, waarvan de rechten echter voortvloeien uit een ander huwelijk.”

De verzaking aan het pensioen in de openbare sector is dus nog enkel toegelaten om een “vervangingsinkomen” te bekomen.

De memorie van toelichting bij het wetsontwerp legt uit waarom deze wijzigingen werden doorgevoerd. (Parl.Doc. , Kamer v. Volksvertegenwoordigers, zitting 2001-2002, nr.50 - 1501/001, p.46).

“In een aantal welbepaalde gevallen kan het voor de gerechtigde op een rust- of overlevingspensioen van de openbare sector voordelig zijn om hiervan afstand te doen teneinde een vervangingsinkomen te kunnen genieten.

Daar artikel 79 van de wet van 21 mei 1991 momenteel niet in de mogelijkheid voorziet om afstand te doen van een pensioen teneinde een vervangingsinkomen te genieten, voorziet artikel 58 wel in deze mogelijkheid alsmede in de voorwaarden en de regels volgens welke deze afstand dient te worden uitgevoerd.

Rekening houdende met het feit dat een werknemer waarvan de echtgenoot een klein pensioen van de openbare sector geniet, momenteel een gezinspensioen in het stelsel van de werknemerspensioenen kan verkrijgen, heeft de door voormeld artikel 79 aan de echtgenoot toegekende mogelijkheid om afstand te doen van zijn pensioen geen bestaansreden meer en werd zij afgeschaft.”

Het is duidelijk dat de wet de mogelijkheid om aan een pensioen in de openbare sector te verzaken om een gezinspensioen te bekomen heeft afgeschaft.

Wij stellen vast dat de wetgever in de regeling voor zelfstandigen de cumulatie tussen een gezinspensioen en een pensioen in de openbare sector niet heeft voorzien.

Conclusie

De heer Arthur heeft de achterstallige bedragen van zijn pensioen als alleenstaande ontvangen in mei 2012. Hij heeft meer dan 6.800 euro ontvangen voor een periode van 8 maanden (oktober 2011 tot mei 2012).

De RVP stuurt aan de heer Arthur vervolgens een terugvordering.

De RVP paste onmiddellijk de verjaringstermijn van 6 maanden toe waardoor er geen sommen konden gerecupereerd worden³¹. Het RSVZ daarentegen paste de verjaringstermijn van 3 jaren toe.³² De Ombudsdienst Pensioenen had evenwel in een ander gelijkaardig dossier bekomen dat het RSVZ de verjaringstermijn van 6 maanden toegepaste. Ook in dit dossier wijzigde het RSVZ zijn houding en paste hij na onze interventie de verjaringstermijn van 6 maanden toe. Ook in de regeling voor zelfstandigen waren bijgevolg alle bedragen verjaard.

³¹ Jaarverslag 2011, p. 134-136

³² De verjaringstermijn van 3 jaren kan onder andere toegepast worden indien de betrokkene de door de reglementering opgelegde verklaringen niet aflegt. De pensioendiensten zijn niettemin via het pensioenkadaster op de hoogte van de pensioenen die aan betrokkene en zijn echtgenote in een andere regeling toegekend worden. De toepassing van de verjaringstermijn van drie jaren is in dergelijke gevallen moeilijk te verantwoorden.

De redelijke termijn om een dergelijk dossier te behandelen werd niet gerespecteerd. Wij verklaarden de klacht dan ook gegrond.

Spijtig genoeg voor de heer en mevrouw Arthur hebben voor het overige de pensioendiensten (RVP, RSVZ en PDOS) de wet correct toegepast.

Indien de heer Arthur uitsluitend een pensioen als werknemer genoten had dan had hij dit pensioen berekend op basis van het gezinsbedrag kunnen cumuleren met het pensioen van zijn echtgenote in de openbare sector.

Daar hij ook een pensioen als zelfstandige geniet is een dergelijke cumulatie niet mogelijk.

Om aan de echtgenoten die zich in een dergelijke situatie bevinden de meest voordelige toestand te kunnen toekennen is een wetswijziging noodzakelijk, meer bepaald een wijziging van artikel 9 van het koninklijk besluit nr. 72.

Algemene aanbeveling

Het College van de ombudsmannen stelt vast dat op basis van de huidige wetgeving de gepensioneerde die een rustpensioen als werknemer geniet dit pensioen kan bekomen op basis van het gezinsbedrag indien zijn echtgenoot een rustpensioen in de openbare sector geniet voor zover het bedrag van het pensioen van deze echtgenoot kleiner is dan het verschil tussen het bedrag van het pensioen van de andere echtgenoot berekend aan het gezinsbedrag en aan het bedrag als alleenstaande.

In dit geval wordt het bedrag van het pensioen in de openbare sector van de ene echtgenoot afgetrokken van het gezinsbedrag van de andere echtgenoot.

Deze mogelijkheid bestaat niet voor de gepensioneerde die een rustpensioen als zelfstandige geniet.

Het College beveelt aan de bevoegde overheden aan om de tekst van artikel 9 van het koninklijk besluit nr. 72 te wijzigen en deze in overeenstemming te brengen met de tekst in de werknemersregeling zodat de gepensioneerde die een pensioen als zelfstandige geniet dit pensioen kan bekomen op basis van het gezinsbedrag indien zijn echtgenoot een rustpensioen in de openbare sector geniet waarvan het bedrag kleiner is dan het verschil tussen het bedrag van het pensioen van de andere echtgenoot op basis van het gezinsbedrag en het bedrag als alleenstaande.

Pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot in de regeling voor werknemers – Ambtshalve toekenning niet in alle gevallen mogelijk – Algemene aanbeveling: de wettelijke bepalingen in die zin aanpassen zodat de ingangsdatum altijd vastgesteld wordt op de eerste dag van de maand volgend op de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand – Harmonisering met het stelsel der zelfstandigen te voorzien

Dossiers 19470 – 21876

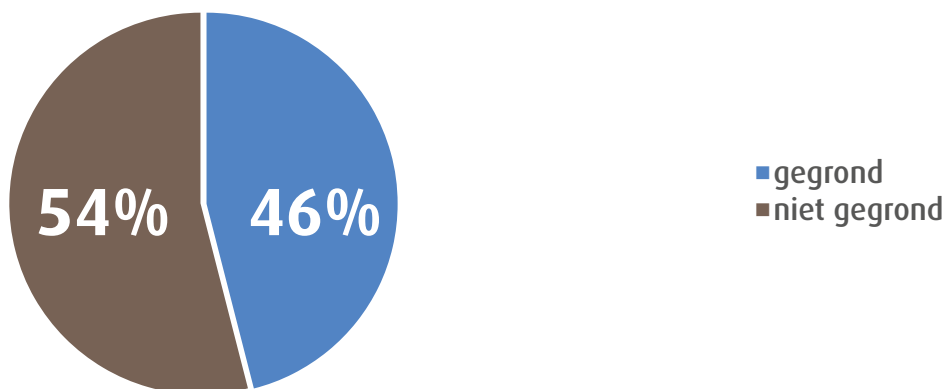
Zie deel De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

De Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU)

Deze pensioendienst betaalt de pensioenen uit, beheerd door de Pensioendienst voor de Overheidssector.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Rekenplichtige der geschillen 1 – Betalingskalender

Dossier 21868

De feiten

De heer Maenhout, op wiens pensioen beslag gelegd is, klaagt zich over de laattijdige betaling van zijn pensioen van de maand maart 2012. Op 11 april 2012 heeft hij dit nog steeds niet ontvangen.

Bedenkingen

Het pensioen van een ambtenaar dat bezwaard is met een beslag wordt betaald via de Rekenplichtige der geschillen. Ook in het geval van schuldbemiddeling betaalt de Rekenplichtige het pensioen.

De laattijdige betaling van het pensioen van de maand maart 2012 van de heer Maenhout is niet te wijten aan de Rekenplichtige. Het levensbewijs dat mocht ingediend worden op 30 maart 2012 werd pas begin april ontvangen. De uitvoering van de eerstvolgende betaling door de Rekenplichtige werd vertraagd door de Bank Holiday en het daaropvolgende Paasweekend. De rekening van de Rekenplichtige werd gedebiteerd op 11 april 2012.

Het onderzoek van dit dossier bracht ons tot de betalingskalender die op ons verzoek werd ingesteld en dient om de gepensioneerde volledige duidelijkheid te geven over de datum van het levensbewijs. De betalingskalender wordt jaarlijks aan alle betrokken gepensioneerden bezorgd. Wij stelden vast dat het volgende levensbewijs, dit is het levensbewijs van de maand april, kon ingediend worden op 30 april 2012. Nochtans was dit geen werkdag voor de Rekenplichtige. De

levensbewijzen werden bijgevolg pas “ontvangen” en verwerkt vanaf 2 mei 2012.

Conclusie

Het College meent dat de Rekenplichtige bij het vaststellen van de betalingskalender uiterst zorgvuldig moet tewerk gaan. Het vermelden van een datum waarop de diensten van de Rekenplichtige gesloten zijn geeft aanleiding tot extra vertraging in de verwerking en tot ongerustheid bij de gepensioneerden die die dag de Rekenplichtige willen contacteren om na te gaan of hun levensbewijs via fax of mail ontvangen werd.

Rekenplichtige der geschillen 2 – Mondelinge beloftes niet nagekomen en verkeerde inlichtingen

Dossier 22624

De feiten

Op het pensioen van de heer Vander Elst werd eveneens beslag gelegd. De Rekenplichtige betaalt zijn pensioen per cheque. Op 1 augustus 2012 verwacht hij zijn pensioen, maar helaas hij ontvangt geen cheque.

Op 8 augustus 2012 neemt hij telefonisch contact op met de Rekenplichtige. Er wordt hem beloofd om een onderzoek bij bpost in te stellen. Indien nodig zal de cheque opnieuw worden uitgegeven.

Een maand later heeft de heer Vander Elst nog geen nieuws ontvangen. Hij neemt opnieuw contact met de Rekenplichtige. Er wordt hem opnieuw beloofd een onderzoek bij bpost in te stellen.

De heer Vander Elst vertrouwt het niet en wendt zich tot de Ombudsman.

Bedenkingen

In het geval van de heer Vander Elst stellen wij vast dat de Rekenplichtige bij bpost geen onderzoek heeft aangevraagd, ondanks zijn telefonische beloftes aan betrokkene.

Op onze vraag wordt dit onderzoek half september ingesteld. De Rekenplichtige verantwoordt zich door wat hij in de praktijk regelmatig ziet. Wanneer de betrokkene zijn cheque niet ontvangt en er zich bij de Rekenplichtige over beklagt gebeurt het regelmatig dat na een paar dagen de cheque alsnog wordt besteld. Een onderzoek instellen bij bpost blijkt dan in die gevallen overbodig en onnuttig.

Bovendien werd het personeelsbestand van de Rekenplichtige beperkt. Hierdoor wordt alle niet dringende post (dit is alles wat niet in verband staat met de volgende betaling) met een vertraging van ongeveer drie weken behandeld.

Na onze interventie zal de Rekenplichtige vanaf nu de aanvragen tot instellen van

een onderzoek bij bpost naar niet bestelde cheques als prioritair behandelen³³.

Conclusie

Na het afsluiten van het dossier (17 september 2012) heeft de heer Vander Elst geen contact meer opgenomen met het College. Wij menen hieruit te kunnen besluiten dat het dossier op een voor betrokkene positieve manier werd afgehandeld. Het College heeft de heer Vander Elst aangeraden om zijn pensioen op een rekening te laten storten. Deze betaalwijze biedt meer zekerheid dan de betaling per cheque.

Rekenplichtige der geschillen 3 – Moeilijke communicatie met de gepensioneerden

Dossier 22485

De feiten

De heer Farin werd gepensioneerd op 1 januari 2012. Omdat hij schulden heeft bij de bank heeft hij een schuldbemiddeling aanvaard. Zijn pensioen moet betaald worden op een rekening van het OCMW.

Zijn pensioen wordt na vervallen termijn, dit is op de laatste werkdag van de maand, betaald. Het pensioen van de maand mei is het eerste maandbedrag dat hem betaald zal worden. De rekening van het OCMW wordt evenwel pas op 14 juni gecrediteerd.

De achterstallen voor de eerste vier maanden van het jaar 2012 worden afzonderlijk betaald. Deze achterstallen bedragen 5.908 euro waarvan 1.173 euro moet gereserveerd worden voor de schuldeiser.

De betaling van deze achterstallen vereist een boekhoudkundige controle.

De heer Farin vraagt telefonisch aan de Rekenplichtige de voorziene datum van betaling van de achterstallen. Men deelt hem mee dat de betaling voorzien is op 20 juni 2012.

Deze informatie is niet correct. Op 26 juni 2012 worden de achterstallen voor een bedrag van 4.735 euro vrijgegeven. Rekening houdende met de administratieve praktijk zullen deze achterstallen ten vroegste op 13 juli betaald worden, op het zelfde ogenblik als het maandbedrag van de maand juni 2012.

De Rekenplichtige betaalt echter midden juli niets uit. Hij heeft immers vernomen dat de heer Farin in de loop van de maand juni naar het buitenland verhuisd is.

De verhuis naar het buitenland heeft tot gevolg dat de heer Farin vóór elke betaling een levensbewijs moet opsturen naar de Rekenplichtige³⁴.

De Rekenplichtige licht de heer Farin in over deze verplichting. De heer Farin stuurt

---

³³ In het dossier 22969 stelde het College vast dat het onderzoek bij bpost onmiddellijk werd opgestart. Dit had tot positief gevolg dat de betaling van het pensioen van betrokkene van november 2012 "slechts" een vertraging van ongeveer 2 weken opliep.

³⁴ JV 2007, p. 133-137

een levensbewijs op 23 juli 2012. Hij verneemt echter dat er geen betaling zal gebeuren vóór midden augustus 2012.

Hij neemt contact op met de Ombudsman omdat hij het niet normaal vindt dat zijn geld gedurende weken geblokkeerd blijft zonder reden.

Bedenkingen

Een administratieve praktijk bij de Rekenplichtige bestaat erin om in het geval van schuldbemiddeling het pensioen te betalen op de 13de van de maand of met de eerstvolgende liquidatie.

Het pensioen wordt in geval van schuldbeheer niet rechtstreeks aan de gepensioneerde betaald. Dit lijkt ons geen reden om het pensioen niet op de “normale” betaaldatum te storten³⁵. Wij kunnen geen redelijke verantwoording vinden om het pensioen pas midden van de volgende maand te betalen.

Het is duidelijk dat de verstrekte informatie niet precies of betrouwbaar was. Misschien is dit het gevolg van de praktijk waarbij pensioenachterstallen, in tegenstelling tot de pensioenen zelf, in het systeem vermeld worden met een fictieve datum om na controle door de boekhouding omgezet te worden in een reële datum.

Een herziening van deze procedure kan alleen maar de leesbaarheid en duidelijkheid voor de administratie en de informatie aan de gepensioneerde ten goede komen. Wij bespreken dit na de wijzigingen die in de dienst van de Rekenplichtige op til zijn³⁶.

Conclusie

Na ontvangst van het levensbewijs van de heer Farin heeft de Rekenplichtige de achterstallen betaald op 14 augustus 2012, dit is de eerstvolgende betaaldatum bij schuldbemiddeling.

Hoewel de verhuis van de heer Farin naar het buitenland een extra vertraging heeft veroorzaakt in de betaling van de achterstallen, kan men zich toch vragen stellen bij de werkwijze van de Rekenplichtige in het geval van schuldbemiddeling. De betaling³⁷ via de Rekenplichtige van de na vervallen termijn betaalde pensioenen gebeurt niet op de door de wet voorgeschreven dag, namelijk de laatste werkdag van de maand. De betaling gebeurt in principe pas bij het begin van de volgende maand. Een nog latere betaling bij schuldbemiddeling is niet te verantwoorden.

Net zoals in het vorige dossier (de heer Vander Elst) werd ook de heer Farin niet correct ingelicht en werden beloftes niet nagekomen. Een dergelijke houding tast de geloofwaardigheid van de administratie aan en schaadt het vertrouwen van de gepensioneerden.

Over het algemeen heeft elke pensioendienst de plicht om te waken over de

³⁵ Wij herinneren eraan dat de laatste werkdag van de maand de normale betaaldatum is. De Rekenplichtige betaalt het pensioen echter altijd met een paar dagen vertraging (zie Rekenplichtige der geschillen – Algemene conclusie)

³⁶ In de komende maanden wordt een omvorming van het ganse systeem vooropgesteld met de aanstelling van een Rekenplichtige voor beide landstalen. Op het moment dat wij dit schrijven hebben wij nog geen zicht op de wijzigingen die dit voor de gepensioneerden zal teweegbrengen maar wij zijn ervan overtuigd dat deze herziening verbeteringen zal mogelijk maken.

³⁷ Dit is de datum waarop de rekening wordt gecrediteerd of waarop betrokkene de cheque kan innen.

correctheid van de informatie die hij verstrekt. Deze moet correct en precies zijn. Anders kan hem een gebrek aan professionalisme verweten worden.

De gepensioneerden verwachten ook dat hun pensioendienst betrouwbare inlichtingen geeft. Het afstemmen en zo nodig het opnieuw afstemmen van de externe communicatie op deze terechte verwachting van de burger is een verplichting voor elke pensioendienst. Het College meent dat de diensten die met de gepensioneerden in contact staan zich bewust moeten zijn van het belang van de externe communicatie en het nodige moeten doen om tegemoet te komen aan de verwachtingen (een correcte en betrouwbare informatie) van de gepensioneerden.

Het College hoopt dat de instelling van een nieuwe (vernieuwde) dienst van de Rekenplichtige bij zal dragen tot een verbetering van de dienstverlening aan de burger³⁸.

Rekenplichtige der geschillen - Algemene Conclusie

Reeds vanaf het eerste werkingsjaar wordt het College regelmatig geconfronteerd met klachten van gepensioneerden die betaald worden via de Rekenplichtige.

De Rekenplichtige betaalt de pensioenen die bezwaard zijn met een beslag of overdracht of in de gevallen van schuldbemiddeling. Daarnaast betaalt hij ook alle pensioenen in het buitenland.

Zowel de gepensioneerden die schulden hebben als deze die in het buitenland wonen, vormen een bijzondere en vaak extra kwetsbare groep. Zij die schulden hebben, hebben het financieel niet breed en de regelmatige en tijdige betaling van hun pensioen vormt voor hen meer nog dan voor anderen het verschil tussen de hoop om uit de schulden te geraken of een verdere opbouw van schuld. Voor de gepensioneerden die in het buitenland wonen is de afstand tot de Belgische administratie vaak letterlijk en figuurlijk groter.

In wat volgt vindt men een korte toelichting bij de besprekingen die wij in eerdere Jaarverslagen hebben gedaan over de werking van de Rekenplichtige.

1. Datum van betaling

In ons Jaarverslag 1999 (p. 132-136) haalden wij de problematiek aan van de datum van betaling van de pensioenen door de Rekenplichtige. De Rekenplichtige betaalt de pensioenen pas wanneer hij het geld van de CDVU ontvangen heeft. Hij betaalt zowel de pensioenen die op het einde van de maand moeten betaald worden als deze die vooraf betaald worden op dezelfde dag, namelijk op de 2de werkdag van de maand. Dit ondanks het feit dat het twee verschillende types van betaling betreft die op een verschillende uiterste datum moeten betaald worden.

Voor de pensioenen die op het einde van de maand moeten betaald worden, betekent dit niet alleen een vertraging maar ook dat de wet niet gerespecteerd

38 Door het instellen van één Rekenplichtige voor beide taalgroepen zullen ook eventuele verschillen in behandeling tussen de taalgroepen in de toekomst vermeden kunnen worden. Zie ook JV 2010, p. 153

wordt. Het pensioen moet volgens de wet immers betaald worden op de laatste werkdag van de maand. Voor de pensioenen die vooraf betaald worden, wordt de wet wel gerespecteerd. Deze pensioenen moeten immers betaald worden binnen de eerste vijftien dagen van de maand. In de praktijk worden deze pensioenen door de CDVU betaald op de eerste werkdag en door de Rekenplichtige op de 2de werkdag.

De personen die in België wonen en die via de Rekenplichtige betaald worden bevinden zich in een moeilijke financiële situatie (schulden, beslag, schuldbemiddeling). Zij hebben evenveel recht, om niet te zeggen nog meer recht, op een correct uitgevoerde en tijdige betaling.

Ook de betalingen in het buitenland verlopen via de Rekenplichtige. Hoewel de wet ook in die gevallen moet toegepast worden, heeft het College er enig begrip voor dat deze betaling een kleine vertraging (zo kort mogelijk) oploopt zolang voor de betaling in het buitenland een maandelijks levensbewijs vereist is en er dus een extra controle moet ingebouwd worden vooraleer tot betaling over te gaan.

Nochtans vermeldde het betalingsbericht van de CDVU dat het pensioen naargelang het geval op de laatste werkdag dan wel op de eerste werkdag zou betaald worden. Omdat deze informatie verwarrend is, heeft de CDVU het betalingsbericht op onze vraag aangepast.

2. Levensbewijs

In ons Jaarverslag 2000 (p. 143-149) kwam de problematiek van het levensbewijs aan bod. De gepensioneerde die via de Rekenplichtige betaald wordt op een rekening moest maandelijks een levensbewijs indienen. Dit levensbewijs mocht toen ten vroegste gedateerd zijn op de eerste werkdag van de maand waarop het pensioen betrekking heeft. Vanaf augustus 2005 is de regel nog verstrengd³⁹. Vanaf dan mag het levensbewijs ten vroegste gedateerd zijn op de datum waarop het pensioen normaal betaald wordt, dit was de laatste werkdag van de maand voor de pensioenen betaald na vervallen termijn en de eerste werkdag van de maand voor de pensioenen die vooraf betaald worden (JV 2006, p. 154-155).

De verplichting tot het indienen van een levensbewijs houdt verband met de persoonlijke verantwoordelijkheid van de Rekenplichtige voor de betalingen die hij uitvoert. Hij wil bijgevolg zo veel mogelijk vermijden om sommen ten onrechte te storten (vb. na overlijden van de gepensioneerde).

In de loop van het jaar 2000 werd er gestart met de controle van de gepensioneerden via lijsten die door de gemeentebesturen werden ingediend. De bedoeling was om het levensbewijs af te schaffen voor personen die via de Rekenplichtige op een Belgische rekening betaald werden. De eerste testen waren echter niet zeer positief. Het maandelijks levensbewijs bleef dan ook een vereiste tot betaling van het pensioen.

De Rekenplichtige heeft toegang tot het Rijksregister. Evenwel de procedure tot het

39 Programmawet van 11 juli 2005, artikel 12 brengt wijzigingen in de betaalbaarheid van het pensioen van de maand van overlijden. Terwijl voordien het pensioen van de maand van overlijden altijd verschuldigd was, moet vanaf 1 augustus 2005 de betrokkene op de datum van betaling van het pensioen nog in leven zijn, tenzij er een langstlevende echtgenoot is.

ingeven van een overlijden maakt dat het Rijksregister niet altijd tijdig aangepast is. Een onverschuldigde betaling is bijgevolg niet uit te sluiten. De Rekenplichtige vroeg dan ook aan de Minister van Financiën om hem van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid te ontslaan wanneer blijkt dat hij kan aantonen dat hij het Rijksregister heeft geraadpleegd alvorens een betaling uit te voeren.

De verplichting tot het indienen van een levensbewijs voor personen die in België wonen en die via de Rekenplichtige op een Belgische rekening betaald worden is in de loop van 2007 afgeschaft. Het indienen van een maandelijks levensbewijs blijft nog een verplichting voor de personen die ambtshalve geschrapt werden, dit wil zeggen voor zij die geen officieel adres meer hebben dat gekend is in het Rijksregister.

Niet alleen het afschaffen van het maandelijks levensbewijs is goed nieuws voor de gepensioneerden. Door het wegvallen van deze zware verplichting kunnen zij die omwille van deze procedure gevraagd hadden om via cheque betaald te worden voortaan op rekening betaald worden. Bovendien heeft een wetswijziging⁴⁰ ervoor gezorgd dat de pensioenbedragen die op een zichtrekening worden gestort gedeeltelijk beschermd worden tegen elk beslag of elke overdracht.

3. Betaling in het buitenland

Voor de betalingen op een rekening in het buitenland blijft het indienen van een maandelijks levensbewijs verder verplicht. Indien dit levensbewijs niet tijdig door de Rekenplichtige ontvangen wordt, wordt de betaling verschoven naar de eerstvolgende betalingsdatum. In principe betaalt de Rekenplichtige de pensioenen in het buitenland elke maandag uit.

De Ombudsdienst Pensioenen werd in de laatste jaren regelmatig geconfronteerd met klachten van gepensioneerden die niet op de voorziene datum werden uitbetaald. In de meeste gevallen lag hier het niet (tijdig) toekomen van het levensbewijs aan de oorsprong. Het College merkt echter op dat in sommige gevallen het levensbewijs wel tijdig werd opgestuurd maar niet tijdig door de Rekenplichtige werd verwerkt. Ook in deze gevallen wordt het pensioen niet betaald. De betrokkene wordt niet ingelicht over een vertraging in de betaling van zijn pensioen.

Ditzelfde kan zich voordoen wanneer het levensbewijs niet leesbaar is. De gepensioneerde mag het levensbewijs immers ook indienen via fax of mail. Wanneer in die gevallen de handtekening, de datum of de stempel van de bevoegde overheid niet duidelijk is, wordt het levensbewijs verworpen. Het College heeft vastgesteld dat de gepensioneerde niet altijd ingelicht werd over de verwerping van zijn levensbewijs (JV 2010, p. 150-152). Feit is dat zelfs indien de betrokkene ingelicht wordt over de onleesbaarheid van het levensbewijs de betaling alsnog in vele gevallen vertraagd wordt uitgevoerd omdat het nieuwe of het opnieuw verzonden vroegere levensbewijs niet tijdig bij de Rekenplichtige

40 Inlassing van de artikelen 1411 bis, ter en quater in het Gerechtelijk Wetboek door artikel 2 tot 9 van de wet van 27 december 2005 houdende diverse bepalingen

toekomst. De betaling wordt dan verschoven naar de eerst volgende betaaldag.

Op de vraag van het College om meer betaaldatum in te voeren wil de Rekenplichtige niet ingaan. Hij meent dat hierdoor het systeem en de informatieverstrekking nog meer onduidelikheden zullen teweegbrengen. Immers, elke betalingsopdracht wordt in het systeem ingevoerd met een fictieve betalingsdatum. Pas na goedkeuring door de boekhouding wordt deze fictieve datum omgezet in een reële datum.

Wanneer een betaling niet kan uitgevoerd worden door bv. een onleesbaar levensbewijs wordt in het systeem een fictieve (foutieve) datum van het levensbewijs ingevoerd (vb. een dag te vroeg) zodat de betaling verworpen wordt. Dit bemoeilijkt een correcte informatie aan de gepensioneerde. Wanneer deze inlichtingen vraagt over het uitblijven van de betaling van zijn pensioen wordt hem de in het systeem beschikbare informatie meegedeeld, namelijk een te vroeg ingediend levensbewijs terwijl dit in werkelijkheid correct gedateerd, maar onleesbaar, was.

Klachten over een laattijdige betaling in het buitenland komen sedert 2007 meer voor. Dit heeft alles te maken met het feit dat de Rekenplichtige vanaf mei 2007 geen levensbewijzen meer aanvaardt die eerder gedateerd zijn dan de datum waarop het pensioen normaal betaald moet worden.

Voor personen die in het buitenland wonen is dit niet altijd eenvoudig. Zo kunnen feestdagen verschillen tussen landen waardoor het niet mogelijk is om een levensbewijs te laten ondertekenen door de bevoegde overheid of wordt een levensbewijs ingediend op een dag die in België niet als werkdag wordt beschouwd.

Onderhandelingen met het College hebben ertoe geleid dat op de website van de CDVU een betalingskalender wordt opgenomen. De Rekenplichtige bezorgt deze betalingskalender met vermelding van de data waarop het levensbewijs ten vroegste mag worden ingediend aan alle betrokken gepensioneerden. Dat dit nog altijd geen absolute garantie biedt, blijkt uit de bespreking van ons dossier 21868 hierboven.

4. Betaling van teruggekeerde gelden

Wij vermelden nog dat sedert 1 oktober 2010 de Rekenplichtige niet meer instaat voor de betaling van teruggekeerde cheques. Tot dan stortte bpost het geld van een niet bestelde cheque terug aan de Rekenplichtige. De uiteindelijke uitbetaling van deze sommen kon 4 à 6 weken duren.

Vanaf 1 oktober werd een afzonderlijke rekening gecreëerd, beheerd door de Rekenplichtige der teruggekeerde gelden bij de CDVU. Zodra een som teruggestort wordt op deze rekening wordt onmiddellijk nagegaan of er een nieuwe bestemming kan gegeven worden aan het geld (nieuw rekeningnummer of nieuw adres). Via een verkorte procedure van ongeveer vier dagen wordt de som opnieuw uitbetaald. Dit betekent voor de gepensioneerde een tijdswinst van ongeveer vijf weken (JV 2010, p. 149-150).

5. Onthaal door de Rekenplichtige

Regelmatig ontvangt de Ombudsdienst Pensioenen klachten van gepensioneerden over het telefonisch onthaal of het gebrek aan antwoord op brieven of mails. Deze klachten gaan van niet bereikbaarheid van de dienst, geen of onvolledig antwoord op de vraag tot een onvriendelijke houding en onbegrip.

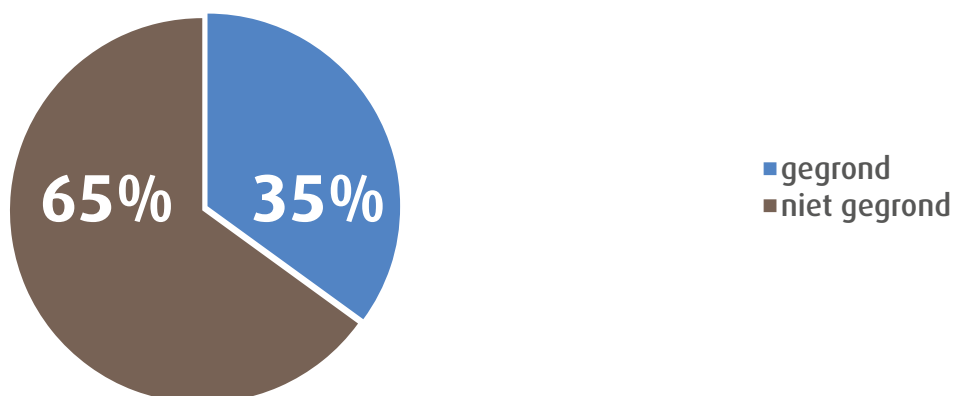
Het College probeert in al deze gevallen de betrokkene zo goed als mogelijk te helpen en vraagt aan de Rekenplichtige om betrokkenen in te lichten over hun situatie of om in te gaan op het verzoek van betrokkenen. In de mate van het mogelijke reageert de Rekenplichtige positief op onze vraag. Dit draagt bij tot het terugwinnen van het vertrouwen van de gepensioneerde in de administratie.

Het College meent dat de aangekondigde wijzigingen in de diensten van de Rekenplichtige kunnen bijdragen tot een vlottere en betere dienstverlening aan de gepensioneerden.

Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, Ethias, de sociale verzekeringsfondsen voor zelfstandigen en andere

Sommige van deze kleinere pensioendiensten fungeren tegelijkertijd als toekennings- en betalingsdienst. Anderen enkel als toekennings- of betalingsdienst.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Cumulatie van een overlevingspensioen NMBS met een rustpensioen openbare sector – Onverschuldigde bedragen ambtshalve teruggevorderd zonder betekening aan betrokkene – Bepalingen van het Handvest van de sociaal verzekerde niet gerespecteerd – Praktijk vanaf 2013 in overeenstemming gebracht met de wettelijke bepalingen

Dossier 20491

De feiten

Mevrouw Nicolas is 74 jaar oud en geniet een rustpensioen als onderwijzeres, dat betaald wordt door de CDVU. Zij ontvangt ook een klein overlevingspensioen van de NMBS.

In december 2010 ontvangt zij 1.404,90 euro netto, verdeeld als volgt:

	Bruto bedrag	Netto bedrag
CDVU	1.729,79 euro	1.339,42 euro
NMBS	149,50 euro	65,48 euro

De cumulatie van een rustpensioen en een overlevingspensioen is beperkt tot 55 % van het maximum van de weddenschaal verbonden aan de laatste graad

van de overledene⁴¹. De NMBS moet bijgevolg met elke wijziging (buiten index) in het bedrag van het rustpensioen rekening houden om het bedrag van het overlevingspensioen te (her)berekenen.

De pensioenen in de openbare sector evolueren door de toepassing van de perequatie⁴².

Indien de verhogingscoëfficiënt voor een bepaalde korf nog niet met zekerheid is vastgesteld op 1 januari dan voert de PDOS een voorlopige perequatie uit. Zodra de verhogingscoëfficiënt definitief is, wordt de perequatie volledig uitgevoerd. Dit deed zich in 2011 voor in het dossier van mevrouw Nicolas.

De voorlopige perequatie gebeurde in januari 2011, de definitieve in april 2011. Hierdoor werden de gegevens pas in de loop van de maand mei 2011 aan de NMBS overgemaakt.

De NMBS herziet het overlevingspensioen vanaf juni 2011. Zij ontvangt vanaf dan 1.419,70 euro netto per maand. Dit is een verhoging van 14,80 euro in vergelijking met december 2010. De tabel hieronder geeft de verdeling weer.

	Bruto bedrag	Netto bedrag
CDVU	1.783,59 euro	1.367,38 euro
NMBS	132,62 euro	52,32 euro

De NMBS stelt vast dat mevrouw Nicolas voor de periode van januari 2011 tot en met mei 2011 de som van 97,35 euro teveel ontvangen heeft. De NMBS beslist om dit bedrag ambtshalve terug te vorderen, zonder betrokkene in te lichten.

Tussen juli 2011 en oktober 2011 ontvangt mevrouw Nicolas elke maand een ander pensioenbedrag (zie tabel). Zij begrijpt er niets meer van.

Maand	Netto ontvangen bedrag
Juli 2011	0 euro
Augustus 2011	93,41 euro
September 2011	19,87 euro
Oktober 2011	19,87 euro

Vanaf november 2011 ontvangt mevrouw Nicolas weer haar volledige overlevingspensioen van 52,32 euro netto.

In september 2011 vraagt mevrouw Nicolas aan de NMBS schriftelijk om uitleg. Een paar dagen later ontvangt zij een uitleg over de oorsprong van de ontstane

41 Artikel 40 bis van de wet van 5 augustus 1978. Lid 5 en 6 voorzien in versoepelingen op deze regel indien de beperking tot gevolg heeft dat de som van de pensioenen kleiner wordt dan een bepaald drempelbedrag.

42 De perequatie is de aanpassing van de pensioenen aan de evolutie van de wedden van de actieve personeelsleden uit dezelfde sector (korf). De perequatie gebeurt om de twee jaren. De laatste perequatie gebeurde op 1 januari 2013, de twee vorige op 1 januari 2011 en 1 januari 2009.

schuld. Mevrouw Nicolas wordt hieruit echter niet veel wijzer en zij richt zich tot de Ombudsman.

Bedenkingen

De bijkomende inlichtingen die wij aan de NMBS vroegen laten ons toe om een duidelijk beeld te krijgen van het dossier.

In juni 2011 herberekende de NMBS het overlevingspensioen van mevrouw Nicolas, rekening houdende met de perequatie van januari en april van het rustpensioen van de PDOS. Deze berekening is correct.

Er is inderdaad een schuld ontstaan van een kleine 100 euro die door betrokkene moet terugbetaald worden. Hoewel het bedrag beperkt is, is de NMBS ertoe gemachtigd dit terug te vorderen⁴³.

De NMBS beslist zelf over de terugvorderingsprocedure. De schuld zal gerecupereerd worden door drie maandelijksse inhoudingen van 32,45 euro op het overlevingspensioen (juli tot en met september 2011).

Door een fout in de ingebrachte gegevens verloopt de terugvordering niet zoals voorzien. Het pensioen van de maand juli wordt niet uitbetaald. Deze vergissing werd rechtgezet met de betaling van de maand augustus. De twee nog te recupereren bedragen (2 x 32,45) worden ingehouden in september en oktober 2011.

Dit alles gebeurde zonder enige uitleg aan de betrokkene.

Wat de terugvordering op zich betreft, heeft de Ombudsdienst Pensioenen aan de NMBS gevraagd waarom mevrouw Nicolas niet werd ingelicht over de oorsprong van de schuld, de berekening ervan en de wijze van terugvordering die door de administratie beslist werd.

In zijn eerste antwoord meende de NMBS dat het niet nodig was om een schuldbetekening aan betrokkene te sturen omdat haar dossier regelmatig het voorwerp was van een nieuw automatisch onderzoek bij elke wijziging in haar rustpensioen.

Het College deelt deze mening niet. Het automatische karakter van de aanpassingen aan het overlevingspensioen ontslaat de NMBS niet van de verplichting om de bepalingen van de wet van 11 april 1995 tot instelling van het "Handvest" van de sociaal verzekerde, en meer bepaald de artikelen 7 en 15, toe te passen.

Artikel 7 stelt dat elke beslissing tot terugvordering moet worden meegedeeld aan betrokkene. Artikel 15 bepaalt dat de beslissing over de schuld de wijze van berekening, de verwijzingen naar de wettelijke bepalingen waartegen een inbreuk gebeurde, de verjaringstermijn, de mogelijkheid tot verzaking aan de schuld en de

---

43 De RVP vordert geen bedragen terug indien de schuld lager is dan 250 euro. De PDOS recupereert in principe de onterecht betaalde bedragen in gelijkaardige situaties niet.

mogelijkheid tot een gespreide terugbetaling moet bevatten⁴⁴.

Het College herinnert de NMBS aan het dwingend karakter van deze wet. Indien een pensioendienst een teveel betaalde som tengevolge van de wijziging van het pensioen in een ander stelsel wil terugvorderen en hij hiertoe gerechtigd is dan moet hij de bepalingen van het Handvest toepassen.

Dit betekent dat, wanneer de NMBS beslist om niet ambtshalve te verzaken aan de schuld ontstaan ingevolge de aanpassing van een ander pensioen in een ander stelsel, hij deze schuld op de voorgeschreven wijze moet betekenen aan betrokkene.

Conclusie

Na onderzoek van onze argumenten en een zekere bedenktijd aanvaardt de NMBS om zijn praktijk aan te passen.

Met zijn brief van 7 december 2012 geeft de NMBS toe dat de gepensioneerden van wie sommen worden teruggevorderd moeten ingelicht worden, meer bepaald over de beroepsmogelijkheden en de toepasselijke verjaringstermijn.

De personeelsleden van de pensioendienst hebben de opdracht gekregen om voortaan aan de gepensioneerden die een schuld hebben ingevolge een nieuw onderzoek van de cumulatie van het overlevingspensioen met hun door perequatie aangepaste rustpensioen volgende documenten te bezorgen:

- Een schrijven met de gedetailleerde uitleg van de vermindering van het overlevingspensioen en van de pensioentoestand na de aanpassing;
- Een bijlage met de beroepstermijnen, de uittreksels uit het Gerechtelijk wetboek, de te contacteren dienst (meer bepaald om een gespreide terugbetaling te vragen), de verjaringstermijnen, de wettelijke bepalingen die aan de oorsprong van de herziening liggen en de verplichting van het afleggen van bepaalde verklaringen door de gepensioneerde.

Deze informatie, volledig conform aan het Handvest, zal in alle nieuwe gevallen van schulden ontstaan door de aanpassing van het overlevingspensioen ingevolge de perequatie van het rustpensioen worden meegedeeld. Door de perequatie van de pensioenen op 1 januari 2013 zal dit meteen in de praktijk kunnen omgezet worden.

---

⁴⁴ Ook in een ander dossier (Z1197 – Terugvordering ingevolge overschrijding toegelaten grenzen) stelde de Ombudsdienst Pensioenen vast dat de bepalingen van het Handvest niet correct werden nageleefd. De NMBS deelde ons in dat dossier mee dat de documenten zouden aangepast worden zodat ze nauwkeuriger en begrijpelijker zijn.

Transversale analyse

Herstel van schade opgelopen door een fout van de administratie – Het Burgerlijk Wetboek voorziet in de toekenning van moratoire intresten in geval van laattijdige betaling van een geldsom – Bekomen van intresten werd gemakkelijker vanaf 1997 door de wet tot invoering van het Handvest van de sociaal verzekerde – Zou het nu, vijftien later, denkbaar zijn om verder te gaan in de erkenning van een schade en het herstel ervan?

Het College van de Ombudsmannen wordt regelmatig geconfronteerd met klachten van gepensioneerden die geen compensatie of geen herstel bekomen van de schade die zij opliepen door toedoen van de administratie. Deze fout bestaat meestal uit het overschrijden van de behandelingstermijn van het dossier die op zich een vertraging in de uitvoering van de betaling veroorzaakt.

In het algemeen wordt een dergelijke vraag door de pensioendiensten louter juridisch bekeken. Er bestaat immers een wettelijk kader om aan deze vragen tegemoet te komen. Zo zijn er bepalingen in het Burgerlijk Wetboek (artikelen 1153 en 1154) en voor wat de instellingen van sociale zekerheid betreft is er de wet van 11 april 1995 tot invoering van het “handvest” van de sociaal verzekerde (artikel 20).

Zowel het Burgerlijk Wetboek als het Handvest voorzien in de toekenning van nalatigheidsintresten, berekend aan de wettelijke intrestvoet op alle geldsommen die verschuldigd zijn in toepassing van een contractuele overeenkomst (in het geval van een pensioen, in toepassing van de wet) en met vertraging betaald werden.

De schade wordt op die manier hersteld door de betaling van wettelijke intresten die lopen vanaf de ingebrekestelling (Burgerlijk Wetboek) of van rechtswege vanaf de datum van de opeisbaarheid van de prestatie (Handvest van de sociaal verzekerde).

Het is duidelijk dat het Handvest, in voege vanaf 1 januari 1997, het voor de burger eenvoudiger heeft gemaakt om nalatigheidsintresten te bekomen door te stellen dat de prestaties intresten opbrengen “van rechtswege”. Dit betekent dat de sociaal verzekerde vanaf 1997 niet meer verplicht is om een aanmaning tot betaling aan de betrokken dienst te sturen.

Evenwel, en het college betreurt dit⁴⁵, is de sociaal verzekerde nog steeds ertoe gehouden om uitdrukkelijk om de toekenning van de intresten te vragen. Deze worden, behoudens zeer uitzonderlijke gevallen⁴⁶, niet spontaan toegekend door de administratie.

Deze nalatigheidsintresten kunnen hoog oplopen wanneer de vertraging in de

---

⁴⁵ Door het instellen van intresten van rechtswege ten gunste van de sociaal verzekerde heeft de wetgever duidelijk zijn doel vooropgesteld: de gerechtigde beschermen tegen de traagheid van de administraties met het oog deze administraties aan te moedigen om hun werking te verbeteren. Wij menen echter dat zolang deze intresten niet automatisch toegekend worden het beoogde doel (en de geest van het Handvest van de sociaal verzekerde) niet geheel worden bereikt (Jaarverslag 2006, p. 69-71).

⁴⁶ In 2008 heeft de Ombudsdienst Pensioenen van de DOSZ de spontane betaling van intresten zoals voorzien in het Handvest van de sociaal verzekerde bekomen voor de gerechtigden wiens voordeel voor hun militaire diensten met enige maanden vertraging betaald werd (Jaarverslag 2008, p. 165-170).

betaling meerdere jaren telt. Wij geven een dergelijk voorbeeld in onze eerste bespreking hieronder.

Buiten het specifieke probleem van vertraging bestaan er ook gevallen (en niet eens zo zeldzaam) waar een fout of een vergissing van de administratie schade berokkent. In dit geval is er natuurlijk artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek dat toelaat de pensioendienst te vervolgen op basis van de buitencontractuele verantwoordelijkheid. Dit vergt echter een zware procedure voor de Rechtbank.

Wij stellen vast dat wij niet enkel klachten ontvangen over een compensatie voor het overschrijden van de wettelijke termijnen maar dat wij meer en meer klachten krijgen over de compensatie of het herstel van alle mogelijke vergissingen.

In onze tweede bespreking heeft de Ombudsdienst Pensioenen bekomen dat een pensioendienst een schadevergoeding betaalde zonder dat de gepensioneerde hiervoor naar de rechtbank diende te stappen.

RVP – Pensioenbedragen sterk verhoogd ingevolge de rechtzetting van een administratieve vergissing – Intresten van meer dan 5.800 euro

Dossier 21438

De feiten

In januari 2012 richt de heer Pollet zich tot het College. Ondanks verschillende herinneringen, heeft de RVP de herziening van zijn pensioen nog steeds niet uitgevoerd. Hij ontving de beslissing in juli 2011.

Deze beslissing volgde op zijn aanvraag tot herziening van mei 2011. De RVP ontdekte een dubbele vergissing. Het pensioen werd in april 1999 toegekend op basis van het bedrag als alleenstaande terwijl het gezinspensioen voordeliger was. Bovendien werd na een onderzoek in 2004 de IGO geweigerd.

Bedenkingen

De beslissing van de RVP van 27 juli 2011 inzake het rustpensioen als werknemer ging terug tot 1 april 1999.

De betaling van de achterstallen diende echter beperkt te worden tot de laatste 10 jaren in toepassing van artikel 187 en 188 van de programmawet van 24 december 2002.

De nieuwe aanvraag van de heer Pollet van mei 2011 stuitte de verjaring. De achterstallen kunnen vanaf juni 2011 betaald worden.

Conclusie

Op 25 februari 2012 heeft de RVP aan de heer Pollet 20.427,66 euro achterstallen betaald. Vanaf maart 2012 heeft betrokkene het correcte pensioenbedrag ontvangen.

Op vraag van de Ombudsdienst Pensioenen heeft de RVP de nalatigheidsintresten berekend. De heer Pollet heeft 5.889,89 euro intresten ontvangen.

RSVZ – Schadevergoeding na minnelijke schikking – Geschil beslecht zonder gerechtelijke procedure

Dossier 21177

De feiten

Het RSVZ en de RVP onderzoeken de pensioenrechten van de heer Parisis op de leeftijd van 65 jaar (1 april 2011) ambtshalve.

Het RSVZ betekent de beslissing in de regeling voor zelfstandigen in december 2010. Het pensioen is vastgesteld op 600,16 euro per maand. Op een niet gekende datum, maar zeker vóór januari 2011 vraagt de heer Parisis de gelijkstelling van zijn studieperiodes in de regeling voor zelfstandigen.

Het regularisatiedossier bij het RSVZ loopt vertraging op. Hierdoor ontving het sociaal verzekeringsfonds pas laattijdig de regularisatiebeslissing en kon het pas op 7 juni 2011 de heer Parisis het bedrag meedelen dat hij diende te betalen.

Hij betaalt het bedrag op 1 juli 2011. Het RSVZ neemt de studieperiode slechts in aanmerking vanaf 1 augustus 2011. Het pensioen bedraagt voortaan 754,24 euro. Dit betekent een bonus van meer dan 150 euro per maand. De heer Parisis heeft deze verhoging niet ontvangen vanaf de ingangsdatum van zijn pensioen. Hij lijdt een verlies van 4 maanden.

Betrokkene dient een klacht in bij het RSVZ. Het RSVZ betaalt hem in februari 2012 intresten voor een bedrag van 12,85 euro. De datum van de verhoging van het pensioen blijft echter vastgesteld op 1 augustus 2011.

De heer Parisis weigert de betaling en eist dat het RSVZ de beslissing herziet en zijn studieperiodes in zijn pensioen opneemt vanaf 1 april 2011.

Bedenkingen

Artikel 154, 7° van het KB van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen regelt deze materie.

“De regularisatie van de bijdragen overeenkomstig artikel 15 heeft een invloed op het recht op de uitkeringen; de nieuwe beslissing heeft uitwerking de eerste dag van de maand volgend op die in de loop waarvan de schuld effectief werd vereffend.”

De schuld is effectief vereffend vanaf de datum waarop het sociaal verzekeringsfonds de regularisatiebetaling heeft geregistreerd. In het geval van de heer Parisis werd de betaling geregistreerd op 1 juli 2011. Dit betekent dat er slechts vanaf 1 augustus 2011 rekening mee gehouden kan worden.

De wetgeving laat geen terugwerkende kracht toe. Het RSVZ kan geen herzieningsbeslissing nemen op 1 april 2011.

Blijft het feit dat betrokkene schade heeft geleden en dat het RSVZ hiervoor verantwoordelijk is. Het lijkt dat in een dergelijk dossier de loutere betaling van intresten zoals voorzien door het Handvest van de sociaal verzekerde niet aangewezen is als schadevergoeding.

Hoewel de intresten betrekking hebben op verschuldigde sommen die te laat betaald werden, zijn in dit geval de sommen wettelijk niet verschuldigd vóór 1 augustus 2011. Bovendien is het bedrag berekend in toepassing van de principes van het Handvest, 12,85 euro⁴⁷, niet voldoende om als een aanvaardbare schadevergoeding te kunnen worden aanzien.

Wij wenden ons tot het RSVZ en roepen de billijkheid in. Wij vragen om het bedrag van de schadevergoeding te herzien en zo mogelijk aan de gepensioneerde een bedrag toe te kennen dat overeenstemt met het bedrag dat hem niet werd toegekend ingevolge de trage verwerking van het dossier door de betrokken diensten, wat overigens door het RSVZ zelf erkend werd.

In juni 2012 antwoordt het RSVZ het volgende.

“In het algemeen opteert het RSVZ in dergelijke dossiers om zich te verdedigen in een gerechtelijke procedure. Dit laat toe om alle argumenten die het aangewezen acht in te roepen om de betaling van een schadevergoeding te voorkomen. Het RSVZ gaat slechts over tot de betaling van een schadevergoeding na een veroordeling hiertoe.”

In het dossier van de heer Parisis blijkt het bedrag van de schadevergoeding eerder beperkt te zijn. Het RSVZ meent dat het de voorkeur geniet om onmiddellijk deze som te betalen zonder een veroordeling hiertoe af te wachten. Immers, de totale procedurekosten zullen voor het RSVZ hoger liggen dan het bedrag van de schadevergoeding zelf.

De beslissing van het RSVZ om de heer Parisis via minnelijke schikking een schadevergoeding te betalen werd ook ingegeven door de bijzonderheden in het dossier die een vertraging in de behandeling van het regularisatiedossier veroorzaakten.

Conclusie

Het RSVZ stelde aan de heer Parisis een schadevergoeding voor van 580,41 euro. Dit bedrag stemt overeen met het positieve verschil in het pensioenbedrag voor 4 maanden indien betrokkene vanaf 1 april 2011 het bedrag met inbegrip van de studieperiodes zou ontvangen hebben.

---

47 Dit bedrag stemt overeen met de intresten berekend aan 7 % op jaarbasis op het verschil tussen het bedrag met en zonder regularisatie tussen 1 april 2011 (ingangsdatum van het pensioen) en 1 september 2011 (datum waarop het pensioen betaald werd met inbegrip van de regularisatie).

Het bedrag werd gestort in juli 2012. De heer Parisis heeft afgezien van elke andere actie tegen het RSVZ.

Algemene conclusie

De Ombudsdienst Pensioenen stelt vast dat wanneer de gepensioneerde aanhaalt dat hij een schade heeft geleden ingevolge de behandeling, de afwezigheid van behandeling of de late behandeling van zijn dossier door de pensioendienst meestal de pensioendienst alles in het werk stelt om tot een oplossing te komen waardoor een ernstiger schade kan vermeden worden. Soms biedt de pensioendienst zijn verontschuldigingen aan.

Wanneer de gepensioneerde evenwel een compensatie vraagt voor de geleden schade onder de vorm van een schadevergoeding wordt door de pensioendiensten vaak vanuit juridisch oogpunt geantwoord. Er wordt opgeworpen dat er geen betaling van een schadevergoeding kan plaatsvinden zonder rechtsgrond. Men gaat verder door te stellen dat de comptabiliteitsregels strikt zijn en dat de pensioendiensten als een goed huisvader zorg moeten dragen voor de hen toegekende algemene budgettaire middelen. Tevens wordt een vrees geuit voor een willekeurige en ongelijke behandeling tussen gepensioneerden. Men heeft angst voor precedentwerking en om een schadeclaimcultuur te bevorderen. Deze argumenten, voortvloeiend uit de bekommernis het algemeen belang te behartigen, zijn terecht.

Derhalve wordt de burger systematisch gewezen op de mogelijkheid die hij heeft om zich te wenden tot de rechter om de schadevergoeding te bekomen. De pensioendienst kent een schadevergoeding niet toe via minnelijke schikking. Principieel wacht hij op een eventuele gerechtelijke uitspraak in zijn nadeel.

Toch stellen de ombudsmannen zich de vraag of deze zeer gerechtvaardigde behartiging van het algemeen belang ook niet te verenigen is met een behoorlijke behandeling van het belang van de individuele gepensioneerde die schade geleden heeft door een tekortkoming van de pensioendienst. Wij staan niet alleen met deze vraag. Onze collega, de Nationale Nederlandse Ombudsman, de heer Brenninkmeijer, heeft dit al uiterst fijn geanalyseerd in zijn verslag, gepubliceerd in 2009⁴⁸.

De burger verwacht immers dat de pensioendienst een reactie geeft op zijn claim die hij als rechtvaardig kan ervaren. De Nederlandse Ombudsman stelt dat vanuit het oogpunt van de burger de overheid de beschermer is van ieders belang, dus ook van het belang van de burger die een schadeclaim indient. Hij adviseert dan ook de overheid om juridische procedures zo veel mogelijk te vermijden door te kiezen voor bemiddeling of voor een persoonlijke benadering die zich richt op de oplossing van het geschil, bijvoorbeeld door de toekenning van een vergoeding zelfs wanneer daarvoor een directe juridische basis ontbreekt.

Wij sluiten ons aan bij de mening van de Nederlandse Ombudsman. Wij stellen

---

48. "Behoorlijk omgaan met schadeclaims" (verslag nr. 009/135), Nationale Nederlandse ombudsman, juni 2009

echter de vraag of er geen behoefte is aan een wettelijke kader dat het toekennen van schadevergoeding zonder juridische veroordeling expliciet toelaat. Dit kader kan bestaan uit algemene principes die bij het toekennen van schadevergoeding dienen gerespecteerd te worden, dan wel uit duidelijke wettelijke bepalingen voor welbepaalde gevallen⁴⁹.

Als voorbeeld van dit laatste verwijzen we hier naar de recente wetgeving betreffende de verhoging van de leeftijds- en loopbaanvoorwaarde om een vervroegd rustpensioen toe te kennen.

Zo wordt in artikel 22 van de wet van 13 december 2012 houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende de pensioenen van de overheidssector het volgende gesteld: "indien PDOS een datum heeft bepaald en kenbaar gemaakt vanaf wanneer een ambtenaar die zich in disponibiliteit of verlof voorgaand aan zijn oppensioenstelling bevindt, aan de voorwaarden inzake leeftijd en duur van de diensten voldoet om vervroegd met pensioen te kunnen gaan overeenkomstig artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende harmonisering in de pensioenregelingen, dan bekomt de betrokkene in elk geval zijn pensioen vanaf die datum.

Indien na het verstrijken van de periode van disponibiliteit of verlof voorafgaand aan de oppensioenstelling blijkt dat de voorwaarden inzake leeftijd en duur van diensten niet vervuld zijn dan worden pensioenachterstallen gedragen door de Staatskas tot op het ogenblik waarop de voorwaarden inzake vervroegd pensioen wel vervuld zijn. Indien de beslissing van PDOS gebaseerd was op onjuiste of onvolledige gegevens van de werkgever vordert PDOS de pensioenbedragen terug van de werkgever."

De betrokkene die zich in bovenstaande situatie bevindt zou wettelijk geen pensioen kunnen bekomen tot op het ogenblik dat hij aan de voorwaarden om een vervroegd pensioen te bekomen voldoet. Dit nadeel wordt gecompenseerd door de betaling van een als pensioen geldend voordeel ten laste van de Staatskas. Dit is een soort schadevergoeding.

Wat kunnen wij besluiten?

De wetgeving voorziet geen financiële schadevergoeding inzake pensioenen. De pensioendienst is dan ook niet verplicht om er een uit te betalen tenzij een gerechtelijke procedure tot een veroordeling heeft geleid. De wet verbiedt echter ook niet om spontaan over te gaan tot één of andere vorm van herstel.

Onze bemiddeling heeft de deur opengezet voor de storting van een schadevergoeding na minnelijke schikking. Dit is een uitzonderlijk geval waaruit geen algemene conclusie mag getrokken worden.

Toch duidt dit volgens ons op een positieve houding van een pensioendienst ten aanzien van het spontaan erkennen van een verantwoordelijkheid in het ontstaan van een nadeel en het herstel hiervan.

---

⁴⁹ De schadevergoeding zou eventueel de vorm van een forfaitaire vergoeding kunnen aannemen.

Is het, 15 jaar na het in voege treden van artikel 20 van het Handvest dat nalatigheidsintresten heeft ingevoerd (artikel 1153 en 1154 van het Burgerlijk Wetboek) en het bekomen ervan heeft vergemakkelijkt, niet het moment om een gelijkaardige bedenking te maken en het Handvest aan te passen door te voorzien in een schadevergoeding (artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek)?

Klachten van algemene strekking en vragen om informatie

Er zijn altijd verzoeken waarvoor wij ons onbevoegd moeten verklaren. Deze verwijzen of zenden wij waar mogelijk door naar de meest aangewezen instelling of dienst. Er zijn ook verzoeken waarvoor wij niet bevoegd zijn en die wij niet kunnen doorverwijzen of doorzenden.

Wij geven in dit Jaarverslag een voorbeeld van een dergelijk verzoek, namelijk de inhouding door België van een ZIV-bijdrage op Belgische pensioenen van gepensioneerden die in Spanje wonen.

Er bestaan drie categorieën van verzoeken waarvoor wij niet bevoegd zijn:

- ▶ de klachten van algemene strekking die handelen over het pensioenbeleid zelf en de politieke keuzes die daarbij gemaakt zijn;
- ▶ de vragen om informatie;
- ▶ de verzoeken waarvoor wij niet kunnen doorverwijzen of doorzenden.

Klachten van algemene strekking

Deze klachten handelen niet over de werking of de beslissingen van de pensioendiensten.

De verzoekers zijn het oneens met de bestaande pensioenregeling. Zij richten zich tot ons in de hoop dat wij zouden tussenkomen om de wetgeving te laten wijzigen.

Dikwijls is het louter ongenoegen over het pensioenbedrag het onderliggend motief. Soms wordt de wetgeving als onrechtvaardig of discriminerend aangevoeld.

Behandeling door het College

Alleen een wijziging in de wetgeving of de reglementering kan aan deze klachten tegemoet komen. Dit impliceert de politieke wil van de wetgever of de regering.

In de mate dat dergelijke klachten louter te maken hebben met de ratio legis van de bestaande wetgeving en reglementering nemen wij ze niet in behandeling. Tussenkomen in het pensioenbeleid overschrijdt onze bevoegdheid en brengt ontegensprekelijk onze onafhankelijkheid en onpartijdigheid in het gedrang.

Wij wijzen de klagers hierop en verwijzen hen in het kader van onze bemiddelingstaak en verzoenende opdracht tussen de burgers en de overheid door naar de Minister

van Pensioenen en eventueel naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Wanneer wij verwijzen naar de Kamer delen wij de klager mee welke de geijkte procedures zijn om een verzoekschrift in te dienen.

Niettemin is het mogelijk dat wij naar aanleiding van deze klachten een anomalie of een discriminatie in de pensioenwetgeving vaststellen. In dat geval brengen wij de Minister van Pensioenen ervan op de hoogte en maken er ook melding van in het Jaarverslag.

Vragen om informatie

Negen op tien telefonische oproepen zijn vragen om inlichtingen over de wettelijke pensioenen of regelingen waarvan de mensen denken dat ze met de pensioenen te maken hebben. Hetzelfde geldt voor een kwart van de dossiers.

Het merendeel van de vragen om informatie handelt over de pensioenwetgeving en de toepassing ervan, de toekenningsvoorwaarden en de berekening van het pensioenbedrag, de betaling van het pensioen en de uitsplitsing ervan, de verrichte inhoudingen, de pensioenramingen en over de soms elkaar tegensprekende inlichtingen die verschillende bronnen verstrekken.

Behandeling door het College

Wij zijn niet bevoegd om informatie of juridische raad te geven. In het kader van onze algemene verwijzingsopdracht zenden wij deze vragen door naar de meest aangewezen dienst(en).

Mensen die telefonisch inlichtingen vragen, helpen wij met het telefoonnummer, het adres en steeds meer het e-mailadres en de website van de diensten die best geplaatst zijn om de gezochte inlichtingen te geven.

Soms helpen wij de vraag herformuleren om de kans op een zo volledig en precies mogelijk antwoord te vergroten.

Het gebeurt ook, doorgaans bij hoogbejaarde of zieke gepensioneerden, dat de telefonische doorverwijzing problematisch is. In dat geval vragen wij hen naar een vertrouwenspersoon die de gewenste informatie kan inwinnen en contacteren deze dan ook. Zorg voor onmiddellijke dienstverlening in alle omstandigheden en met de best mogelijke begeleiding van de betrokkene is immers een element van de meerwaarde van de ombudswerking.

De schriftelijke vragen om informatie over de pensioenen sturen wij door naar de bevoegde pensioendienst. De doorzending gebeurt niet zonder de toestemming van betrokkene indien ook maar de geringste kans op schending van de privacy bestaat. De vragen over andere materies verwijzen wij door naar de bevoegde administraties.

De pensioendiensten waarmee wij een Protocolakkoord hebben afgesloten, hebben zich geëngageerd om de behandeling van de door ons doorgestuurde vragen om informatie te verzekeren.

Het Handvest van de sociaal verzekerde bepaalt overigens dat iedere sociaal verzekerde die er schriftelijk om verzoekt, binnen de 45 dagen nauwkeurig en volledig ingelicht moet worden ten einde hem toe te laten al zijn rechten uit te oefenen en verplichtingen te vervullen.

Daarenboven moeten de instellingen van sociale zekerheid betreffende de materies die hen aanbelangen, aan iedere sociaal verzekerde die erom verzoekt, raad geven in verband met die uitoefening van zijn rechten en het naleven van zijn verplichtingen.

De meeste pensioendiensten engageren zich nu ook uitdrukkelijk om dit aspect van hun dienstverlening verder uit te bouwen. Zij hebben een klantencharter opgesteld waarin zij erkennen dat informatie een basisrecht is. Zij verbinden zich ertoe, bijvoorbeeld de RVP met concrete termijnen, om zo spoedig mogelijk te antwoorden op alle vragen om inlichtingen van de gepensioneerden (zie Bijlage 5 hierna). Hiermee doet de RVP beter dan wat wettelijk verplicht is in het Handvest van de sociaal verzekerde.

De doorzending van de schriftelijke vragen in de plaats van de loutere doorverwijzing is een bewuste keuze. Ook in het geval van onbevoegdheid van de Ombudsdienst wordt de verzoeker efficiënt geholpen.

Onze ervaring gedurende de voorbije jaren leert ons dat deze methode doeltreffend is. Slechts een verwaarloosbaar aantal (toekomstig) gepensioneerden contacteert ons opnieuw nadat wij ze telefonisch hebben doorverwezen of hun schriftelijke vraag om informatie hebben doorgezonden.

Andere verzoeken waarvoor de Ombudsdienst Pensioenen niet bevoegd is

Deze verzoeken kunnen niet ondergebracht worden bij de klachten met een algemene strekking, noch bij de vragen om informatie.

De gepensioneerde heeft een reëel probleem en weet niet bij wie hij hiermee moet aankloppen.

Behandeling door het College

De Ombudsmannen gaan op zoek naar zo veel mogelijk informatie rond het gestelde probleem. Zij maken hiertoe gebruik van hun netwerkcontacten in de Belgische overheidsinstellingen en de internationale organisaties. Op die manier kunnen zij een luisterend oor bieden, basisinformatie verstrekken en meestal nuttige adressen doorgeven.

Een voorbeeld

Inhouding door België van een ZIV-bijdrage op Belgische pensioenen van gepensioneerden die in Spanje wonen

De heer Leemans woont sedert 2005 in Spanje. Op 1 januari 2007 wordt hij gepensioneerd. Hij geniet sedert die datum een pensioen van de RVP. Spanje betaalt hem geen pensioen uit.

De RVP houdt elke maand 3,55 % in op zijn pensioen als bijdrage voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering. De heer Leemans vraagt zich af of deze inhouding wel terecht is. Hij betaalt sedert 2007 immers ook een bijdrage aan de Spaanse fiscus voor zijn ziekteverzekering in Spanje.

Bedenkingen

De heer Leemans ontvangt uitsluitend een Belgisch pensioen. Hierdoor is de dekking inzake ziektekosten uitsluitend ten laste van België.

Het land waarin hij woont (Spanje) ontvangt van België een financiële tegemoetkoming die geacht wordt de diensten te dekken die verleend worden door het woonland (bv. terugbetaling van medische kosten) aan de gepensioneerde en zijn familie. Deze terugbetaling gebeurt tussen de instellingen van sociale zekerheid van de betrokken landen.

De RVP mag dus een ZIV-bijdrage inhouden op het pensioen.

Waarom betaalt de heer Leemans dan nog een bijdrage via de Spaanse fiscus? Is dit geen dubbele heffing?

In dit geval kan men inderdaad spreken over een dubbele heffing ten laste van de gepensioneerde. Er bestaat een conflict tussen het recht van het land dat het pensioen betaalt en dat een bijdrage inzake sociale zekerheid kan inhouden enerzijds en het recht van het land waar de gepensioneerde woont en dat een fiscale bevoegdheid heeft anderzijds.

De regels in de bilaterale verdragen om fiscale conflicten op te lossen zijn niet dezelfde als deze die voorzien worden door het Europees reglement 883/2004 inzake sociale zekerheid. Deze dubbele heffing is in strijd met het vrij verkeer van personen binnen de Europese unie.

Beide domeinen, het fiscale en het domein inzake sociale zekerheid, zijn tot op heden volledig van elkaar gescheiden. Op elk vlak afzonderlijk worden er coördinatiebepalingen genomen maar tot op heden is er nog sprake van een coördinatie tussen het (Europees) recht inzake sociale zekerheid en het internationaal recht (bilaterale) inzake fiscaliteit.

In de praktijk kan het woonland waarin de gepensioneerde belast wordt op zijn inkomsten een fiscale bijdrage voorzien waarin een bepaald percentage is

opgenomen voor de verzekering inzake ziekte. Indien de gepensioneerde reeds aan de bron een bijdrage voor ziekteverzekering betaalt op zijn pensioen zou het logisch zijn dat het woonland geen tweede fiscale bijdrage vraagt voor dezelfde gezondheidszorgen.

Dit is echter een politiek probleem en kan enkel opgelost worden door de wil van de Europese lidstaten en een eventuele aanpassing van de Europese reglementering.

Wij onderlijnen nog het feit dat het omgekeerde zich ook kan voordoen, met name een gepensioneerde die gratis gedekt is voor de ziekteverzekering. Dit zou het geval zijn indien het land dat het pensioen betaalt de gezondheidszorgen financiert met belastingen terwijl het land waarin betrokkene woont deze financiert met niet fiscale maar sociale bijdragen.

